

A Tas Sc'ulejnac Eb' Schecab' Jesús

HECHOS

Hechos sb'i jun libro tic, yujto a d'ay tz'ib'ab'ilcan tastac sc'ulejnac eb' schecab' Jesús. A viñaj Lucas tz'ib'annaccan jun libro tic. Syalcoti to a Yespíritu Dios ix cuchb'an eb' schecab' ayic ix yalanel yab'ixal Jesús eb' d'a Jerusalén, d'a Judea, d'a Samaria masanto b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal. Syalcoti to a jun c'ayb'ub'al tic, ix el yich d'a scal eb' israel, ix pucaxb'at d'a scal masanil anima. Ix snib'ej viñaj Lucas tic sch'oxeli to mañ chucoc jun c'ayb'ub'al tic d'a sat eb' yajal d'a Roma ayic ix el yich. Icha ton tic ix aj yelc'och tas tañvab'il yuj eb' israel chi'.

A jun libro tic, ox macañ yaji: B'ab'el macañ, tz'el yich d'a capítulo 1 masanto d'a 7, syalcot tas ix aj sq'uib' sb'isul eb' b'ab'el creyente d'a Jerusalén. Schab'il macañ, tz'el yich d'a capítulo 8 masanto d'a 12, syalcot tas ix aj sc'och jun c'ayb'ub'al tic d'a juntzañxo lugar d'a yol yic Palestina. Yoxil macañ, tz'el yich d'a capítulo 13 masanto d'a slajvub' jun libro tic, syalcot tas ix aj sc'och vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' mañ israeloc, masanto d'a Roma.

Te nivan tas syalcot yuj tas sch'oxnac Yespíritu Dios ayic ix em d'a yib'añ eb' b'ab'el creyente d'a sc'ual Pentecostés. Yac'nac val spoder d'a eb', ix cuchb'aj eb' yuuj. A val sc'ayb'ub'al eb' b'ab'el creyente chi', a tz'ac'an checlajeli to te nivan spoder evangelio d'a junjun creyente.

Ix yal Jesús to ol yac' Espíritu Santo

1 ¹ Ay jun b'ab'el uum tz'ib'ab'ilxo b'at d'ayach vuuj, ach Teófilo.^a Ata' ix vala' jantac tas ix sc'ulej Jesús yed' tas ix yac' c'ayb'ajoc, yictax ix syamanoch sc'ayb'ani ² masanto ix ja jun c'ual ayic ix pax d'a satchaañ. Ayic manto paxi, ix yalancan juntzañ schecnab'il d'a eb' schecab', aton eb' sic'b'ilel yuuj, icha ix ac'ji yal yuj Yespíritu Dios. ³ Ayic toxo ix ec' chamel d'a yib'añ, tzijtum elto ix sch'ox sb'a d'a eb' schecab' chi'. ⁴⁰ c'ualto ix eq'ui, ixto sch'ox sb'a d'a eb' to yel ix pitzvixi. Ix

yalancan d'a eb' to ol vach' och Dios Yajalil.

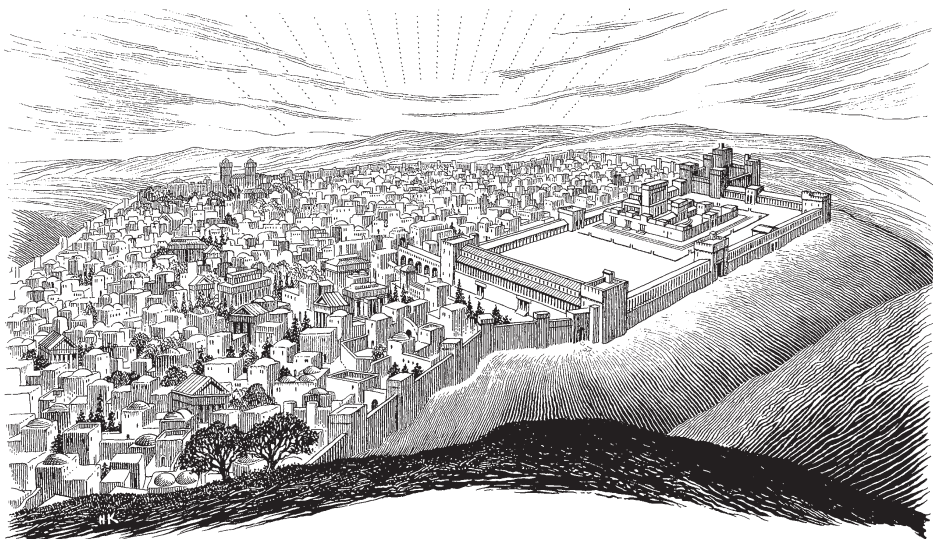
⁴ Ayic ayto ec' yed' eb' schecab' chi', ix yalan icha tic d'a eb':

—Mañ ex el d'a yol choñiab' Jerusalén tic. Tañvejec jun tas yal-naccan Dios d'ayex, icha vutejnac valan d'ayex. ⁵ Yel toni, a viñaj Juan ac'jinac bautizar eb' anima d'a a'. Palta ato d'a yic jayexo c'u, ol ac'joc Yespíritu Dios d'ayex. Ichato ol ex ac'joc bautizar yuuj, xchi Jesús.

Paxnacq'ue Jesús d'a satchaañ

⁶ Ayic ayto ec' Jesús yed' eb' sc'ayb'um chi', ix sc'anb'an eb' d'ay:

^a 1.1 Ayic sco lajb'an jun versículo tic yed' juntzañ versículo d'a Lucas 1.1-3, snachajel cuuj to a viñaj Lucas ix tz'ib'an pax jun libro Hechos tic.

A Jerusalén (Hch 1.8)

—Mamin, ¿am ticnaic ol a coelta eb' quetchoñab' israel, yic munil scac'och junoc yajal d'a co cal junelxo? xchi eb'.

7 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Max ac'jilaj eyojtaquejel sc'ual, ma stiempoal b'aq'uiñ ol ujoc, yujto a juntzañ chi', añej Dios co Mam ay yalan yic d'ay. 8 Palta ol yac' spoder Dios d'ayex, ayic ol ochcan Espiritu Santo d'ayex. Ol lajvoc chi', axo eyalanel vab'ixal d'a Jerusalén tic, d'a masanil yol yic Judea tic, d'a yol yic Samaria yed' d'a masanil yol-yib'añq'uinal tic, xchi d'a eb'.

9 Axo ix lajvi yalan juntzañ chi', ix q'uex d'a satchaañ. Q'uelanq'ue eb' d'ay ix satq'ue d'a scal jun asun.^b Majxo yil-laj eb'. 10 Q'uelanto q'ue eb' d'a satchaañ chi' ayic vanto sq'uex Jesús, axo ix yilan eb', ayxoec' chavañ ángel icha yilji anima d'a stz'ey eb', te sac spichul eb'. 11 Ix yalan eb':

—Ex vinac aj Galilea, ¿tas yuj añeja' eyajq'ue q'uelan d'a satchaañ? A Jesús, ix el d'a e cal, ix pax d'a satchaañ, icha ix aj eyilan sq'uex tic, icha pax chi' ol aj yemxuli, xchi eb' ángel chi' d'a eb'.

Ochnaccan viñaj Matías sq'uexuloc viñaj Judas

12 Ix lajvi chi', ix emixta eb' sc'ay-b'um Jesús chi' d'a tzalan Olivo chi'. Ix b'atxi eb' d'a Jerusalén. A jun tzalan chi', ay am nañaloc legua scal yed' Jerusalén chi'. 13 Ix lajvi sc'och eb' d'a choñab' chi', ix q'ue eb' d'a jun cuarto chaañ yajq'uei. Aton b'aj ay sposado viñaj Pedro, viñaj Jacobo, viñaj Juan, viñaj Andrés, viñaj Felipe, viñaj Tomás, viñaj Bartolomé, viñaj Mateo, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo, viñaj Simón, aton viñ yetb'eyumejnac sb'a yed' eb' Zelote yed' viñaj Judas yuninal

^b 1.9 A d'a Antiguo Testamento, a d'a scal asun sch'ox sb'a Dios d'a eb' anima.

viñaj Jacobo. Ata' ay sposado eb' viñ smasanil. **14** Junjun c'u smolb'an sb'a eb' viñ smasanil ta', yic slesalvi eb' viñ d'a Dios yed' eb' viñ yuc'tac Jesús, ix María ix snun Jesús chi' yed' juntzañxo eb' ix ix.

15 A d'a jun tiempoal chi', ay am junoc 120 eb' creyente ix smolb'ej sb'a. Axo viñaj Pedro ix q'ue vaan d'a scal eb'. Ix yalan viñ:

16 —Ex vuc'tac ex vanab', yovalil ix elc'och icha tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios. Yujto a Yespíritu Dios ac'annac stz'ib'ejcan viñaj David yuj viñaj Judas, aton viñ ch'oxjinac Jesús d'a eb' yamjinac. **17** A viñaj Judas chi', quetb'eyum co b'a yed' viñ d'a yalañtaxo, junñej copisio yed' viñ. **18** Palta a yed' q'uen tumin ix scha viñ d'a spatic jun chucal ix sc'ulej chi', a yed' q'uen ix sman jun lum luum viñ, ix cot pichnaj viñ, ix elta usnaj yol sc'ool viñ. **19** A eb' ay d'a Jerusalén tic, ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' ix yac' scuch jun luum chi' eb', Acéldama d'a sti' eb'. Syalelc'ochi: Lum Schiq'uil Anima. **20** Syal pax icha tic d'a jun libro Salmos:

Canocab' tz'inan b'aj cajan viñ.
Mañxaocab' mach ol cajnaj
d'ay, xchi.

Syalanxi icha tic:

Ch'ocxoocab' mach tz'ochpax-
can d'a yopisio, xchicani.

21-22 Yuj chi' co siq'uequelta junoc mach tz'och sq'uexuloc viñ.
Scac'anoch yopisio yalaneli to ix pitz-
vixi Jesús. A jun ol co siq'uelta chi',
yovalil toxonton quetb'eyum co b'a

yed'oc ayic oñ ec' yed' Cajal Jesús,
yictax yac'jinac bautizar eb' anima yuj
viñaj Juan, masanto ix pax Jesús d'a
satchaañ, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

23 Yuj chi', ix naji d'a yib'añ
chavañ eb' viñ, aton viñaj José Bar-
sabás, scuchan pax Justo yed' viñaj
Matías. **24** Ix lajvi chi', ix lesalvi eb'
smasanil. Ix yalan eb' icha tic:

—Mamin, ojtac tas yaj co pensar
co masanil. Yuj chi' ch'ox d'ayoñ
mach junoc eb' chavañ tic tza
siq'uelta **25** yic vach' ol och yopisio
schecab'oc Jesucristo. Yujto ix ic'jiel
viñaj Judas d'a yopisio yuj smul. Ix
b'at viñ b'aj smoj sc'ochi, xchi eb'.

26 Ix lajvi chi', ix och suerte d'a
yib'añ eb' viñ schavañil. Yuj chi' ix
checlajelta to a viñaj Matías ix och-
can d'a yib'añ. A viñ ix ochcan
stz'acub'oc eb' viñ uxluhvañ
schecab' Jesucristo chi'.

Emnacul Espíritu Santo d'a yib'añ eb' creyente

2 ¹ Ayic ix ja sc'ual q'uiñ Pen-
tecostés,^c junñej b'aj ix smolb'ej
sb'a eb' creyente smasanil. **2** Axo d'a
jun rato chi', ix c'añ jun d'a satchaañ,
icha sc'añ junoc ic' te ov. Ix laj c'añ
yec' d'a yol jun pat b'aj c'ojanem eb'
chi'. **3** Ix yilan juntzañ tas eb' icha
sq'ue ñiñion te' c'ac'. Ix pucaxb'at d'a
scal eb'. Ix em d'a yib'añ junjun eb'.
4 Ix laj ochcan Yespíritu Dios d'a jun-
jun eb'. Ix och ijan eb' slolon d'a jun-
tzañxo ch'occh'oc tial, ato syala' tas
ix ac'ji yal eb' yuj Espíritu Santo chi'.

5 A d'a jun tiempoal chi' ayec' jun-
tzañ eb' israel d'a Jerusalén chi', aton

^c **2.1** D'a scal q'uiñ b'aj snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto yed' q'uiñ Pentecostés ay 50 c'ual. A d'a sc'ual q'uiñ Pentecostés chi' syac' silab' eb' d'a Dios yuj sb'ab'el sat juntzañ tas tz'avchaji.

eb' scot d'a ch'occh'oc choñab'il d'a yolyib'añq'uinal tic. A d'a Dios syal sb'a eb'. **6** Ayic ix c'añ jun chi', tzij-tum anima ix smolb'ej sb'a d'a jun pat chi'. Ix laj somchaj spensar eb', yujto ix laj yab'la'j sti' eb', yujto a eb' creyente syal sti' junjun choñab' eb'. **7** Ix te sat sc'ool eb', ix laj och q'uel-jab' eb'. Ix laj yalan eb':

—A val eb' van slolon tic, aj Galilea eb' smasanil. **8** Yuj chi', ¿tas yuj scab' yalan co ti' eb'? Palta ina ch'occh'oc co ti' junjun oñ. **9** A d'a cal tic ay eb' aj Parta. Ay eb' aj Media, ay eb' aj Elam, ay eb' aj Mesopotamia, ay eb' aj Judea, ay eb' aj Capadocia, ay eb' aj Ponto yed' d'a juntzañxo choñab' d'a yol yic Asia. **10** Ay eb' aj Frigia, eb' aj Panfilia, eb' aj Egipto. Ay pax eb' aj Libia d'a yichañb'at Cirene. Ay pax juntzañ eb' aj Roma, aytaxon ec' d'a tic. Quetisraelal nañal eb'. Axo nañalxo eb' mañ israelocla'j eb', palta ochnac eb' d'a co c'ayb'ub'al. **11** Ay pax eb' aj Creta yed' eb' aj Arabia. Co masanil scab' slolon eb' d'a co ti' yic syalan eb' jan-tac val tas satub'tac sb'o Dios, xchi eb'.

12 Ix laj sat sc'ool eb' smasanil, ix laj somchaj eb'. Ix laj yalan eb':

—¿Tas val yaj juntzañ tic? xchi eb'.

13 Palta ay juntzañxo eb' jun, toñej ix b'uchvaj eb'. Ix yalan eb':

—A juntzañ eb' tic, uc'umañ eb', xchi eb'.

Yalnaquel slolonel Dios viñaj Pedro

14 Yuj chi', ix q'ue liñan viñaj Pedro yed' eb' viñ uxluchvañ yet-checab'vumal. Te chañ ix yal viñ d'a scal eb' anima chi':

—Ex aj Judea yed' ex e masanil ayextaxonec' d'a Jerusalén tic, svac'

eyojtaquejel tas yaj jun tic.

Aq'uecoch e chiquin d'a tas ol val d'ayex. **15** ¿Tom tze na'a to uc'um oñ añ? Maay, ina q'ue c'ualto ticnaic.

16 Palta a viñaj Joel, viñ schecab' Dios d'a peca', ayocto yalannaccan viñ d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, xchi icha tic:

17 Ix yalan Dios: A d'a yic slajvub' c'ual, ol vac'och Vespíritu d'a masanil anima.

Axo eb' eyuninal yed' eb' eyisil ol alanel in lolonel.

A d'a eb' quelemtac ol in ch'ox juntzañ tas d'a vayichal.

Axo d'a eb' ichamtac vinac, ol in lolon d'a eb' d'a svayich.

18 A d'a jun tiempoal chi', ol vac'och Vespíritu d'a jantacñej eb' tzin ac'an servil, vach'chom vinac, mato ix, ol yalel in lolonel eb'.

19 Ol in ch'oxan juntzañ tas d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añ-q'uinal, ol sat sc'ool eb' anima yilani. Ol in ch'oxpax juntzañxo tas sch'oxanel in poder, aton chic', c'ac' yed' jun nivan tab' icha asun.

20 A c'u ol q'uc'b'oqueloc.

Axo q'uen uj, te chac ol aj q'ueen icha chic'.

Icha chi' ol ajoc ayic manto ja sc'ual yoval in c'ool a in Yajal in tic.

A jun c'ual chi', te nivan yel-c'ochi. Ol te sat sc'ool eb' anima yuuj.

21 Axo eb' syal sb'a d'ayin a in Yajal in tic, ol laj colchaj eb', xchi Dios d'a Slolonel chi'.

22 Ex vetisraelal, aq'uecoch e chiquin d'a juntzañxo ol val tic d'ayex. A Dios ix ch'oxani chajt'il

yopisio Jesús aj Nazaret d'ayex, ayic ix sb'oan juntzañ milagro, juntzañ malaj b'aj squila' yed' juntzañxo tas sch'oxanel spoder. A juntzañ chi' ix sb'o Dios yed' Jesús. Ina eyojtactaxon juntzañ tic. **23** Palta a Jesús chi', ix ac'jicanoch d'a yol e c'ab', yujto icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. Yictax d'a pecataxo yojtacro Dios tas ol javoc d'a yib'añ Jesús chi'. A ex tic ix e majnej sc'ab' eb' chuc, yic ix eyamani, ix e culusanq'uei. Icha chi' ix eyutej e milanchamoc. **24** Palta axo Dios ix ac'an pitzvocxi. Ix yac'an ganar spitzvixi, yujto a chamel malaj tz'och d'ay. **25** A viñaj David alannac-nan yab'ixal Jesús chi' to ol pitzvocxi. Xchi icha tic:

Masanil tiempo naan achñej vuuj. Yujto ayachec' d'a in vach' c'ab', yuj chi' max som-chajel-laj in c'ool.

26 Yuj chi' ste tzalaj in c'ool, tzin b'itan d'a tzalajc'olal. Malaj tas tzin na yuj in nivanil tic, yujto tzach vac'och yipoc in c'ool.

27 Yujto mañ ol actejanlaj in pixan d'a scal eb' chamnac, mañ ol a cha c'ab'at in nivanil tic, a in ton tic sic'b'il in el uuj.

28 Ix ac' vojtaquejel sb'eal qu'inal, ol ac' tzalajb'oc in c'ool ayic ayachec' ved'oc.

Icha chi' yaj stz'ib'ancan viñaj David d'a Slolonel Dios.

29 Ex vetchoñab', te chequel tas ajnac viñ co mam quicham aj David chi'. Cojtac to chamnac viñ, mucnaj-nac viñ. A jun yed'tal b'aj mucan viñ chi', añeja' chequelto yajec' ticnaic.

30 Palta a viñaj David chi', ac'b'il yopisio viñ yalancani tastac ol javoc.

Yojtac viñ to te yel sti' Dios yac'naccan d'ay, to a Cristo ol elixcan yiñtiloc, axo yochcan reyal chi' sq'uexuloc viñ. **31** Ayocto ix yoj-tacanel viñaj David chi' tas ol aj Cristo. Yuj chi' yalnaccan viñ to ol pitzvocxi Cristo chi'. Ix yalanpaxcan viñ to a Dios mañ ol actancan spixan d'a scal eb' chamnac. Axo snivanil, mañ ol c'aoc. **32** Yuj chi' a Jesús tic, a Dios ix ac'anxi pitzvoc. Co masanil scac'och co b'a testigoal yuj jun tic, yujto ix quila'. **33** Añejtona', ix pax d'a satchaañ yuj spoder Dios, yic b'at em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios chi', axo ix ac'an Espíritu Santo d'ay, icha yutejncan yalancani. Axo Jesús chi' ix ac'ancot jun tzeyil tic yed' jun tzeyab' tic. **34** A viñaj David chi' maj b'atljaj viñ d'a satchaañ yed' snivanil. Palta yalnaccan viñ icha tic:

A Dios Cajal alannac d'a Vajalil: Emañ c'ojan d'a in vach' c'ab',^d

35 masanto ol vac'canoch eb' ayoch ajc'ool d'ayach d'a yalañ oc, xchi Dios d'a Vajalil, xchi viñaj David chi'.

36 Palta in gana tzeyojtaquejel sic'-lab'il e masanil ex vetisraelal to a Jesús ix e culusejq'ue chi', aton ix ac'jioch Cajaloc yuj Dios. Ix ac'jioch Cristoal, aton jun tañvab'iltaxon sjavi cuuj, xchi viñaj Pedro chi'.

37 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' choñab', ix te och pitz'an cusc'olal d'a spixan eb'. Ix yalan eb' icha tic d'a viñaj Pedro yed' d'a juntzañxo eb' schecab' Jesús:

—Ex vetanimail, ¿tas vach' co c'ulan ticnaic jun? xchi eb'.

38 Yuj chi', ix yal viñaj Pedro chi' d'a eb':

^d 2.34 Il nota d'a Mateo 22.44.

—Naec e b'a. Aq'uec bautizar e b'a d'a sb'i Jesucristo, yic vach' ol ac'joc lajvoc e mul yuj Dios. Ichato chi', ol yac'an Espíritu Santo d'ayex. **39** Yujto icha chi' ajnac yac'annaccan sti' d'ayoñ, d'a eb' cuninal yed' pax d'a masanil mach najat ay. Yujto a Cajalil co Diosal syac' Yespíritu d'a jantacñej eb' syavtejcot yicoc, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

40 Tzijtumto tas ix yal viñ d'a eb'. Ix yac'anpax razón viñ d'a eb':

—Iq'uequel e b'a d'a scal eb' malaj svach'il tic, xchi viñ.

41 Yuj chi' ay eb' ix ac'anoch d'a sc'ool tas ix yal viñaj Pedro chi'. Ix yac'an ac'joc bautizar sb'a eb'. A eb' ix och creyenteal d'a jun c'u chi', ay am oxec mil eb'. **42** Ix yac'an val och spensar eb' d'a juntzañ c'ay-b'ub'al ix yal eb' schecab' Jesús chi'. Junxoñej ix yutej spensar eb' smasanil. Slesalvi eb', smolb'an sb'a eb', svaan ixim pan eb' yic vach' snancot Jesús Cajal eb'.

A sb'eyb'al eb' b'ab'el creyente

43 A eb' schecab' Jesús, tzijtum milagro ix sch'ox eb' yuj spoder Dios. Yuj chi' ix laj xiv eb' anima smasanil. **44** Jantacñej eb' ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool, junxoñej ix aj eb'. Jantacñej tastac ay d'a eb', junxoñej ix laj yutej eb'. **45** Ay eb' ix laj schoñel sluum yed' jantacñej tastac ay d'a eb'. Ix laj spucanec' stojol eb' d'a scal, icha syala' tastac tz'och yuj junjun eb'. **46** Junjun c'u smolb'an sb'a eb' d'a yol yamaq'uul stemplo Dios. Axo d'a spat eb' smolb'ej sb'a yic smol va eb'. Junxoñej slaj va eb' d'a tzalajc'olal. Te junc'olal ix aj eb'. **47** Slaj yalan vach' lolonel eb' d'a Dios, ste tzalaj pax eb' anima

smasanil yed' eb'. Axo Jesús Cajal tz'ac'an q'uib' sb'isul eb' d'a junjun c'u, yuj eb' van scolchaj chi' yuuj.

B'onacxi yoc jun viñ max yal sb'eyi

3 ¹ A junel, d'a a las tres yic yem-c'ualil, molan ix b'at viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a stemplo Dios, yujto icha chi' yorail slesalvi eb' aj Israel ta'. ² Ay jun viñ, junjun c'u tzul chelchajcan d'a yol sti' jun spuertail yamaq'uul templo chi', aton d'a jun scuch Vach' Yilji, yic sc'an tumin viñ d'a eb' sc'och d'a yol yamaq'uul templo chi', yujto max yal sb'ey viñ yic-tax ix alji. ³ Axo ix yilan viñ sc'och viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a stemplo Dios chi', ayic van yoch eb' viñ ta', ix sc'anan stumin viñ d'a eb' viñ. ⁴ Axo viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' ix och q'uelan d'a viñ.

—Cotañ q'uelan d'ayoñ, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

⁵ Yuj chi', ix och q'uelan viñ d'a eb' viñ. A snaan viñ to ol ac'joc jab'oc stumin viñ yuj eb' viñ. ⁶ Palta ix yalan viñaj Pedro chi' d'a viñ:

—A in tic, malaj in tumin. Palta ay jun syal vuuj, a yed' jun chi' ol in col-vaj d'ayach. Yuj spoder Jesucristo aj Nazaret q'ueañ vaan, b'eyañ, xchi viñ d'a viñ.

⁷ Axo viñaj Pedro chi' ix yaman sc'ab' viñ d'a svach'. Ix squetzanq'ue vaan viñ. Elañchamel ix och yip yoc viñ yed' yip sjaj yoc viñ schab'il. ⁸ Ix q'ue jucnaj viñ, ix och ijan viñ sb'eyi. Ix och viñ d'a yol yamaq'uul templo chi' yed' eb' viñ, sq'ue chennaj viñ ayic sb'eyec' viñ. Ix yalanpax vach' lolonel viñ d'a Dios. ⁹ Axo eb' anima ayec' ta', ix laj yil eb' sb'eyec' viñ, ix yab'an eb' yalan vach' lolonel viñ d'a Dios. ¹⁰ Yuj chi' ix te sat sc'ool eb'

yuj tas ix aj sb'o viñ, yujto yojtac eb' to junjun c'u c'ojanem viñ sc'an tumín d'a sti' spuertail yamaq'uil templo chi', aton d'a jun scuch Vach' Yilji.

**Ix lolon viñaj Pedro
d'a stentail yic Salomón**

11 A viñ ix b'oxi yoc chi', junñej tz'ec' viñ yed' viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi'. Axo eb' anima smasanil, ix te sat sc'ool eb'. Yuj chi' ix smolb'an sb'a eb' smasanil d'a stz'ey eb' viñ ayic ayec' eb' viñ d'a jun stentail stemplo Dios scuchan Yic Salomón. **12** Ayic ix yilan jun chi' viñaj Pedro chi', ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetisraelal, ¿tas yuj ste sat e c'ool oñ eyilani? ¿Tas yuj tzex och q'uelan d'ayoñ? Mañ e na'a to yuj co jelanil mato yuj co vach'il ix b'oxi sb'ey jun viñ tic. **13** A co Diosal, añeja' jun Dios b'aj yac'naquem sb'a eb' co mam quicham, aton viñaj Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj Jacob. Yuuj paxi te nivan ix aj yelc'och Jesús, aton Yuninal. Palta a ex tic, ix eyac'och d'a yol sc'ab' eb' yajal. A viñ yajal scuchan Pilato, sgana viñ ix yaq'uel d'a libre. A exxo maj yal-laj e c'ool. **14** A Jesús chi', yicñej Dios yaji, te tojol sb'eyb'al. Palta a exxo tic, maj e cha el-laj d'a libre. Axo jun viñ mac'umcham anima ix e c'anelta sq'uexuloc. **15** Icha chi' ix eyutej e milancham jun aj q'uinal. Palta a Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' cham-nac. A jun tic scac' val och co b'a tes-tigoal yuuj. **16** A jun viñ tzeyil tic, eyojtac viñ, toxonton max yal sb'ey viñ. Palta a Jesús ix ac'an b'oxoc viñ. Yujñej to scac'och Jesús chi' d'a co c'ool ix b'oxi sc'ool viñ sic'lab'il d'a eyichañ e masanil.

17 Axo ticnaic ex vetchoñab', voj-tac to ix eyac' miljoccham Jesús chi' yujto mañ eyojtacoc tas van e c'ulani. Icha pax chi' eb' yajal, mañ yojtacoc eb'. **18** Palta icha chi' ix yutej Dios yac'an elc'och tas alb'ilcan yuj eb' schecab'. Yujto yalnaccan eb' to a Cristo yovalil ol yab' syail. **19** Yuj chi', naec e b'a. Q'uexec e b'eyb'al, aq'uec och e pensar d'a Dios, yic vach' ol succhaj sat e mul. Tato icha chi', ay jun tiempoal ol yac' Dios Cajal tzalajc'olal d'ayoñ a oñ israel oñ tic. **20** A Dios ol checanxicot Jesús d'a schaelal, yujto a ac'jinac yopisio yoch Cristoal d'ayex yed' d'ayoñ. **21** Palta a ticnaic, yovalil ol canñej Jesucristo d'a satchaañ, masanto ol javoc jun tiempoal ayic ol b'o yaj masanil tas yuj Dios. Icha chi' yutej-nac yalancanel d'a sti' eb' schecab' d'a peca', aton eb' yicñej Dios yaji. **22** Axo viñaj Moisés alannaccan icha tic d'a eb' co mam quicham: A Dios Cajal ol sic'anelta jun schecab' d'a scal eb' quetchoñab', icha ix yutej in sic'anelta a in tic. Tzeyac' val och e chiquin d'a jantacñej tas ol yal d'ayex. **23** Yujto a mach mañ ol ac'anocho schiquin smaclan yab' tas ol yala', ol satxicanel d'a scal eb' quetchoñab', xchinaccan Moisés chi' d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

24 A jantacñej eb' schecab' Dios ec'nac d'a peca', yictax yec'nac viñaj Samuel, ix laj yalcan yab'ixal jun tiempoal van yec' tic eb'.

25 Palta a ex tic, yiñtil ex can eb' viñ alannaccanel slolonel Dios chi' qued'oc. Yuj chi', ayic yac'annacpax-can strato Dios yed' eb' co mam quicham chi', yac'nacpaxcan d'ayoñ yed' eb'. Aton jun strato tic yac'nac-can d'a viñaj Abraham chi'. Xchi icha

tic: Yuj iñtilal, ol vac' in vach'c'olal d'a eb' anima d'a junjun choñab' d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi Dios d'a viñaj Abraham chi'. **26** Ayic ix yac'anxi pitzvoc Yuninal, a d'ayoñ ix sb'ab'laj chequejcoti, yic vach' tzoñ colchaji, scactancan co chucal junjun oñ, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

Ic'jinac'b'at viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a eb' yajal

4 ¹ Ayic van yalan viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a eb' anima, ix c'och eb' viñ sacerdote, viñ yajalil^e eb' stañvumal stemplo Dios yed' eb' viñ saduceo. ² Ix cot yoval eb' viñ, yujto a viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi', van sc'ayb'an eb' anima eb' viñ. Van yalan eb' viñ to ol pitzvocxi eb' chamnac, yujto icha chi' ix aj spitzvixi Jesús. ³ Yuj chi' ix yamji eb' viñ yuj eb' viñ, ix ac'ljioch eb' viñ d'a preso. Yujto yemxo c'ualil, yuj chi' jun ac'val ix ochcan eb' viñ. ⁴ Palta a val eb' ix ab'an slolonel Dios d'a scal eb' anima chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Yuj chi' ix te q'uib' sb'isul eb' creyente. A sb'isul eb' viñ vinac, ay am oyeoc mil.

⁵ Axo d'a junxo c'u ix smolb'ej sb'a eb' viñ sat yajal d'a Jerusalén chi', eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés. ⁶ Ajun viñaj Anás, viñ sat sacerdote ix c'ochpax yed' eb' viñ, añejtona' ix c'ochpax viñaj Caifás, viñaj Juan yed' viñaj Alejandro yed' jantacñej eb' sc'ab' yoc eb' viñ sat sacerdote. ⁷ Ix b'at yac'an ic'jocot viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a yichañ eb' viñ. Ix sc'anb'an eb' viñ d'a eb' viñ:

—¿B'ajtil ix eyic' jun eyopisio tic yic tze c'ulan juntzañ tic? ¿Mach tz'ac'an e c'uloc? xchi eb' viñ. **8** Axo viñaj Pedro chi', te ayoch Yespíritu Dios yed' viñ, yuj chi' ix yal viñ icha tic:

—Ex yajal eyaj d'a eb' choñab' yed' ex yichamtac vinaquil israel, ⁹ tze c'anb'ej d'ayoñ, yujto ay jun vach'il ix cac' d'a jun viñ max yal-taxon sb'ey tic, tecan e gana tzeyab'i tas ix aj sb'oxi viñ. ¹⁰ Yuj chi' a jun tic ol cal d'ayex, yic ol yojtaquejel eb' quetisraelal smasanil. A viñ ix javi d'a eyichañ tic, ix b'oxi viñ yujñej spoder Jesucristo aj Nazaret, aton jun ix e culusejq'uei. Palta axo Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. ¹¹ A ex tic, icha junoc b'oum pat, icha chi' eyaji. Axo Jesús, icha q'uen q'ueen alb'ilcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani to malaj tz'och d'ayex. Palta axo ix och yopisio, icha q'uen q'ueen ix och sjolomoc chiquin pat. ¹² Malaj junocxo mach syal oñ scolani, yujto a d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj junocxo mach ix ac'ji yopisio yuj Dios yac'an co colnab'il, añej val Jesús, xchi viñ d'a eb'.

¹³ Axo ix yilan eb' viñ yajal chi' to ix stec'b'ej sb'a viñaj Pedro chi' yed' viñaj Juan yalani. Ix yilanpax eb' viñ to mañ c'ayb'ab'iloc eb' viñ, comon anima eb' viñ. Yuj chi' ix te sat sc'ool eb' viñ. Ichato chi' ix nachajel yuj eb' viñ to junñej ec'nac eb' viñ yed' Jesús. ¹⁴ Ix yilanpax eb' viñ to liñanoch viñ ix b'oxi yoc chi' d'a stz'ey eb' viñ. Yuj chi' maj yal yac'anoch junoc tas eb' viñ d'a yib'añ eb' viñ. ¹⁵ Yuj chi' ix yalan eb' viñ to

^e 4.1 A eb' yajalil templo, aton eb' saduceo, syalan eb' to max pitzvixi eb' chamnac. Yuj chi' ix cot yoval eb' d'a sc'ayb'ub'al eb' schecab' Cristo.

tz'ic'jiel viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a yichañ eb' viñ, yacb'an sololon can eb' viñ sch'ocoj. **16** Ixñej elta eb' viñ, ix yalan eb' viñ icha tic:

—¿Tas val scutej eb' viñ schavañil tze na'a? Yujto yojtacñej eb' aj Jerusalén tic to ix sb'o jun nivan milagro eb' viñ. Yuj chi' max yal calani to es. **17** Axo ticnaic, yic max spuquel jun ab'ix tic eb' viñ d'a scal eb' anima, co xib'tejec eb' viñ, yic vach' mañxo ol yalel yab'ixal Jesucristo eb' viñ d'a junocxo anima, xchi eb' viñ yajal chi'.

18 Ix lajvi chi', ix yavtanxioch eb' viñ eb' viñ. Ix yalan val eb' viñ d'a eb' viñ to mañxa b'aq'uiñ syalel yab'ixal Jesús eb' viñ, mañxa pax b'aq'uiñ sc'ayb'ej eb' anima eb' viñ d'a jun c'ayb'ub'al chi'. **19** Palta axo ix tac'vi viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a eb' viñ icha tic:

—Scham val e naani. ¿Tom vach' d'a sat Dios tze na'a, tato a eyic chi' sco c'anab'ajej, axo Dios max co c'anab'ajej tas syala'? **20** Yuj chi', max yal cactan calanel yab'ixal tas ix quila' yed' tas ix cab'i, xchi eb' viñ.

21 Yuj chi', ix vach' xib'taj eb' viñ yuj eb' viñ. Ix ac'jiel eb' viñ d'a libre. Max nachaj yuj eb' viñ tas syutej eb' viñ yac'anoch yaelal d'a yib'añ eb' viñ. Yujto masanil eb' choñab' van yalan vach' lolonel d'a Dios yuj jun ix sc'ulej eb' viñ chi'. **22** A viñ ix b'oxi yoc chi', másxo 40 ab'il sq'uinal viñ.

Sc'an stec'anil eb' creyente d'a Dios

23 Ix lajvi yac'jiel viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a libre, ix b'at eb' viñ. Ix c'ochxi eb' viñ b'aj aycan jun-tzañxo eb' yetb'eyum. Ix laj yalan eb' viñ jantac tas ix yal eb' viñ sat sacer-dote yed' eb' viñ ichamtac vinac ay

yopisio. **24** Axo ix yab'an eb' yet-b'eyum eb' viñ chi', junñej molañ ix aj slesalvi eb' d'a Dios. Ix yalan eb' icha tic:

—Mamin, ach co Diosal, a ach a b'onac satchaañ yed' lum luum tic, a' mar yed' smasanil tastac. **25** A ach lolonnac ach yed' Espíritu d'a jun a checab' scuch David ayic yalannac-can icha tic:

¿Tas val yuj tz'el veq'uec'oc yav eb' ch'oc choñab'il sq'uechañ?

¿Tas val yuj slajtiej sb'a eb' d'a junoc tas mañ ol tzac'van eb' sb'oani?

26 A eb' viñ rey yed' eb' viñ yajal d'a juntzañ choñab' chi', schichonoch sc'ool eb' viñ, smolb'an sb'a eb' viñ, junlajan-xoñej syutej slajtian sb'a eb' viñ d'a spatic viñ Yajal yed' d'a spatic viñ rey sic'b'ilel uuj, xchi d'a Solonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

27 D'a val yel, a viñaj Herodes, viñaj Poncio Pilato, eb' mañ israeloc yed' pax eb' israel, ix smolb'ej sb'a eb' d'a yol choñab' tic. Ix slajtian sb'a eb' d'a spatic Uninal, aton jun sic'-b'ilelta uuj, aton jun ac'b'ilcan yopisio uuj. **28** Ix laj sb'o eb' jantac-ñej tas alb'ilcan uuj d'a peca', yujto elnacxo d'a a c'ool to icha chi' sc'ulej eb'. **29** Axo ticnaic Mamin, ina val eb' tic, ste cot yoval eb' d'ayoñ. Yuj chi', ac' co tec'anil yic max oñ xiv calanel a lolonel, yujto a checab' oñ. **30** Ac' val a poder d'ayoñ, yic vach' ol b'oxoc sc'ool eb' penaay. Ac' co b'o juntzañ milagro sch'oxanel a poder, yujñej Uninal aton Jesús, sic'b'il-caneli, xchi eb' d'a Dios.

31 Ayic ix lajvi slesalvi eb' chi', axo jun pat b'aj ayec' eb' chi' ix te tzicub'tañaj yuj Dios. Ix te och val

Yespíritu Dios yed' eb' smasanil. Yuj chi' ix stec'b'ej sb'a eb' yalanel slolonel Dios chi'.

Junñej yaj masanil tas yuj eb'

32 Jantacñej eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, jun lajanñej ix yutej spensar eb'. Junc'olalxoñej ix aj eb'. Malaj junoc mach ix alan yicoc junoc tas sch'ocoj. Yujto a jantacñej tas ay d'a eb', junñej ix yutej eb' smasanil.

33 Axo eb' schecab' Jesús ix tec'b'an sb'a yalaneli to ix pitzvixi Cajal Jesús chi'. Axo Dios ix och yed' eb' creyente smasanil.

34 Malaj junoc mach meb'a' ix ajcan d'a scal eb', yujto a jantacñej eb' ay sluum ma spat, ix laj schoñel eb'. Axo stojol ix yic'cot eb'. **35** Ix yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' eb' schecab' Jesús chi'. Axo eb' ix pucanb'at d'a eb' creyente chi', ato syala' tas tz'och yuj junjun eb'.

36 Ay jun viñ creyente scuch José, ix ac'ji scuch Bernabé yuj eb' schecab' Jesús. A Bernabé syalelc'ochi, Ac'umoch Tec'anil. A viñ chi' yiñtilalcan Leví viñ, aj choñab' Chipre viñ.

37 Ay jun sluum viñ ix schoñeli. Ix yic'ancot stojol viñ, ix ul yac'ancan viñ d'a eb' schecab' Jesús.

A smul viñaj Ananías yed' ix Safira

5 ¹ Ay jun viñ scuchan Ananías, axo ix yetb'eyum viñ Safira sb'li ix. Ay jun sluum viñ ix schoñeli. ² Ix schaan stojol jun sluum viñ chi', palta ix yic'canel nañal yic viñ yed' ix yetb'eyum chi', yuj chi' mañ tz'acancot stojol ayic xid' yac'ancan viñ d'a eb' schecab' Jesús. Palta axo ix aj yalan viñ to tz'acancot q'uen tumin chi' smasanil. Yojtac pax ix yetb'eyum viñ to icha chi' yaji. ³ Axo ix yalan viñaj Pedro d'a viñ:

—¿Tas yuj ix yac' a c'ool viñ Satanás, yuj chi' tzesej d'a Yespíritu Dios? Ina ix ic'canel nañal q'uen ic d'a stojol jun a luum chi'. ⁴ Ayic manto a choñ luum, yel ic luum. Añejtona' icha pax chi', ayic ix a choñaneli, yel ic ton stojol chi'. Yuj chi', ¿tas yuj ix a na jun chucal tic? Mañocla' d'a eb' anima tzesej, palta a d'a Dios tzesej, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

⁵ Ix lajviñej yab'an jun chi' viñaj Ananías chi', ix ec' telñaj viñ, ix cham viñ. Axo eb' ix ab'an specal jun chi', ix te xiv eb'. ⁶ Axo juntzañ eb' quelemtac ix javi, ix sb'ac'anoch jun c'apac eb' d'a snivanil viñ. Ix yic'anelta viñ eb', ix b'at smucancan viñ eb'.

⁷ Ayxom oxeoc hora scham viñaj Ananías chi', ix c'och ix yetb'eyum viñ. Ix och ix d'a yol pat. Mañ yojtacoc ix tato ay tas ix ic'an viñ yetb'eyum ix chi'. ⁸ Axo viñaj Pedro ix c'anb'an d'a ix:

—Al d'ayin, ¿tom yel to icha tic ix e choñb'at jun e luum chi'? xchi viñ d'a ix.

—I', ichaton chi', xchi ix d'a viñ.

⁹ Yuj chi' ix yal viñ d'a ix:

—¿Tas yuj tze mol lajtiej e b'a yic tzeyac'an proval Yespíritu Dios Cajal? Ina yajec' eb' viñ ix xid' mucancan viñ etb'eyum d'a ti' pat chi'. Axo tic-naic ol ach yic'paxb'at eb' viñ a ach tic, xchi viñ d'a ix.

¹⁰ D'a jun rato chi', ix telvi ix d'a yichañ viñaj Pedro chi'. Ix cham ix. Axo ix ochc'och eb' quelemtac chi', ix yilan eb' chamnaxo pax ix. Yuj chi' ix yic'b'at ix eb'. Ix b'at smucanem ix eb' d'a stz'ey viñ yetb'eyum chi'.

¹¹ Yuj chi' ix xivq'ue eb' creyente smasanil yed' jantacñej eb' ix ab'an specal jun chi'.

**Tzijtum milagro ix sb'o
eb' schecab' Jesús**

12 Axo eb' schecab' Jesús chi', tzijtum milagro ix sb'o eb'. Ix sch'ox val el spoder Dios eb' d'a scal eb' anima. A d'a jun stentail stemplo Dios scuchan yic Salomón, ata' ix smolb'ej sb'a eb' creyente smasanil. **13** Axo eb' mañ creyenteoc, malaj eb' stec'b'ej sb'a sc'ochi yic smolb'an sb'a eb' yed' eb'. Palta yojtac eb' to te vach' eb' creyente chi'. **14** Tzijtum eb' viñ vinac yed' eb' ix ix, ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. **15** Tz'ic'jipaxelta eb' penaay d'a yoltac calle. Ay eb' tz'ic'ji-elta d'a sat ch'at, ay eb' d'a sat svay-nub'. Ata' ix stañvej eb' yec' viñaj Pedro, yic tope tz'ec' jab'oc yeñul viñ d'a yib'añ eb' snaani. **16** Tzijtum eb' anima ix cot d'a juntzañ choñab' d'a slac'anil Jerusalén. Ix yic'ancot juntzañ eb' penaay eb' yed' eb' tz'ixtax yuj eb' enemigo. Ix laj b'oxican sc'ool eb' smasanil.

Ochnac d'a yib'añ eb' schecab' Jesús

17 Axo viñ sat sacerdote yed' eb' yetb'eyum smasanil, aton eb' spartido eb' saduceo, ix te och chichonc'olal d'a spixan eb'. **18** Yuj chi' ix schec yamjoc eb' viñ schecab' Jesús chi' eb'. Ix ac'jioch eb' viñ d'a jun preso yic eb' choñab'. **19** Axo d'ac'valil ay jun yángel Dios Cajal ix ul jacan te' preso chi'. Ix ic'jielta eb' viñ. Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' viñ:

20 —Ixiquec d'a stemplo Dios. Tzex och d'a yol yamaq'uul. Tzex aj liñan ta', tzeyalanel vach' ab'ix yic q'uinal d'a junelñej, xchi jun ángel chi' d'a eb' viñ.

21 Yuj chi' toxo van sacb'i ayic ix ochc'och eb' viñ d'a yol yamaq'uul

stemplo Dios chi', ix sc'ayb'an eb' anima eb' viñ ta'.

Axo viñ sat sacerdote chi' yed' eb' viñ yetb'eyum ix avtancot eb' viñ sat yajal, aton jantacñej eb' viñ yajal yaj d'a eb' israel. Ix lajvi chi', ix schecan-b'at jayvañ eb' viñ polencía eb', yic sb'at eb' viñ yiq'uelta eb' viñ schecab' Jesús chi' d'a preso. **22** Axo ix c'och eb' viñ d'a te' preso chi', mañxalaj mach ayeq'ui. Ix lajvi yilan eb' viñ to mañxalaj mach, ix b'at yalan eb' viñ icha tic:

23 —Ix quila', vach' yajoch sc'ab' te' preso chi'. Axo eb' stañvumal te' chi', liñanec' eb' d'a sti' te'. Palta axo ix co jacan te', ix quilani mañxalaj mach ayec' d'a yol te', xchi eb' viñ.

24 Axo viñ sat sacerdote chi', eb' yetb'eyum yed' pax viñ yajal eb' viñ stañvumal stemplo Dios, ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix te sat sc'ool eb' viñ. Maj nachajel-laj yuj eb' viñ tas val yaji. **25** Junanto rato chi' ix c'och junxo viñ. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A eb' viñ ix eyac'och d'a preso, ayxo ec' eb' viñ d'a yamaq'uul stemplo Dios ticnaic. Van sc'ayb'aj eb' anima yuj eb' viñ, xchi viñ.

26 Yuj chi', axo viñ yajal eb' stañvan templo chi' yed' eb' viñ polencía, ix b'at eb' viñ yic'cot eb' viñ. Palta ac'añc'olal ix yutej eb' viñ yic'ancot eb' viñ schecab' Jesús chi', yujto ix xiv eb' viñ sjulq'uenaj yuj eb' anima. **27** Ix b'at ac'ji eb' viñ schecab' Jesús chi' d'a yichañ eb' viñ sat yajal. Axo viñ sat sacerdote chi' ix alan d'a eb' viñ.

28 —Ina ix cham val calan d'ayex to maxtzac e c'ayb'ej eb' anima d'a sc'ayb'ub'al Jesús. ¿Tom max e c'anab'ajej? A ticnaic, ix te pucaxb'at

e c'ayb'ub'al d'a Jerusalén tic, masanto e gana tze ch'oxelta to a oñ ix co milcham Jesús chi', xchi viñ d'a eb' viñ.

29 Palta ix tac'vi viñaj Pedro yed' juntzañxo eb' viñ schecab' Jesús, ix yalan eb' viñ:

—Yovalil a tas syal Dios, a sco c'anab'ajej. Axo juntzañ schecnab'il anima, tato max scha sb'a yed' yic Dios, max co c'anab'ajejlaj. **30** A ex tic ix eyac' miljoccham Jesús, ayic ix d'uñb'ajq'ue d'a te' culus. Palta a jun Dios b'aj yac'nac em sb'a eb' co mam quicham, añeja' co Diosal a oñ tic. A' ix ac'an pitzvocxi Jesús chi' d'a scal eb' chamnac. **31** A ix ac'an yopisio, ix yic'anb'at d'a svach'c'ab'. Ix yac'anocho Cajaloc yed' co Columaloc, yic vach' sco na co b'a a oñ israel oñ tic, yic slajvican co mul yuu. **32** A oñ tic, scac' testigoal co b'a yuj juntzañ scal tic d'ayex. Añeja-tona' Yespíritu Dios syac' pax testigoal sb'a qued'oc. A Dios tz'ac'an Yespíritu tic d'a jantacñej mach sc'anab'ajan tas syala', xchi eb' viñ.

33 Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ yajal chi', ix te cot yoval eb' viñ. Ix snib'ej eb' viñ smilcham eb' viñ d'a elañchamel. **34** Palta a d'a scal eb' viñ yajal chi' ay jun viñ fariseo scuch Gamaliel ayeq'ui. Te c'ayb'um viñ d'a sley Dios. B'inajnac viñ d'a vach'il yuj eb' anima. Ix q'ue liñan viñ. Ix schecan viñ ic'joccanelta eb' viñ schecab' Jesús chi' junoc rato. **35** Ix lajvi yelcancot eb' viñ chi', ix yalan viñ:

—Ex vetisraelal, naec val sic'lab'il tas tzeyutej e b'oan yaj juntzañ eb'

viñ tic. **36** Co naeccot jun viñ scuch Teudas^f ec'nac d'a yalañtaxo.

Yac'nacoch sb'a viñ yajalil d'a scal eb' anima. Yalannaquel viñ to te ay yopisio viñ. Ay am junoc chañe' ciento vinac ochnac yed' viñ. Palta miljicham viñ. Axo jantac eb' ochnac yed' viñ chi', saclemnaccanb'at eb'. Satnacpaxcanem jun yic eb' chi'.

37 Ix lajvi chi', ay jun viñ scuch Judas aj Galilea, yac'nacoch sb'a viñ yac'an oval yed' eb' viñ yajal ayic ix ic'jichaañ sb'isul eb' anima. Tzijtum anima ochnac yed' viñ. Añeja' ix miljipaxcham junxo viñ chi'. Axo jantacñej eb' ochnac yed' viñ, saclemnacpaxcanb'at eb'. **38** Yuj chi' sval d'ayex, cactejeq quixtan eb' viñ schecab' Jesús tic, yil eb' viñ. A jun yic eb' viñ tic, tato añej eb' anima ay yico', munil ol satxicanemoc. **39** Palta tato a Dios ay yico', mañ ol yal-laj cac'an lajvoc. Ay smay to van cac'an oval yed' Dios chi', xchi viñ.

40 Ix snaan eb' viñ yajal chi' to te yel syal viñ. Yuj chi' ix avtajxioch eb' viñ schecab' Jesús chi' yuj eb' viñ. Ix yalan eb' viñ to smac'ji eb' viñ. Ix yalanpax eb' viñ d'a eb' viñ to maxtzac yalel yab'ixal Jesús eb' viñ. Ix lajvi chi', ix actajel eb' viñ. **41** Yuj chi' ix elta eb' viñ schecab' Jesús chi' d'a yichañ eb' viñ sat yajal. Te vach' ix yab' eb' viñ, yujto yujñej Jesús ix yab' syail eb' viñ icha sgana Dios. **42** Masanil c'u ix yalel yab'ixal Jesús eb' viñ to Cristo toni, syalelc'ochi Jun Sic'b'ilel yuj Dios. Ix laj ec' yalel eb' viñ d'a yol yamaq'uul stemplo Dios yed' d'a cal-tac pat.

^f 5.36-37 A viñaj Teudas yed' viñaj Judas, a eb' cuchb'annac eb' anima d'a oval yed' eb' aj Roma, am d'a stiempoal yalji Jesús.

Sic'b'ilel ucvañ eb' diácono

6 ¹ A d'a jun tiempoal chi', ix te q'uib' sb'isul eb' creyente. Palta a eb' creyente aj Grecia, ix cot yoval eb' d'a eb' creyente aj Israel, yujto ayic tz'ac'ji va eb' meb'a' d'a junjun c'u, mai' tz'acanoc tz'ac'ji svael eb' ix chamnac yetb'eyum aj Grecia chi'.

2 Yuj chi' ix avtajcot eb' creyente
smasanil yuj eb' schecab' Jesús chi'.
Ix yalan eb':

—Mañ smojoc scatejcan calanel
slolonel Dios tic yic axoñej vael tic
squila'. ³ Yuj chi', ex vuc'tac, tze say
ucvañoc vinac d'a co cal tic,
tzeyac'anoch yopisio eb' sb'oan jun
munlajel tic. A eb' tze say chi', aton
eb' te vach' sb'eyb'al, eb' snachaj val
el yic Dios yuuj, eb' te ay val och
Yespíritu Dios yed'oc. ⁴ A oñxo tic,
añeja' ol oñ lesalvoc, ol calanpaxel
slolonel Dios, xchi eb' lajchavañ chi'.

5 Ix te tzalaj eb' smasanil yuj jun lolonel chi'. Axo eb' viñ ix sic'jiel chi', aton eb' viñ tic: Viñaj Esteban, te ay val och spensar viñ d'a Dios, te ay val och Yespíritu Dios yed' viñ, viñaj Felipe, viñaj Prócoro, viñaj Nicanor, viñaj Timón, viñaj Parmenas yed' viñaj Nicolás aj Antioquía. A viñaj Nicolás tic, ochnac viñ d'a sc'ayb'ub'al eb' israel d'a yalañtaxo. 6 Ix lajvi sic'ji-elta eb' viñ chi', ix ic'jib'at eb' viñ d'a yichañ eb' viñ schecab' Jesús. Axo eb' viñ schecab' Jesús chi' ix lesalvi yuj eb' viñ, ix yac'anpaxec' sc'ab' eb' viñ d'a sjolom eb' viñ.

7 Axo slolonel Dios ix te pucaxb'at
d'a scal eb' anima. Yuj chi' ix te
q'uib' sb'isul eb' creyente d'a
Jerusalén chi'. Ay pax juntzañ eb' viñ
sacerdote ix ac'anoch Cristo d'a
sc'ool.

Yamchajnac viñaj Esteban

8 Axo viñaj Esteban chi', nivan svach'c'olal Dios ix scha viñ. Ix och val Dios yed' viñ, yuj chi' tzijtum milagro ix sch'oxel viñ d'a scal eb' anima. 9 Palta ay juntzañ eb' israel smolb'ej sb'a d'a jun spatil culto scuch Yic eb' Ac'b'ilxocanel d'a Libre. Ay pax juntzañox eb' aj choiñab' Cirene, eb' aj Alejandría, eb' aj Cilicia yed' eb' aj Asia. Ix c'och eb' d'a viñaj Esteban chi'. Ix stelan sb'a eb' yed' viñ. 10 Palta maj yac'laj ganar viñ eb', yujto a Espíritu Santo ix ac'an sjelanil viñ. 11 Axo eb' chi', toñej ix sman jayvañ stestigo eb'. Ix ac'ji sc'ool eb' yuj eb', yic syal eb' icha tic:

—Ix cab' sb'uchvaj viñaj Esteban
tic d'a spatic viñ co mam quicham aj
Moisés yed' d'a Dios, xchi eb'.

12 Icha chi' ix yutej eb' stzuntzan
 chaañ eb' choñab', eb' ichamtac
 vinac yed' eb' c'ayb'um d'a ley
 Moisés. Yuj chi' ix cot jucnaj eb' d'a
 viñaj Esteban chi', ix syaman viñ eb',
 xid' yac'anoch viñ eb' d'a yichañ eb'
 viñ sat yajal. 13 Ix lajvi chi', ix manji
 juntzañxo eb' tz'ac'anoch es d'a
 yib'añ viñaj Esteban chi' yuj eb'. Ix
 stz'acan yal eb' icha tic d'a eb' viñ
 yajal chi':

—A viñaj Esteban tic, max yactej-
can viñ sb'uchvaj d'a jun templo yic-
ñej Dios yaj tic. Sb'uchvaj pax viñ
d'a ley Moisés. **14** Ix cab' yalan viñ
icha tic: A Jesús aj Nazaret ol
pojanem stemplo Dios tic. Ol q'uex-
chaj juntzañ co b'eyb'al ac'b'ilcan
d'ayoñ yuj Moisés chi', xchi viñ, xchi
eb'.

15 Axo eb' viñ yajal chi' yed' eb'
c'ojanem ta' smasanil, ix och q'uelan
eb' d'a viñaj Esteban chi', ix yilanoch

sat viñ eb', lajan yilji icha sat junoc ángel.

A slolonel viñaj Esteban

7 ¹ Axo viñ sat sacerdote ix c'an-b'an d'a viñaj Esteban chi':

—¿Yel am juntzañ ix yal eb' tic? xchi viñ.

² Yuj chi', ix yal viñaj Esteban chi' icha tic:

—Ex vetchoñab' yed' ex ichamtac vinac, ab'ec nab'i. A Dios, te nivan yelc'ochi. Sch'oxnac sb'a d'a viñ co mam quicham aj Abraham ayic ayec' viñ d'a yol yic Mesopotamia, ayic manto c'och cajan viñ d'a choñab' Harán. ³ Yalannac Dios chi' icha tic d'a viñ: Actejcan lum a luum tic yed' jantac eb' a c'ab' oc. Ixic d'a junxo lugar ol in ch'ox d'ayach, xchi d'a viñ. ⁴ Slajvi chi', yactannaccan slugar eb' caldeo viñ b'aj ayec' chi'. Axo d'a choñab' Harán c'ochnaccan cajan viñ. Axo yic schammnac viñ smam viñ, yic'-jinaccot viñ yuj Dios d'a jun lugar b'aj ay oñ ec' tic. ⁵ Palta malaj jab'oc luum yac'nac Dios chi' yicoc viñ d'a tic. Malaj jab'oc ac'jinac d'a viñ, palta yac'naccan sti' Dios chi' d'a viñ, ayic yalannaccan icha tic: Ol vac' jun a luum. Axo yic ol ach chamoc, ol can jun a luum chi' yicoc eb' iñtilal, xchi Dios chi' d'a viñ. Ayic mantalaj junoc yuninal viñ, ata' yalnaccan jun chi' Dios. ⁶ Yalannacpaxcan Dios chi' icha tic d'a viñ: A eb' iñtilal ol c'och cajan eb' d'a yol yic junxo ch'oc choñab'il. Ol ac'joc och eb' schecab'oc eb' ch'oc choñab'il chi'. Chañe' ciento ab'il ol yab' syail eb' yuj eb'. ⁷ Palta a in ol vac'och yaelal d'a yib'añ eb' ch'oc choñab'il chi'. Ol lajvoc chi', ol elta eb' iñtilal chi' d'a jun lugar chi', ol in yac'an servil eb'

d'a jun lugar tic, xchinac Dios chi'.

⁸ Añejtona', yac'nacxican sti' Dios d'a viñaj Abraham chi'. Yalannaccan d'a viñ to tz'och jun yechel d'a snivanil viñ yed' d'a jantacñej eb' yññtilal viñ, yic vach' scheclajeli to ay strato Dios yed' eb'. A jun yechel chi', aton jun scuch circuncisión. Yuj chi', ayic yalji jun yuninal viñaj Abraham scuch Isaac, yucub'ixial yalji, yac'ji circuncidar yuj viñaj Abraham chi'. Añejtona' yalji pax jun yuninal viñaj Isaac chi' scuch Jacob, ac'jipax circuncidar yuj viñaj Isaac chi'. Axo viñaj Jacob chi', lajchavañ eb' yuninal viñ aljinac. Laj ac'ji circuncidar eb' smasanil. A eb' lajchavañ chi', aton eb' co mam quicham a oñ israel oñ tic. ⁹ A d'a scal eb' co mam quicham chi', ay jun viñ yuc'tac eb' scuchan José. A junel meltzajoch eb' yuc'tac viñaj José chi' ajc'olal d'ay. Yuj chi' schoñb'at viñ eb' d'a Egipto, palta axo Dios och yed' viñ. ¹⁰ A Dios chi' colanelta viñ d'a scal juntzañ syaelal. Yac'an sjelanil d'a viñ. Och yed' viñ, yic vach' syutej sb'a viñ d'a yichañ viñ sreyal eb' aj Egipto chi'. Yuj chi' yac'och yopisio viñaj José chi' viñ yoch yajalil d'a Egipto chi'. Añejtona', yac'och viñaj José chi' viñ yilumaloc spat.

¹¹ Palta a d'a jun tiempool chi', ja jun nivan vejel d'a yib'añ masanil eb' aj Egipto chi' yed' d'a yib'añ eb' aj Canaán. Te ya' ec' eb' yuj jun vejel chi'. Icha pax chi' eb' co mam quicham ay d'a Canaán chi', mañxa b'aj vach' scot tas syab'lej eb'. ¹² Axo yab'an viñaj Jacob chi' to ay ixim trigo d'a Egipto chi'. Yuj chi' schecb'at eb' yuninal viñ chi' ta', aton eb' co mam quicham. Sb'ab'elalto eb' b'at d'a jun chi'. ¹³ Axo schecjixib'at

eb' d'a schaelal, ato ta' yal viñaj José chi' d'a eb' to yuc'tac sb'a viñ yed' eb'. Icha chi' aj yojtacanel viñaj Faraón chi' mach eb' yetchoñab' viñaj José chi'. **14** Axo viñaj José chi' checan ic'jib'at viñaj Jacob d'ay, aton viñ smam viñ. Schecan ic'jib'at eb' yuc'tac yed' eb' ix yetb'eyum eb' yed' pax eb' yuninal eb' smasanil, 75 sb'isul eb'. **15** Icha chi' aj sc'och viñaj Jacob chi' d'a Egipto chi'. Ata' cham viñ. Junjunal champax eb' co mam quicham chi' ta'. **16** Ichato chi' yic'-jixicot snivanil viñ chi' yuj eb' junelxo d'a choñab' Siquem. Axo ta' ac'jinacoch snivanil eb' chi' d'a yol jun q'uen ñaq'ueen. A jun q'uen chi', atax viñaj Abraham manannaccanel q'ueen d'a eb' yuninal viñaj Hamor aj choñab' Siquem chi'.

17 Axo yic vanxo sc'och stiempoal yelc'och tas yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi', ayic yac'annaccan sti' d'a viñ, q'uib'chaan sb'isul eb' yiiñtilal viñ d'a Egipto chi'. Te tzijtum aj sb'isul eb' ta'. **18** C'ojanc'olalto och junxo viñ sreyal eb' aj Egipto chi'. A jun viñ chi', mañxo yojtacoc yab'ixal viñaj José chi' viñ. **19** A jun viñ rey chi', yixtejnac val eb' co mam quicham chi' viñ. Yac'nac val chucal viñ d'a eb'. Yalannac viñ d'a eb' to yovalil syumel jantacñej eb' svinac unin eb' tzato alji, yic munil syac'-cham sb'a eb' b'aj sb'at yumjicanel chi'. **20** Aton d'a jun tiempoal chi' alji viñaj Moisés. Te vach' aj viñ d'a yichañ Dios. Oxetñej ujal q'uib'tzitaj viñ yuj smam snun d'a yol spat. **21** Slajvi chi', yactajcan viñ yuj ix snun icha syal jun ley chi'. Axo jun ix yisil viñ rey chi' ilanelta viñ. Yic'an-b'at viñ ix d'a spat. Sq'uib'tzitan viñ ix icha val junoc yune'. **22** Axo viñaj

Moisés chi' sc'ayb'ej viñ jantacñej tas yojtac eb' aj Egipto chi'. Yuj chi' te jelan aj slolon viñ. Jelan pax aj viñ sc'ulan masanil tastac.

23 Ayic 40 ab'ilxo sq'uinal viñ, sja d'a spensar viñ b'at yilan eb' yetchoñab', aton eb' quetisraelal. **24** Axo sc'och viñ, yilan viñ to ay jun viñ aj Egipto chi' van yac'an chucal d'a jun viñ yetchoñab' viñ. Yuj chi' och viñ yed' viñ. Axo viñ ac'anec' spac viñ yetchoñab' chi' ayic smac'ancham viñ aj Egipto chi' viñ. **25** Snaan viñaj Moisés chi' to snachajel yuj eb' yetchoñab' viñ chi' to a Dios van yac'-lab'an viñ yic scolancanel eb'. Palta maj nachajel-laj yuj eb'. **26** Axo d'a junxo c'u sc'och viñ d'a chavañxo eb' yetchoñab'. Yilan viñ to van stzun-tzan sb'a eb'. A sgana viñaj Moisés chi' to tz'och eb' d'a junc'olal, yuj chi' yal viñ d'a eb': Ex vetchoñab', ¿tas yuj tzeyac' oval? Ina eyetchoñab' e b'a, xchi viñ d'a eb'. **27** Palta axo viñ van yac'an oval chi' ic'anel viñaj Moisés chi'. Yalan viñ d'a viñ: ¿Mach ix ach ac'anoch juezal, yic tzoñ ac'an mandar? **28** ¿Tom a gana tzin a mac'-paxchamoc icha utej jun viñ aj Egipto evi? xchi viñ. **29** Slajviñej yab'an jun chi' viñaj Moisés chi', sb'atcan viñ elelal. Sc'ochcan cajan viñ d'a scal eb' ch'oc choñab'il d'a yol yic Madián. Axo ta' alji chavañ yuninal viñ.

30 Ayxom 40 ab'iloc sc'och viñ ta', sb'at viñ d'a tzalan Sinaí, b'aj malaj anima. Axo ta' sch'ox sb'a jun ángel d'a viñ. Ayec' d'a scal jun c'ac' b'aj van stz'a jun te' q'uiix. **31** Axo yic yilanb'at jun chi' viñ, toñej te sat sc'ool viñ. Yuj chi' b'at viñ yilb'ati, axo Dios Cajal alan d'a viñ: **32** A in ton tic, jun Dios b'aj yac'nac em sb'a

eb' a mam icham, aton viñaj Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj Jacob, xchi d'a viñ. Axo viñaj Moisés chi', te ib'xiq'ue viñ yuj xivelal. Majxo ochlaj q'uelan viñ d'ay.

33 Yalan Dios Cajal chi' d'a viñ: Quichel a xañab', yujto a d'a jun lugar b'aj ayach ec' tic, a inton ayinec' d'ay. **34** A eb' in choñab' ayec' d'a Egipto, svila' to van yab'an syail eb' ta'. Svab'anpaxi to sc'acvi eb' yab'an syail. Yuj chi' in javi viq'uelta eb' d'a scal syaelal chi'. Yuj chi', ixic. Ol ach in checb'at d'a Egipto chi', xchi Dios chi' d'a viñ.

35 D'a peca' maj chajoclay viñ yuj eb' yetchoñab' chi'. Malaj ochnac viñ d'a eb'. Yalannac eb' d'a viñ: ¿Mach ach ac'anoch juezal, yuj chi' tzoñ ac' mandar? xchi eb' d'a viñ. Palta a Dios ac'an yopisio viñ yac'an mandar eb'. Yac'jipax yopisio viñ yic syiq'uelta eb' d'a scal yaelal chi'. A jun ángel sch'ox sb'a d'a viñ d'a scal te' qu'uiix chi', a och yed' viñ. **36** Aton viñaj Moisés chi' ic'annaquelta eb' quetchoñab' d'a Egipto chi'. **40** ab'il sch'oxnac juntzañ milagro viñ d'a Egipto chi' yed' d'a a' Chacchac Mar yed' pax d'a tz'inan luum. **37** Aton viñ alannac icha tic d'a eb' quetisraelal chi': A Dios ol sic'anelta jun schecab' d'a scal eb' quetchoñab' icha ix yutej in sic'anelta a in tic, xchi viñ d'a eb'. **38** Ec'nac viñ yed' eb' co mam quicham d'a jun taquiñ luum. Aypaxec' jun ángel yed' eb', aton jun lolonnac yed' viñ d'a tzalan Sinaí. A d'a viñaj Moisés chi', ata' yalnaccan juntzañ lolonel Dios tz'ac'an co q'uinal. Axo viñ alannaccan d'ayoñ.

39 Palta a eb' co mam quicham chi', maj yal sc'ool eb' sc'anab'ajej tas yal viñ chi'. Yuj chi' spatiquejel viñ eb'. Snib'ej eb' meltzaj d'a Egipto.

40 Yalan eb' d'a viñaj Aarón: B'o juntzañoc co diosal yic tzoñ scuchb'ani, yujto a viñaj Moisés chi', jun viñ ix oñ ic'anelta d'a Egipto, mañ cojtacoc tas ix ic'an viñ, xchi eb'. **41** Yuj chi', sb'oan jun q'ueen eb' icha quelem vacax. A jun chi' yac'och eb' sdiosaloc. Smilanpax juntzañ noc' noc' eb' silab'oc d'ay. Yac'anoch sq'uiñal jun sdiosal eb' sb'o chi'. **42** Yuj chi', yiq'uel sb'a Dios d'a scal eb'. Actajcan eb' sch'ocoj yic vach' syaq'uem sb'a eb' d'a juntzañ c'anal ay d'a satchañ. Stz'ib'ejnaccan jun schecab' Dios icha tic:

Ex israel, ayic yec'nac **40** ab'il eb' e mam eyicham d'a tz'inan luum, mañoc d'ayin sñusnac silab' eb' yed' yofrenda.

43 Malaj jab'oc tas eyac'nac d'ayin. Palta a jun e diosal scuch Moloc, § b'achb'il yed'tal eyuuj yed' jun yechel c'anal scuch Renfán, a juntzañ chi' eyalnac och e diosaloc. A d'a juntzañ yechel e b'onac chi', ata' eyalnac e b'a. Yuj chi' ol ex vic'anel d'a jun e luum tic, axo ex vac'ancanb'at d'a yichañb'at Babilonia, xchican Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

44 Palta ayic yec'nac eb' co mam quicham chi' d'a tz'inan luum chi', yed'nac jun yed'tal sley Dios eb'. Aton jun yed'tal chi' b'onaccan yuj viñaj Moisés chi', icha ajnac yalan Dios chi' d'a viñ, ayic sch'oxannac

§ **7.43** Moloc sb'i jun syaloch eb' sdiosaloc, syac'an yuninal eb' silab'il d'ay. Renfán sb'i jun c'anal b'aj syaq'uem sb'a eb' anima.

jun yechel d'a viñ. **45** A jun yed'tal chi', c'ojanc'olal cannac d'a jun-tzañxo eb' co mam quicham. Axo viñaj Josué ic'annacot jun chi' yed' eb'. Ayic yicannac jun sluum eb' ch'oc choñab'il tic eb', aton eb' pech-b'ilel yuj Dios. A jun yed'tal sley Dios chi', yed'nac eb', masanto ochnac viñaj David sreyaloc eb'. **46** A viñaj David chi', te nivan svach'c'olal Dios schanac viñ. Yuj chi', snib'ej viñ sb'onac jun stemplo Dios, aton jun Dios b'aj yac'naquem sb'a viñaj Jacob, aton pax co Diosal. **47** Palta ato val viñaj Salomón b'oannac stem-plo Dios chi', **48** vach'chom a Dios yelxo val te nivan yelc'ochi, max aj d'a junoc templo b'ob'il yuj eb' anima. Yalnaccan jun schecab' d'a peca' icha tic:

49 A satchaañ, aton in despacho. Axo yolyib'añquinal, icha sc'añ voc yaji. Yuj chi', ¿tasto val ol eyutoc e b'oan junoc in templo? Malaj junoc lugar b'aj syal vic'an vip.

50 Ujto a in ix in b'o masanil jun-tzañ tic, xchi Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

51 Palta a ex tic, te pit ex. Lajan val e pensar yed' eb' mañ ojtannacoc Dios. Max eyac'och e chiquin d'a slolonel. Toñej tze macoch vaan Yes-píritu Dios. Yuj chi', lajan ex yed' eb' co mam quicham chi'. **52** Ina eb' schecab' Dios d'a peca', laj yab'nac syail eb' yuj eb' co mam quicham chi'. Aton eb' schecab' Dios chi' alannaccani to ol javoc viñ tojol spensar, palta milb'ilcham eb' yuj eb' co mam quicham chi'. Axo ix javi jun tojol spensar chi', a exxo ix eyac'och d'a yol sc'ab' chamel, ix eyac'an miljocchamoc. **53** Vach'chom

ac'b'ilcan juntzañ schecnab'il Dios d'ayex yuj eb' ángel, palta max e c'anab'ajej, xchi viñaj Esteban chi' d'a eb'.

A schamel viñaj Esteban

54 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te och pitz'an d'a spixan eb', ix cot yoval eb' d'a viñaj Esteban chi'. IX sc'ux val ye eb' scot yoval. **55** Palta axo viñaj Esteban chi', te ay val och Yespíritu Dios yed' viñ, yuj chi' ix q'ue q'uelan viñ d'a satchaañ, ix yilanc'ue stziquiquial Dios viñ. IX yilan viñ to liñanec' Jesús d'a svach'-c'ab' Dios chi'. **56** Yuj chi' ix yalan viñ:

—Inai, a svilani to jacan spuertail satchaañ. Svilani to a jun Ac'b'ilecot yuj Dios yoch animail, liñanec' d'a svach' c'ab' Dios chi' ticnaic, xchi viñ.

57 Axo eb' ayec' ta', ix q'ue ñilnaj eb' yavaji. IX smacan schiquin eb'. IX cot ñilnaj eb' d'a viñ, ix jachjiel viñ d'a stiel choñab' yuj eb'. **58** A eb' ix ac'anb'at d'a yib'añ viñaj Esteban chi', ix squichel spatic sc'apac junjun eb', ix yac'ancanb'at eb' d'a jun viñ scuch Saulo, yic vach' a viñ tz'ilan-cani. IX lajvi chi', ix och ijan eb' sjulancham viñaj Esteban chi' yed' q'uen q'ueen. **59** Ayic van sjulq'ueanan cham viñ chi' eb', ix lesalvi viñ d'a Dios.

—Mamin Jesús, cha in pixan, xchi viñ.

60 IX lajvi chi' ix em cuman viñ. Te chaañ ix yutej sjaj viñ slesalvi d'a Dios:

—Mamin, mañ ac'canoch jun smul eb' tic d'a yib'añ, xchi viñ.

IX lajvi yalan jun chi' viñ, ix cham viñ.

**Yac'nac chucal viñaj Saulo
d'a eb' creyente**

8 ¹ Te locan viñaj Saulo yed' eb' ix milancham viñaj Esteban chi'. Aton val d'a jun c'u chi' ix och ijan eb' anima yac'anoch syaelal eb' creyente d'a Jerusalén chi'. Ix yab'an val syail eb' sic'lab'il. Yuj chi' ix laj saclemb'at eb'. Ix laj b'at eb' d'a yol yic Judea yed' Samaria. Axoñej eb' schecab' Jesús ix can d'a Jerusalén chi'. ² Ix lajviñej scham viñaj Esteban chi', ay juntzañ eb' viñ ayoch spensar d'a Dios ix ic'anb'at snivanil viñ chi', ix b'at smucanem viñ eb'. Ix te oc' eb' viñ yuj viñ. ³ Axo viñaj Saulo chi', ix yac' val chucal viñ d'a eb' creyente. Yalñej b'aj ayec' eb', ix laj och viñ d'a yol spat eb'. Ix laj yiq'uelta eb' viñ vinac viñ yed' eb' ix ix, ix b'at yac'anoch eb' viñ d'a preso.

Ix aljiel vach' ab'ix d'a Samaria

⁴ Axo eb' creyente ix el d'a Jerusalén, ix laj saclemb'at eb'. Masanil b'ajtac ix laj c'och eb' ix laj yalel vach' ab'ix yic colnab'il eb'. ⁵ Ay jun viñ scuch Felipe ix c'och d'a jun choñab' d'a yol yic Samaria. Ix yal-canel yab'ixal Cristo viñ d'a scal eb'. ⁶ Axo eb' anima ayec' ta', ix smaclej val yab' eb' tas ix yal viñ chi'. Ix yilan-pax juntzañ milagro eb' ix sb'o viñ. ⁷ A d'a jun choñab' chi', tziytum eb' anima ayoch eb' enemigo d'ay, axo viñaj Felipe chi' ix laj ic'anel eb' d'a eb'. Ix laj el yav eb' yel d'a eb'. Tziytum eb' sicb'inaqueli yed' eb' max yal sb'eyi, ix laj b'oxican eb' yuj viñ. ⁸ Yuj juntzañ chi' ix te tzalaj sc'ool eb' anima smasanil d'a jun choñab' chi'.

⁹ Palta ay jun viñ vinac scuch Simón ta'. Ste aq'uej val musansatil

eb' anima viñ, yujto te nivan yelc'och viñ yalani, ay tas syal yuj viñ yalani. ¹⁰ Masanil eb' malaj yelc'ochi yed' eb' nivan yelc'ochi, jun lajan syac'och spensar eb' d'a viñ, syalan eb'.

—A viñaj Simón, aton jun dios scuchan Nivan Spoder, xchi eb' d'a viñ.

¹¹ Syac' val och spensar eb' d'a viñ, yujto pecatax syamnacoch viñ yac'an musansatil eb', syalan viñ to tzuji yuuj. ¹² Axo viñaj Felipe chi' ix alanel d'a scal eb' tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Ix yalanel yab'ixal Jesucristo viñ d'a eb'. Yuj chi' ay eb' viñ vinac yed' eb' ix ix, ix ac'anoch d'a sc'ool tas ix yal viñ chi'. Ix lajvi chi', ix schaan sbautismo eb'. ¹³ Icha pax chi' viñaj Simón chi', ix yac'och slolonel Dios viñ d'a sc'ool. Ix schaan pax sbautismo viñ. Ix lajviñej chi', junxoñej ix ec' viñ yed' viñaj Felipe chi'. Ay juntzañ milagro ix sch'ox viñaj Felipe chi', te nivan yelc'ochi. Yuj chi', ix te sat sc'ool viñaj Simón chi' yilani.

¹⁴ Axo eb' schecab' Jesús ayec' d'a Jerusalén, ayic ix yab'an eb' to ay eb' aj Samaria ix ac'anoch slolonel Dios d'a sc'ool, ix schecb'at viñaj Pedro eb' yed' viñaj Juan yil eb'. ¹⁵ Ayic ix c'och eb' viñ, ix lesalvi eb' viñ yuj eb' creyente aj Samaria chi', yic vach' tz'ac'ji Espíritu Santo d'a eb', ¹⁶ yujto manta junoc eb' schaani. Añejanto d'a sb'i Cajal Jesús b'aj ix ac'ji bautizar eb'. ¹⁷ Axo viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' ix ac'anec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Ichato chi' ix schaancan Espíritu Santo chi' eb'.

¹⁸ Ix yilan viñaj Simón chi' to ayic ix yac'anec' sc'ab' eb' viñ d'a sjolom eb' creyente chi', ix schacan Espíritu Santo eb', yuj chi' ix yaltej tumin viñ

d'a eb' viñ schecab' Jesús chi'. **19** Ix yalan viñ d'a eb' viñ icha tic:

—Aq'uec vopisio eyed'oc yic vach' yalñej mach ol vaq'uec' in c'ab' d'a sjolom, ol schacan Espíritu Santo chi', xchi viñ d'a eb' viñ.

20 Yuj chi' ix yalan viñaj Pedro d'a viñ:

—Ach satocab'el yed' q'uen a tumín chi', yujto a jun tas syac' Dios d'a nab'añej ix a nib'ej a man yed' jab' a tumín tic. **21** Malaj alan ic qued'oc. Malaj och d'a jun copisio tic, yujto mañ tojoloc a pensar d'a yichañ Dios. **22** Yuj chi' na a b'a yuj jun a chucal tic. C'an d'a Dios, tope ol ach yac' nivanc'olal yuj tas van a naan tic. **23** Yujto svila' to añej chichon-c'olal tza na'a, yujto añej chucal van ac'an servil, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

24 Yuj chi' ix yalxi viñ:

—Tze c'an val d'a Dios Cajal vuuj, yic mañ ol javoc jun yaelal tzezal tic d'a vib'añ, xchi viñ.

25 Axo pax viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi', ix yalel yab'ixal Jesús eb' viñ. Ix yalanpaxel slolonel Dios Cajal eb' viñ d'a Samaria chi'. Ix lajvi chi', yacb'an van smeltzajxib'at eb' viñ d'a Jerusalén, tziytum juntzañ yunetac choñab' d'a yol yic Samaria chi' b'aj ix ec' eb' viñ yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il.

A viñaj Felipe yed' viñ aj Etiopía

26 Ay jun yángel Dios Cajal ix alan icha tic d'a viñaj Felipe chi':

—Ac' lista a b'a. Ixix d'a sur, d'a jun b'e scot d'a Jerusalén, sc'och d'a choñab' Gaza, xchi.

A jun b'e chi', aton jun tz'ec' d'a tz'ínan luum. **27** Yuj chi', ix yac' lista sb'a viñ, ix b'at viñ. Axo d'a yol b'e chi', ix yil-laj sb'a viñ yed' jun viñ aj Etiopía. A jun viñ chi' ay yopisio viñ yuj ix Candace, ix yajal yaj d'a Etiopía chi'.^h Sic'um tumín yaj viñ d'a ix. Ix xid'ec' viñ yaqu'em sb'a d'a Dios d'a Jerusalén. **28** Van spax viñ d'a Etiopía chi'. C'ojanem viñ d'a yol jun scarruaje. Van yilan Slolonel Dios viñ tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías, aton viñ schecab' Dios. **29** Axo Yespíritu Dios ix alan d'a viñaj Felipe chi':

—Ixix, nitzb'at a b'a d'a stz'ey jun carruaje chi', xchi.

30 Axo ix c'och viñ d'a stz'ey, ix yab'an viñ to van yavtan Slolonel Dios viñ, aton jun tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías. Yuj chi' ix yal viñ d'a viñ:

—¿Tzam nachajel uuj tas van avtan chi'? xchi viñ.

31 Ix yalan viñ:

—Tato malaj mach tzin c'ayb'ani, ¿tas ol aj snachajel vuuj? ¿Max am yal a q'ueta d'a yol carruaje tic yic tzach em c'ojan ved'oc? xchi viñ d'a viñaj Felipe chi'

32 A Slolonel Dios van yavtan viñ chi', aton jun tz'alan icha tic:

Icha junoc noc' calnel tz'ic'jib'at b'aj ol b'at chamoc, icha chi' ol aj yic'jib'at jun Schecab' Dios Cajal schami.

Icha junoc noc' calnel tz'inñej xchi sjoxchaji, icha pax chi' ol ajoc.

33 Te q'uixvelal ol yutej eb'.

Toxonton mañ ol sb'o yaj jab'oc eb' d'ay.

^h **8.27** A d'a Etiopía d'a jun tiempoal chi', añej eb' ix ix tz'och yajalil. Candace sb'i eb' ix a tz'och eb' ix yajalil chi'.

Malaj junoc mach ol alanoc tato ay yiñtilal ol canoc, yujto ol miljocchamoc, xchi d'a Slolonel Dios chi'.

34 Yuj chi' ix sc'anb'ej viñ d'a viñaj Felipe chi':

—Al d'ayin, ¿mach ay yab'ixal jun yalnaccan viñ schecab' Dios chi'? ¿Tom a yab'ixal viñ yalnaccani, ma to ch'oc junocxo mach yalnaccan yab'ixal viñ? xchi viñ aj Etiopía chi'.

35 Axo viñaj Felipe chi' ix alan d'a viñ tas syalelc'och Slolonel Dios chi'. Ix syamanoch viñ yalan yab'ixal Jesucristo d'a viñ. **36-37** Ayic van sb'at eb' viñ d'a yol b'e chi', ix c'och eb' viñ d'a jun a a'. Ix yalan viñ aj Etiopía chi' d'a viñ:

Ina jun a a' tic, ¿max am yal in ac'ancan bautizar ticnaic? xchi viñ.

38 Ix lajviñej chi', ix yalan viñ to syamjioch vaan jun scarruaje viñ chi'. Ix em eb' viñ schavañil d'a yol jun a a' chi'. Axo ta' ix ac'jican bautizar viñ. **39** Ayic ix lajvi sq'uexta eb' viñ d'a yol a a' chi', axo Yespíritu Dios ix ic'anb'at viñaj Felipe chi'. Yuj chi' majxo iljilaj viñ yuj viñ aj Etiopía chi', majxo yil-laj viñ b'aj ix c'och viñ. Palta te tzalajc'olal ix b'atxican viñ aj Etiopía chi' d'a yol b'e chi'.

40 Axo viñaj Felipe chi', a d'a choñab' Azoto ix c'och viñ. Ix lajviñej chi', ix b'atxi viñ. Ix laj ec' yalancanel vach' ab'ix yic colnab'il viñ d'a jun-tzañxo choñab', masanto ix c'och viñ d'a choñab' Cesarea.

Schanac Cristo viñaj Saulo
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 ¹ Axo viñaj Saulo, max yactej viñ yalani to ol smilcham eb' tz'ac'anocho Jesús Cajal d'a sc'ool. Yuj chi' ix c'och viñ d'a viñ sat sacerdote.

2 Ix sc'anan juntzañ ch'añ carta viñ, yic syic'anb'at ch'añ viñ d'a voltac spatil culto ay d'a choñab' Damasco. A juntzañ carta chi' tz'ac'an sderecho viñ yic syaman jantacñej eb' syac'och spensar d'a Jesús, vach'chom vinac ma ix, yic syic'cot eb' viñ preso d'a Jerusalén. **3** Ix lajvi chi' ix b'at viñ, palta axo yic van sc'och viñ d'a slac'anil choñab' Damasco chi', ix emul copnaj jun saquilq'uinal d'a sat-chaañ d'a yib'añ viñ.

4 Yuj chi' ix telvi viñ d'a sat luum. Ix yab'an viñ yoch jun lolonel. Ix yalan icha tic:

—Saulo, Saulo, ¿tas yuj tzin ixtej? xchi d'a viñ.

5 —Mamin, ¿mach ach? xchi viñ.

—A in ton tic Jesús in. A in val tzin ixtej.

6 —Q'ueañ vaan, ixic d'a choñab' chi'. Ata' ol alchaj d'ayach tas yovalil ol a c'ulej, xchi Jesús chi' d'a viñ.

7 Axo eb' viñ yetb'eyum viñaj Saulo chi', ix vanaj eb' viñ, ix sat sc'ol eb' viñ yuj xivelal. Ix yab' eb' viñ to ay mach sloloni, palta malaj mach ix yil eb' viñ.

8 Ix lajvi chi', ix q'ue vaan viñaj Saulo chi' d'a sat luum. Axo yic ix elta q'uelan viñ, majxo yal-laj yilan jab'oc viñ. Yuj chi' a eb' viñ yetb'eyum viñ ix yaman sc'ab', ix squetzanb'at viñ eb' viñ d'a yol choñab' Damasco chi'.

9 Axo ix c'och viñ ta', oxe' c'ual majxo yal-laj yilan viñ. Majxo valaj viñ. Majxo yuc'paxlaj a' viñ.

10 A d'a Damasco chi' ay jun viñ creyente scuchan Ananías, axo Jesús Cajal ix alan d'a viñ icha d'a vayichal icha tic:

—Ach Ananías, xchi.

—Tic ay in Mamin, xchi viñ.

11 —Ixic d'a jun calle scuch Tojol. Ayic tzach c'och d'a spat viñaj Judas,

tza c'anb'an d'a viñ yuj viñaj Saulo aj Tarso. Ol ilani to van slesalvi viñ.

12 Ay jun tas ix in ch'ox d'a viñ. Ix yilan viñ to a ach ol ach c'ochoc, ol ac'anec' a c'ab' d'a sjolom viñ, yic vach' ol jacvocxican sat viñ, xchi Jesús Cajal chi' d'a viñ.

13 Palta axo ix yalan viñ:

—Mamin, tzijtum mach ix alan d'ayin yuj viñaj Saulo chi'. A d'a Jerusalén mañ jantacoc chucal ix yac' viñ d'a eb' tzach ac'anoch d'a sc'ool.

14 Xal ticnaic ix ja viñ d'a tic, yic syamji jantacñej eb' syal sb'a d'ayach yuj viñ, yujto ac'b'il yopisio viñ yuj eb' viñ sat sacerdote, xchi viñ.

15 Palta ix yalanxi Jesús Cajal chi' d'a viñ:

—Ixix, yujto a viñaj Saulo chi', ix in siq'uel viñ, yic vach' ol yalel in lolonel viñ d'a scal eb' mañ israeloc, d'a yichañ eb' rey yed' d'a scal eb' eyetisraelal. **16** A in ol in ch'ox d'a viñ, jantac syaelal yovalil ol yab' viñ vuuj, xchi Jesús Cajal chi'.

17 Yuj chi', ix b'at viñaj Ananías chi' d'a jun pat chi'. Axo ix c'och viñ, ix och viñ d'a yool. Ix yac'anec' sc'ab' viñ d'a sjolom viñaj Saulo chi'. Ix yalan viñ:

—Vuc'tac Saulo, a Cajal Jesús, jun ix sch'ox sb'a d'ayach d'a yol b'e b'aj ach javi chi', a' in checancot d'ayach, yic vach' ol jacvocxi a sat, axo yochcan Espíritu Santo d'ayach, xchi viñ d'a viñ.

18 Junanto rato chi' ix elta tzicnaj juntzañ icha stumin noc' chay ayoch d'a yol sat viñ, ichato chi' ix b'oxican yilan viñ. Ix q'ue vaan viñ, ix yac'an ac'joc bautizar sb'a viñ. **19** Ix lajvi chi', ix va viñ, ix yic'anxi yip viñ. Ix aj jaye' c'ual viñ yed' eb' creyente d'a Damasco chi'.

Yalnaquel slolonel Dios viñaj Saulo d'a Damasco

20 A viñaj Saulo chi', ix syamoch viñ yalel slolonel Dios d'a yoltac spatil culto. Ix yalan viñ to a Jesús, Yuninal ton Dios. **21** Jantacñej eb' ix ab'an yalan viñ, ix te sat sc'ool eb'. Ix yalan eb':

—Aton jun viñ tic ix ac'anoch syaelal eb' syal sb'a d'a Jesús d'a Jerusalén. A co naani to sja viñ ul syam eb' creyente d'a tic, yic syic'b'at eb' viñ d'a eb' viñ sat sacerdote, xchi eb'.

22 Axo viñaj Saulo chi', ix ste aq'uej yip viñ yalaneli, yic vach' scheclajeli to a Jesús d'a val yel Cristo toni, aton jun tañvab'il yuj eb'. Axo eb' israel aj Damasco chi', maj nachajel jab'oc yuj eb' tas syutej eb' spacan d'a viñ.

Colchajnaquel viñaj Saulo d'a yol sc'ab' eb' yetisraelal

23 Ayic nivanxo tiempo ix eq'ui, ix slajtian sb'a eb' israel d'a spatic viñaj Saulo chi'. Ix yalan eb' to ol smilcham viñ eb'. **24** Palta ix yab' specal viñ to c'ual d'ac'val stañvan eb' d'a juntzañ b'e sb'at d'a stiel choñab', yic ata' smilcham viñ eb' snaani. **25** Yuj chi', a eb' creyente ix ac'anem viñ d'a yol jun xuuc, axo d'a sventenail smuroal jun choñab' chi' ix yaqu'em d'uñuñoc viñ eb' d'ac'valil. Icha chi' ix aj scolchajel viñ.

Ayec' viñaj Saulo d'a Jerusalén

26 Axo yic ix c'och viñaj Saulo chi' d'a Jerusalén, ix snib'ej viñ smolb'ej sb'a yed' eb' creyente ta', palta toñej ix xivq'ue eb' smasanil d'a viñ. Maj schalaj yab' eb' tato yel creyentexo

viñ. **27** Palta a jun viñ scuch Bernabé ix ic'anb'at viñ d'a eb' viñ schecab' Jesús. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A viñaj Saulo tic, ix yil Cajal Jesús viñ d'a yol b'e. Ix lolonpax Cajal Jesús chi' yed' viñ. Yuj chi' malaj mach b'aj ix xiv viñ yalanel yab'ixal Jesús d'a choñab' Damasco chi', xchi viñaj Bernabé chi'.

28 Yuj chi' ix aj viñaj Saulo d'a Jerusalén chi'. Junñej ix ec' viñ yed' eb' creyente ta'. **29** Ix ste tec'b'an sb'a viñ yalanel yab'ixal Cajal Jesús. Ix stelan sb'a viñ yed' eb' yetisraelal tz'alan sti' eb' griego. Palta a eb' chi', ix slajtiej sb'a eb' yic smilancham viñ eb'. **30** Axo ix yab'an specal jun chi' eb' creyente, ix yic'anb'at viñaj Saulo chi' eb' d'a choñab' Cesarea. Ix lajvi sc'och eb' yed' viñ ta', ix schecancan-b'at viñ eb' d'a choñab' Tarso.

31 Ichato chi', ix och vaan spechji b'eyec' eb' creyente d'a masanil choñab' d'a yol yic Judea, d'a yol yic Galilea yed' d'a yol yic Samaria. Ix laj stec'b'itan sb'a eb'. Te naanñej Cajal Jesús yuj eb'. Ix och Yespíritu Dios yed' eb', yuj chi' ix te q'uib' sb'isul eb'.

B'onacxi sc'ool viñaj Eneas

32 A junel, ayic ix ec' viñaj Pedro yil eb' yetcreyenteal, ix c'och viñ d'a eb' creyente d'a choñab' Lida. **33** Ata' ix ilchaj jun viñ scuch Eneas yuj viñ. Svajxaquilxo ab'il stelvican viñ, yujto sicb'inaquel viñ. **34** Yuj chi' ix yal viñ d'a viñ:

—Ach Eneas, sval d'ayach, a Jesucristo tz'ac'an b'oxoc a c'ool. Yuj chi' q'ueañ vaan, pac a vaynub' tic, xchi viñ d'a viñ.

Val d'a jun rato chi', ix q'ue van viñ. **35** Axo eb' anima smasanil aj

Lida chi' yed' eb' aj Sarón, ix yil eb' to ix b'oxican viñ. Yuj chi' ix sq'uex sb'eyb'al eb', ix yac'anoch spensar eb' d'a Cajal Jesús.

Pitzvinacxi ix Dorcas

36 A d'a choñab' Joep, ay jun ix creyente scuchan Tabita. Axo d'a ti' griego Dorcas sb'i ix. Te vach' ix, scolvaj ix d'a eb' meb'a'. **37** Axo d'a jun tiempo chi', ix yamchaj ix yuj jun yab'il, ix cham ix. Ix lajvi chi', ix b'ic-chajel snivanil ix, ix ic'jiq'ue d'a yol jun cuarto d'a chaañ. **38** A jun choñab' Joep chi', a d'a slac'anil choñab' Lida ay, aton b'aj ayec' viñaj Pedro chi'. Axo ix yab'an eb' creyente to ata' ayec' viñ, ix schecanb'at chavañ vinac eb' d'a viñ, ix yalan eb' viñ:

—Cotañ, coñ qued'oc d'a Joep val ticañ, xchi eb' viñ d'a viñ.

39 Yuj chi' ix b'at viñaj Pedro chi' yed' eb' viñ. Axo ix c'och viñ, ix ic'-jiq'ue viñ d'a jun cuarto b'aj ay snivanil ix Dorcas chi'. Ata' molanec' eb' ix chamnac yetb'eyum. Van yoc' eb' ix yuj ix. Ay juntzañ spichul eb' ix yed' juntzañ scamix sb'onac ix Dorcas chi' ayic pitzanto ix. Ix sch'oxan juntzañ chi' eb' ix d'a viñaj Pedro chi'.

40 Axo viñ ix checanxiemta eb' smasanil. Ix lajvi chi' ix em cuman viñ, ix lesalvi viñ. Ix och q'uelan viñ d'a ix Dorcas chi'. Ix yalan viñ d'a ix:

—Ach Tabita, sval d'ayach, q'ueañ vaan, xchi viñ d'a ix. Axo ix elta q'uelan ix. Ix yilanocho viñaj Pedro chi' ix, ix q'ue c'ojan ix. **41** A viñ ix yaman sc'ab' ix. Ix squetzanq'ue vaan ix viñ. Ix lajvi chi', ix yavtanxiq'ue eb' ix ix chi' viñ yed' juntzañxo eb' creyente. Ix sch'oxanelta ix viñ d'a eb' to ix pitzvixi ix. **42** Axo eb' aj

Joje chi', ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' tzijtum eb' ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool. **43** A viñaj Pedro chi', ixto ec' jayexo c'ual viñ d'a Joje chi', axo d'a spat jun viñ scuchan Simón smunlaj yed' noc' tz'um ix aj viñ.

A viñaj Pedro yed' viñaj Cornelio

10 ¹ A d'a choñab' Cesarea ay jun viñ scuch Cornelio, yajal yaj viñ d'a jun macañ eb' soldado scuchan aj Italia. ² Syac' val och spensar viñ d'a Dios. Te ay xivc'olal viñ d'ay yed' jantac eb' ayec' d'a yol spat viñ yed'oc. Tzijtum tas syac'pax viñ d'a eb' israel te meb'a'. Slesalvi val viñ d'a Dios. ³ Axo junel d'a tz'ey-majc'ualxo, ix yilan viñ icha d'a vayich, ay jun yángel Dios ayoch d'a yol jun cuarto b'aj ayec' viñ chi'. Ix yalan jun ángel chi' d'a viñ:

—Cornelio, xchi.

⁴ Ix och q'uelan viñ d'ay. Ix te xiv viñ yuuj.

—Mamin, ¿tas tzal d'ayin? xchi viñ d'ay.

Yuj chi' ix yalan d'a viñ:

—A Dios ix ab'an a lesal. Ix yilan-pax juntzañ a silab' ix ac' d'a eb' meb'a'. Maj satlaj sc'ool d'a juntzañ chi'. ⁵ A ticnaic, checb'at jayvañoc eb' viñ vinac d'a choñab' Joje, yic b'at yic'cot viñaj Simón eb' viñ, aton viñ scuchpax Pedro. ⁶ Ayec' viñ d'a spat jun viñ sq'uexul, aton jun viñ smunlaj yed' noc' tz'uum. A spat viñ chi', a d'a sti' a' mar ay, xchi jun ángel chi' d'a viñ.

⁷ Ix lajvi spax jun ángel chi', ix yavtancot chavañ eb' viñ schecab'

viñaj Cornelio chi' yed' pax jun viñ soldado yac'umaltaxon servil viñ yaji. A jun viñ soldado chi', añej d'a Dios ayoch spensar viñ. ⁸ Jantacñej tas ix yal jun ángel chi', ix laj yal viñ d'a eb' viñ. Ix lajvi chi', ix schecanb'at eb' viñ d'a choñab' Joje chi'. ⁹ Axo d'a junxo c'u d'a chime'ualil, ayic van sc'och eb' viñ d'a slac'anil Joje chi', axo viñaj Pedro chi', ix q'ue viñ lesal d'a spañanil yib'añ spat viñaj Simón chi'. ¹⁰ Ayic ayec' viñ ta', ix och svejel viñ. Ix sc'anan va sb'a viñ. Palta axo yic van to sb'oji tas ol yab'-lej viñ chi', icha d'a vayichal ¹¹ ix aj yilan viñ sjacvi satchaañ. Axo ix yilan viñ ichato ay jun c'apac yamb'il schiquintac schañil, ix emul d'a spañanil yib'añ pat b'aj ayec' viñ chi'. ¹² Axo d'a yol jun c'apac chi', ata' ayoch junjun macañ noc' noc'. Ay noc' chañe' yoc. Ay pax noc' chan yed' noc' much.ⁱ ¹³ Ix lajvi yemul jun chi', ix yab'an viñaj Pedro chi', ix och jun lolonel, ix yalan icha tic:

—Pedro, mac'cham juntzañ noc' tic a chi'a, xchi.

¹⁴ Palta ix yalan viñ:

—Ach Vajalil, max yal-laj, yujto manta jun eloc tzin chi junoc comon tasi, ma junoc tas ay yovalil yuj ley Moisés, xchi viñ.

¹⁵ Yuj chi' ix yalan junelxo:

—A juntzañ tas syal Dios to malaj yovalil, a achxo tic, mañ ala' to ay yovalil, xchi.

¹⁶ Oxel ix alchaj icha chi'. Ix laj-viñej chi', ix ic'jixiq'ue jun c'apac chi' d'a satchaañ. ¹⁷ Vanto snaan viñaj Pedro tas yaj jun chi', ix c'och eb' viñ schecab' viñaj Cornelio d'a sti' jun

ⁱ **10.12** A eb' israel max yal schi'an noc' comon noc' eb', icha juntzañ noc' ix checji schi viñaj Pedro chi'.

pat chi'. Toxo ix sc'anb'ej eb' viñ yab'i b'aj ay spat viñaj Simón chi'.
18 Yuj chi' ix avajoch eb' viñ, ix sc'anb'an eb' viñ:

—¿Ay am ec' viñaj Simón d'a tic, viñ scuchpax Pedro? xchi eb' viñ.

19 Añeja' vanto snaan viñaj Pedro yuj juntzañ ix yil chi', ix yalan Yes-píritu Dios d'a viñ:

—Ay oxvañ eb' viñ vinac tzach c'anb'ani. **20** Yuj chi' emañ. Ixic yed' eb' viñ, mañ chab'c'olaloc tzach b'ati, yujto a in ix in checcot eb' viñ, xchi d'a viñ.

21 Yuj chi' ix emta viñ b'aj ayec' eb' viñ schecab' viñaj Cornelio chi'. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—Ina in tzin e c'anb'ej tic. ¿Tas e checab'il d'ayin yuj chi' tzex javi? xchi viñ.

22 Ix yalan eb' viñ d'a viñ:

—Ay jun viñ yajal soldado scuch Cornelio. Te vach' sb'eyb'al viñ, syac'paxem sb'a viñ d'a Dios. Te vach' viñ d'a yichañ eb' etisraelal smasanil. Axo jun yángel Dios ix alan d'a viñ to schecot eb' schecab' viñ yic tzach yic'b'at eb' d'a spat viñ, yic vach' smaclej yab' viñ tas ol ala', xchi eb' viñ d'a viñaj Pedro chi'.

23 Yuj chi' ix ic'jioch eb' viñ d'a yol pat chi' yuj viñ. Ata' ix ec' ac'val yuj eb' viñ. Axo d'a junxo c'u ix b'at viñ yed' eb' viñ. Ix b'at jayvañ eb' creyente aj Joje chi' yuc'levoc viñ.

24 Ato d'a schab'jial ix c'och eb' d'a choñab' Cesarea. Axo viñaj Cornelio ix tañvan sc'och eb' ta'. Toxo ix yav-tejcot eb' sc'ab' yoc viñ yed' jun-tzañxo eb' yamigo viñ. **25** Ayic van sc'och viñaj Pedro chi', ix elta viñaj Cornelio chi' d'a sti' spat. Ix schaan viñ sc'och viñ. Ix em cuman viñ

yaqu'em sb'a d'a viñaj Pedro chi'.

26 Palta a viñaj Pedro chi' ix quetzan-q'ue vaan viñ. Ix yalan viñ d'a viñ icha tic:

—Q'ueañ liñan, yujto quetanimail co b'a, xchi viñ.

27 Van slolon eb' viñ, ix och eb' viñ d'a yol pat. Ix yilan viñaj Pedro chi' to tziytumxo eb' molaneq'ui.

28 Yuj chi' ix yal viñ d'a eb':

—Ex vetanimail, eyojtac to a oñ israel oñ tic, ay yovalil co c'umlan co b'a yed' junoc ch'oc choñab'il, ma coch d'a yol spat. Palta a Dios ix ac'an vojtaquejeli to max yal valani to ay yovalil tzin c'umej junoc mach. **29** Yuj chi' malaj tas ix vala' ayic ix b'at in eyic'ancoti. Xal ticnaic, alec d'ayin, tas yuj ix b'at in eyic'coti, xchi viñ d'a eb'.

30 Yuj chi' ix yalan viñaj Cornelio chi' d'a viñ icha tic:

—Yab' am icha hora tic oxji, van in lesalvi d'a yol in pat tic, ichataxon tzin c'ulej d'a junjun tz'eymajc'ualil. Ay jun sch'ox sb'a d'ayin, copopi quilan spichul. **31** Yalan d'ayin: Cornelio, a Dios ix ab'an a lesal. Ix snanpaxcot juntzañ a silab' tzac' d'a eb' meb'a'. **32** Axo ticnaic, checb'at jayvañoc vinac d'a choñab' Joje, b'at yic'ancot viñaj Simón eb', scuch pax Pedro. Ayec' viñ d'a spat jun viñ sq'uexul, aton jun viñ smunlaj yed' noc' tz'uum. A spat viñ chi', a d'a sti' a' mar ay, xchi. **33** Slajvi chi', in checanb'at eb' in checab' ach sayeq'ui. Yuj val dios d'ayach ix a c'anab'ajej a coti. A ticnaic, ayoñ ec' co masanil d'a yichañ Dios Cajal. Yuj chi' sco snib'ej scab'i jantacñej tas alb'ilcan d'ayach yuuj, yic tzalan d'ayoñ, xchi viñaj Cornelio chi' d'a viñ.

**A smensaje viñaj Pedro
d'a yol spat viñaj Cornelio**

34 Axo viñaj Pedro chi', ix och ijan viñ yalan d'a eb':

—A ticnaic vojtae to d'a val yel, jun lajanñej yelc'och masanil anima d'a yichañ Dios. **35** A eb' xiv d'a Dios, vach'chom mañ israeloc eb', ste tzalaj yed' eb' tato vach' sb'eyb'al eb'. **36** A Dios ac'jinaccan slolonel d'ayoñ a oñ israel oñ tic. Yalannaccan d'ayoñ to ay junc'olal yuj Jesucristo, aton Cajal co masanil. **37** A exxo tic, ina eyojtae tas ix sc'ulej Dios d'a co lugar. A d'a Galilea elnac yich, ayic slajvinac yalancanel slolonel Dios viñaj Juan, a slajvinac yac'an bautizar eb' anima viñ. **38** Eyojtae to a Dios yac'nac Yespíritu d'a Jesús aj Nazaret, yac'annac-pax spoder d'ay. Eyojtae paxi to a Jesús ix colvaj d'a eb' anima. Jantacñej eb' ixtab'il yuj viñ diablo, ix laj yac' b'oxoc sc'ool eb'. Icha chi' yutejnac sb'a yujto a Dios ayoch yed'oc. **39** A oñ tic scac' testigoal co b'a yuj juntzañ tastac ix sc'ulej chi'. Jantacñej tas ix ec' sc'ulej d'a yol yic Judea yed' d'a choñab' Jerusalén, ix quila'. Ix lajvi chi', ix culusaj'ue yuj eb' vetisraelal. Icha chi' ix yutej eb' smilanchamoc. **40** Palta axo d'a schab'jial ix pitzvixi yuj Dios. Yuj spoder Dios chi' ix sch'ox sb'a d'ayoñ. **41** Palta maj sch'oxlaj sb'a d'a masanil eb' anima. Añej d'ayoñ ix sch'ox sb'a, yujto atax d'a peca' sic'-b'ilonxocanel yuuj yic tzoñ och stestigooc. Oñ va pax yed'oc ayic toxo ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac chi'. **42** Ix yalancan d'ayoñ to yovalil tze'calel yab'ixal d'a eb' anima, to a Dios ac'jinac yopisio sch'olb'itan tas yaj eb' anima smasanil, vach'chom eb'

pitzanto ma eb' chamnacxo. **43** Atax d'a peca', ayocto yalannaccanel yab'ixal Jesús eb' schecab' Dios. Yalannacn junjun eb' to a jantacñej eb' ol ac'anoch Jesús chi' d'a sc'ool, ol ac'joccan lajvoc smul eb' yuuj, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

**Ay eb' mañ israeloc ix
chaan Yespíritu Dios**

44 Axo yic van yalan viñaj Pedro chi', ix ochcan Yespíritu Dios d'a masanil eb' van yab'an chi'. **45** Axo eb' creyente aj Israel ajun yed' viñaj Pedro chi', ix te sat sc'ool eb', yujto ix yac'pax Yespíritu Dios d'a eb' mañ israeloc. **46** Yujto ix yab' eb' to ch'och'oc ti'al syal eb' b'aj ix ochcan cajan Espíritu Santo chi'. Ix yab'an-pax eb' yalan vach' lolonel eb' d'a Dios. Ix lajvi chi' ix yalan viñaj Pedro chi':

47 —Max yal sco cachoch vaan eb' tic, yic max ac'ji bautizar eb'. Ina to ix ac'ji Yespíritu Dios d'a eb' icha ix aj yac'ji d'ayoñ, xchi viñ.

48 Yuj chi' ix yal viñaj Pedro chi' to tz'ac'ji bautizar eb' d'a sb'i Jesucristo. Ix lajvi yac'ji bautizar eb' chi', ix sc'anan pavor eb' d'a viñ, yic vach' tz'aj jayeoc c'ual viñ yed' eb'.

**A viñaj Pedro yed' eb' creyente
d'a Jerusalén**

11 ¹ Axo eb' schecab' Jesús yed' eb' creyente ay d'a yol yic Judea, ix yab' eb' to ay eb' mañ israeloc ix ac'anoch slolonel Dios d'a sc'ool. ² Yuj chi' ayic ix c'ochxi viñaj Pedro d'a Jerusalén, ix yalan eb' creyente israel to mañ vach'oc ix yutej sb'a viñ. ³ Ix yalan eb' icha tic d'a viñ:

—¿Tas yuj ix ach xid'ec' a c'umej eb' mañ israeloc, ach va pax yed' eb'? xchi eb' d'a viñ.

4 Yuj chi' ix och ijan viñ yalan d'a eb' tastac ix uji chi', ix yalan viñ icha tic:

5 —Ayinec' d'a choñab' Jope. Axo d'a jun c'u, van in lesalvi, icha vayich ix aj vilan yemul jun nivan c'apac ix cot d'a satchaañ. Yamb'il schiquintac schañil, ix emul b'aj ay in ec' chi'.

6 Ix in och q'uelan d'ay yic svila' tas ayoch d'a yool. Axo ix vilani, ay juntzañ noc' caltacte'al noc' chañe' yoc. Ay noc' ay smay. Ay noc' chan yed' juntzañ noc' much. **7** Ix lajvi chi', ix vab'an yoch jun lolonel, ix yalani: Pedro, milcham juntzañ noc' tic a chi'a, xchi. **8** Palta ix in tac'vi d'ay: Maay, ach Vajal, yujto manta juneloc tzin chi junoc comon tas, ma junoc tas ay yovalil yuj ley Moisés, xin chi d'ay. **9** Yuj chi', ix yalanemta junelxo d'ayin d'a satchaañ: A juntzañ tas syal Dios to malaj yovalil, a achxo tic, mañ ala' to ay yovalil, xchi.

10 Oxel ix yal juntzañ chi' icha chi'. Ix lajvi chi' ix ic'ljixiq'ue jun c'apac chi' d'a satchaañ. **11** Junanto rato chi' ix c'och oxvañ eb' viñ d'a jun pat b'aj ayinec' chi'. A eb' viñ chi', a d'a choñab' Cesarea ix chejcicot eb' viñ, yic sb'at in sayan eb' viñ d'a choñab' Jope. **12** Axo Yespíritu Dios ix alan d'ayin icha tic: Ixic, mañ chab'-c'olaloc tzach b'at yed' eb' viñ, xchi. Ix b'at pax vacvañxo eb' viñ cuc'tac tic ved'oc. Axo ix oñ c'och ta', ix oñ och d'a yol spat jun viñ. **13** Ix yalan viñ d'ayoñ to ix yil jun ángel viñ, liñanec' d'a yol spat viñ chi'. Ix yalan

d'a viñ: Checb'at jayvañoc eb' viñ d'a choñab' Jope, b'at yic'ocab'cot viñaj Simón eb' viñ, scuchan pax Pedro.

14 A viñ ol alan d'ayach tas ol aj a colchaji yed' jantacñej eb' ayec' d'a yol a pat, xchi jun ángel chi' d'a viñ.

15 Axo yic ix in och ijan valan d'a eb', d'a jun rato chi' ix och Yespíritu Dios d'a eb', icha ix aj yoch d'ayoñ d'a sb'ab'elal. **16** Yuj chi' ix in naan-cot tas alb'ilcan yuj Cajal Jesús, ayic ix yalan icha tic: Yel toni, a viñaj Juan ix ac'an bautizar eb' anima d'a a a'. Palta a ex tic, ol ex ac'ljoc bautizar yuj Yespíritu Dios, xchi. **17** A Dios ix ac'an Yespíritu d'a eb' icha ix yutej yac'an d'ayoñ ayic ix cac'anoch Cajal Jesucristo d'a co c'ool. Yuj chi', ¿tom a in tic, syal in cachanoch vaan tas sc'ulej Dios? xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

18 Axo eb' creyente d'a Jerusalén chi', ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', mañxalaj tas ix yal eb'. Axoñej vach' lolonel ix yal eb' d'a Dios. Ix yalan eb':

—Añejtona' pax eb' mañ israeloc, a Dios ix ac'an sna sb'a eb' yic vach' scha sq'uinal eb' d'a junelñej qued'oc, xchi eb'.

A yab'ixal eb' creyente d'a Antioquía

19 Ayic ix miljicham viñaj Esteban, ix ac'ljipax och syaelal eb' creyente smasanil. Yuj chi' ix b'at eb' elenal. Ay eb' ix c'och masanto d'a choñab' Fenicia, d'a Chipre yed' d'a Antioquía. ^j Ix laj yalanel vach' ab'ix eb' d'a eb' yetisraelal ayec' ta'. Palta malaj tas ix yal eb' d'a eb' mañ israeloc. **20** Palta ay jayvañ eb'

^j **11.19** A Antioquía, nivan choñab' yajoch d'a yol yic Siria. Ay junxo Antioquía d'a yol yic Pisidia.

creyente aj Chipre yed' eb' aj Cirene ix c'och d'a choñab' Antioquía chi'. Ata' ix yalel yab'ixal Jesucristo eb' d'a eb' mañ israeloc. **21** Axo Jesús Cajal ix och yed' eb' creyente chi', yuj chi' tzijtum anima ix sq'uex sb'ey-b'al. Ix yac'anoch Cajal Jesús eb' d'a sc'ool.

22 Axo eb' creyente aj Jerusalén, ayic ix yab'an specal jun chi' eb', ix schecb'at viñaj Bernabé eb' d'a Antioquía chi'. **23** Axo ix c'och viñ, ix yilan viñ, te nivan svach'c'olal Dios ix yac' d'a eb'. Yuj chi' ix te tzalaj viñ yuj eb'. Ix ac'ji stec'anil eb' yuj viñ. Ix yalan viñ to tec'an syutej sb'a eb', syac'anpax och spensar eb' d'a Cajal Jesús d'a masanil tiempo.

24 Icha chi' ix yutej viñaj Bernabé chi' yalan d'a eb', yujto te vach' spensar viñ. Te ayoch Espíritu Santo yed' viñ. Syac' val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' tzijtum val eb' aj choñab' chi' ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool yuj viñ.

25 Ix lajvi chi', ix b'at viñaj Bernabé chi' d'a choñab' Tarso, ix b'at sayanec' viñaj Saulo viñ ta'. Axo ix ilchaj viñ yuj viñ, ix yic'ancot viñ viñ d'a choñab' Antioquía chi'. **26** Axo ta' ix ec' jun ab'il eb' viñ d'a scal eb' creyente chi'. Tzijtum mach ix sc'ay-b'ej eb' viñ. A d'a jun choñab' chi', ata' ix ac'ji scuch eb' creyente cristiano d'a sb'ab'elal.

27 A d'a jun tiempoal chi', ay jay-vañ eb' viñ schecab' Dios ix b'at alanel slolonel. Ix cot eb' viñ d'a Jerusalén, ix javi eb' viñ d'a Antioquía chi'. **28** Ay jun viñ yetb'eyum eb' viñ scuch Agabo. Ix q'ue vaan viñ

d'a scal eb' creyente. Axo Yespíritu Dios ix ac'an val viñ icha tic:

—Ay jun nivan vejel ol javoc d'a masanil yolyib'añq'uinal tic, xchi viñ.

(A jun vejel ix val viñ chi', a d'a stiempoal ayoch viñaj Claudio yajalil, ata' ix yac'a'). **29** Yuj tas ix val viñaj Agabo chi', axo eb' creyente aj Antioquía chi', ix el d'a sc'ool eb' to scol-vaj eb' d'a eb' creyente aj Judea, ato syala' jantac stzac'van eb' yac'ani.

30 Icha chi' ix sc'ulej eb'. Ix yac'an-b'at yofrenda eb' d'a eb' viñ anciano aj Judea chi'. Axo viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo ix ic'anb'at jun ofrenda chi'.

Schamel viñaj Jacobo, preso yaj pax viñaj Pedro

12 ¹ A d'a yic jun tiempoal chi', a viñaj rey Herodes,^k ix och ijan viñ yac'an chucal d'a eb' creyente. ² Ix schecan viñ tzepchajel sjolom viñaj Jacobo, aton viñ yuc'tac viñaj Juan. ³ Ayic ix yilan viñ to vach' ix yab' eb' israel yuj jun chi', yuj chi' ix schec viñ yamjocpax viñaj Pedro. A d'a jun sq'uiñ eb' israel, yic svaan ixim pan eb' malaj yich, ata' ix yamji viñ. ⁴ Axo ix yamchaj viñ chi', ix ac'ljioch viñ d'a preso. Ix ac'ljioch viñ d'a yol sc'ab' vaclajuivañ eb' soldado, yic stañvaj viñ yuj eb'. Chañ-tacvañ eb' ix tañvan viñ d'a juntac el. Ix snaan viñaj Herodes chi' to ayic ol lajvoc q'uiñ yic snajicoti tas aj yel-naccot eb' israel d'a Egipto chi', ol sch'oxanelta viñaj Pedro chi' viñ d'a yichañ eb' anima, ichato chi' ol sch'olb'itan viñ rey chi' tas yaj viñ. ⁵ Yuj chi' te ay val och yilumal viñaj

^k **12.1** A viñaj Herodes sb'inaj d'a tic, yixchiquin viñ viñaj Herodes, viñ ix snib'ej smilancham Jesús ayic neneto. Mateo 2.13-16.

Pedro d'a yol te' preso chi'. Axo eb' creyente, d'a smasanil sc'ool eb' ix lesalvi d'a Dios yuj viñ. Maj ochlaj vaan eb' slesalvi.

Colchajnac elta viñaj Pedro d'a preso

6 Axo d'a jun ac'val, q'uiç'anocxo tz'el'ta viñaj Pedro chi' d'a yichañ eb' anima yuj viñaj Herodes chi', vaynac viñ d'a snañal chavañ eb' soldado. Tzec'b'il viñ d'a chab' q'uen cadena. Axo d'a sti' te' preso chi' ayec' chavañxo eb' viñ stañvej. 7 Palta d'a jun rato chi' ix c'och jun yánel Dios Cajal. Te sac q'uinal ix aj d'a yol te' preso chi' yuuj. Ix yecub'tañan scostil viñaj Pedro chi' jun ángel chi', yic tz'el svayañ viñ, ix yalan d'a viñ:

—Q'ueañ vaan val ticnaic, xchi.

Axo q'uen cadena ayoch chi' d'a sc'ab' viñaj Pedro chi', munil ix el q'ueen, ix em lañaj q'ueen. 8 Ix yalanpax jun ángel chi' d'a viñ:

—Tzatzb'itej a tzec'ul, tzac'anoch a xañab', xchi.

Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ:

—Ac'och jun spatic a pichul. Tzach och tzac'an vuuj, xchi.

9 Yuj chi' ix och tzac'an viñ yuuj. Ix elta viñ d'a jun cuarto b'aj ayec' chi'. Van svayichan viñ snaani. Mañ yojtacoc viñ tato yel to van yelta viñ. 10 Ix ec' eb' d'a scha macañil b'aj ayec' eb' soldado van stañvan te' preso chi', ichato chi' ix c'och eb' b'aj ay q'uen smacul preso chi' b'aj sjac-viel d'a yol calle. A jun q'uen chi' munil ix jacvi q'uen sch'ocoj. Ix el eb' b'ian. Axo ix b'at eb' d'a jun calle chi', ix actajcan viñaj Pedro chi' yuj jun ángel chi'. 11 Axo ix yilan viñ to yel. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A ticnaic, svila' to yel ix schec-cot jun yánel Dios Cajal tzul in

scolanel d'a yol sc'ab' viñaj Herodes. In colchajelta d'a yalañ jantacñej tas sgana eb' vetisraelal syac'och d'a vib'añ, xchi viñ.

12 Vanto snaan juntzañ chi' viñ, ix c'och viñ d'a spat ix María, snun viñaj Juan, aton viñ scuchpax Marc-cos. Tzijtum eb' molanec' d'a jun pat chi', van slesalvi eb' yuj viñ. 13 Yuj chi' ix sc'oñub'tañej spuertail yamaq'uul jun pat chi' viñ. Axo jun ix cob'es scuch Rode, a ix ix ul tac'-voquelta d'a viñ. 14 Palta axo ix yab'an ix to a viñaj Pedro, maj sjac-laj te' puerta chi' ix. Toñej ix te tzalaj ix. Ix ochxi lemnaj ix. Ix yalan ix d'a eb' ayec' chi' ta' to a viñaj Pedro ayec' d'a sti' puerta chi'.

15 Yuj chi' ix yal eb' d'a ix:

—Tecan toñej tzach comon loloni, xchi eb'.

Palta ix yalxi ix to yel a viñaj Pedro chi' ayeq'ui.

Axo ix yalanxi eb':

—Tecan mañoc-laj viñaj Pedro chi'. Tecan a junoc ángel ayoch stañ-vumaloc viñ, tecan a ix javi, xchi eb' d'a ix.

16 Axo viñaj Pedro chi', añeja' sc'oñc'oñan och viñ. Axo ix sjacan eb', ix yilan eb' to yel a viñaj Pedro chi' ayeq'ui. Ix te sat sc'ool eb'.

17 Palta ix yac'an yechel viñ yed' sc'ab' d'a eb' yic numan tz'aj eb'. Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a eb' tas ix aj yic'jielta viñ yuj Dios Cajal d'a preso chi'. Ix yalanpax viñ d'a eb':

—Tzeyal juntzañ tic d'a viñaj Jacobo yed' d'a juntzañxo eb' creyente, xchi viñ.

Ix lajvi chi', ix elta viñ d'a scal eb'. Ix b'at viñ d'a junxo lugar.

18 Axo yic ix sach'i, ix q'ue somnaj eb' soldado yalani, yujto maj nachajel

yuj eb' tas ix yutej sb'a viñaj Pedro chi'. **19** Axo viñaj Herodes chi' ix ac'an órden yic saychaj viñ, palta majxo ilchajlaj viñ yuj eb'. Ix sc'an-b'an viñ d'a eb' soldado chi' tas ix aj yel viñaj Pedro chi' d'a yol sc'ab' eb'. Ix lajvi chi', ix yac'an órden viñ scham eb'.

Ix lajvi chi', ix el viñaj Herodes d'a yol yic Judea b'aj ayec' chi'. Ix c'och cajan viñ d'a choñab' Cesarea.

A schamel viñaj Herodes

20 A junel, ix te cot yoval viñaj rey Herodes chi' d'a eb' anima aj Tiro yed' Sidón. Yuj chi' ix slajtiej sb'a eb' tas syutej eb' b'at yalan sb'a d'a viñ. Ix yac'an sc'ol jun viñ scuchan Blasto eb'. Aton viñ sat yaj yac'an servil viñ rey chi'. Yuj chi', axo viñ ix c'anan nivanc'olal eb' d'a viñ rey chi'. Icha chi' ix yutej sb'a eb', yujto a d'a schoñab' viñ rey chi', ata' tz'ac'jicot jantacñej tas sva eb'. **21** Axo viñ rey chi' ix alani tas c'ual sc'och eb' d'a yichañ viñ. Axo d'a jun c'u chi', ix yac'och juntzañ spichul viñ te vach', icha yic eb' rey smasanil. Ix lajvi chi', ix em c'ojan viñ d'a sc'ojnub'. Ix och ijan viñ slolonelta d'a eb' anima chi'. **22** Ix lajvi yab'an eb', ix laj yalanq'ue eb':

—A jun slolon tic, mañ animaoc, aton dios, xchi eb'.

23 Yujto maj yic'chaañ sb'i Dios viñ, yuj chi' d'a jun rato chi' ix ac'ji-och syaelal viñ yuj jun yángel Dios, ix och noc' a'ay d'a yol sc'ool viñ, ix cham viñ.

24 Palta axo slolonel Dios Cajal ix pucaxñejel d'a scal eb' anima. Ix laj alchajel d'a junjun lugar.

25 Axo viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo, ayic ix lajvi schecnab'il eb' viñ

d'a Jerusalén, ix b'atxi eb' viñ. Ix yic'anb'at viñaj Juan eb' viñ, aton viñ scuch pax Marcos. Ix c'ochxi eb' viñ d'a Antioquía chi'.

Ochnac yopisio viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo

13 ¹ A d'a scal eb' creyente d'a choñab' Antioquía chi', ay juntzañ eb' viñ syac' Dios yalanel slolonel. Ay pax ec' juntzañ eb' viñ sc'ayb'umal eb' creyente. Ayec' viñaj Bernabé, viñaj Simón scuchanpax Niger, viñaj Lucio aj choñab' Cirene yed' viñaj Saulo. Ayec' pax viñaj Manaén, aton viñ junñej q'uib'nac yed' viñaj Herodes, viñ ac'jinac yajalil d'a Galilea. **2** A junel van yalan sb'a eb' d'a Dios Cajal. Ay pax och eb' d'a tzec'ojc'olal. Axo Yespíritu Dios ix alan d'a eb':

—Tze siq'uelta viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo, yic ol munlaj eb' viñ b'aj ol vac'och yopisio, xchi.

3 Yuj chi' ix och eb' d'a tzec'ojc'olal. Ix lesalvi eb'. Ix lajvi chi', ix yac'anq'ue sc'ab' eb' d'a sjolom viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo chi', ix schecanb'at eb' viñ eb'.

Yalnaquel slolonel Dios eb' d'a Chipre

4 Ix checjib'at viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo yuj Yespíritu Dios. Ix c'och eb' viñ d'a choñab' Seleucia. Axo ta' ix och eb' viñ d'a yol jun barco, ix b'at eb' viñ d'a jun lugar scuch Chipre ay d'a snañal a' mar. **5** Ayic ix c'och eb' viñ d'a choñab' Salamina, ix ec' yalan-canel slolonel Dios eb' viñ d'a yoltac spatil culto. Axo viñaj Juan Marcos, ajun pax viñ yed' eb' viñ, yic scolvaj viñ yed' eb' viñ. **6** Ix b'atxi eb' viñ. Ix c'axpajec' eb' viñ d'a Chipre chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Pafos. Ata' ix

schalaj sb'a eb' viñ yed' jun viñ israel scuch Barjesús. A jun viñ chi', syaloch sb'a viñ ajb'aalil. Syal pax viñ to a Dios tz'ac'an yalel slolonel. 7 A jun viñ chi', junñej tz'ec' viñ yed' viñaj Sergio Paulo, viñ yajal d'a Chipre chi'. Te jelan spensar viñaj Sergio chi'. Ix yav-tejcot viñaj Bernabé viñ yed' viñaj Saulo, yujto sgana viñ syab' slolonel Dios d'a eb' viñ. 8 Palta axo viñ syaloch sb'a ajb'aalil chi', aton viñ scuchan pax Elimas, ix yaq'uelta yoval viñ d'a eb' viñ, yujto sgana viñ max yac'och slolonel Dios viñaj Sergio chi' d'a sc'ool. 9 Axo viñaj Saulo chi', aton viñ scuchpax Pablo, te ayoch Espíritu Santo d'a viñ. Ix och q'uelan viñ d'a viñ syaloch sb'a ajb'aalil chi'. 10 Ix yalan viñ d'a viñ:

—A ach tic, tzac' musansatil eb' anima. Te chuc a pensar. Yuninal ach viñ diablo. Ajc'ol ach d'a masanil tas vach'. A slolonel Cajal Jesús te yel. Yuj chi', ¿tas yuj max actejcan ixtani? 11 A ticnaic, ol yac'cot yaelal Cajal Jesús d'a ib'añ. Ol yac' ixtax yol a sat, yuj chi' mañxo ol yal-laj ilan yoc c'u junoc tiempoal, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

D'a jun rato chi', ix ixtax yol sat viñ. Majxo yal yilan jab'oc viñ. Yuj chi', ix machmonec' viñ, ix snib'ej viñ to ay junoc mach squetzan b'eyec'oc. 12 Ayic ix yilan jun chi' viñ yajal d'a Chipre chi', ix yac'och Dios viñ d'a sc'ool. Ix te sat pax sc'ool viñ yab'an juntzañ sc'ayb'ub'al Cajal Jesús.

**Ayec' eb' viñ d'a choñab' Antioquía
d'a yol yic Pisidia**

13 Axo viñaj Pablo yed' eb' viñ ajun yed'oc, ix och eb' viñ d'a yol

jun barco. Ix b'atxi eb' viñ d'a choñab' Pafos, ix c'och eb' viñ d'a choñab' Perge d'a yol yic Panfilia. Palta axo viñaj Juan Marcos, ix actajcan eb' viñ yuj viñ, ix meltzajcan viñ d'a choñab' Jerusalén. 14 Ix b'atxi eb' viñ d'a Perge chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Antioquía^l d'a yol yic Pisidia. Axo d'a sc'ual ic'oj ip, ix och eb' viñ d'a yol spatil culto, ix em c'ojjab' eb' viñ ta'. 15 Ata' ix avtaj ch'añ ley Moisés yed' juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca'. Ix lajvi chi', a eb' scuchb'an eb' d'a culto ix alan d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi':

—Ex quetanimail, tato ay junoc tas e gana tzeyac' sc'ayb'ej eb' anima, syal eyalan ticnaic, xchi eb'.

16 Yuj chi' ix q'ue vaan viñaj Pablo chi'. Ix yic'an chaañ sc'ab' viñ yic numan tz'aj eb'. Ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetisraelal yed' ex mañ ex israeloc ay e xivc'olal d'a Dios, ab'ec: 17 A co Diosal a oñ aj Israel oñ tic, a sic'jinaccanel eb' co mam quicham. Ayic yec'nac eb' d'a scal eb' ch'oc choñab'il d'a Egipto, A' ac'jinaccan och eb' nivac choñab'il. Slajvi chi', yic'annaquelta eb' d'a Egipto chi' yed' snivan poder. 18 Yac'nac techaj Dios chi' sb'eyb'al eb' 40 ab'il d'a tz'inan luum chi'. 19 Añejtona', A' ac'jinac satel uque' nación ay d'a yol yic Canaán. Axo sluum eb' b'aj sat-naquel chi', ac'jinaccan yicoc eb' co mam quicham. 20 450 ab'il yac'nac eb' icha chi'. Slajvinac chi', axo Dios ac'annac yopisio juntzañ eb' juez yac'an mandar eb', masanto yochnac

^l 13.14 Ay junxo Antioquía d'a yol yic Siria.

viñaj Samuel schecab'oc Dios. **21** Axo d'a jun tiempoal chi', sc'annac junoc sreyal eb' d'a Dios, yic a scuchb'an eb', axo viñaj Saúl ac'jioch sreyaloc eb' yuj Dios. A viñaj Saúl chi', a viñaj Cis ay yuninal viñ, viñ yiñtilal Benjamín. **40** ab'il ochnac viñ sreyaloc eb'. **22** Axo Dios ic'jinaquel viñ d'a yopisio chi'. Axo viñaj David yac'-xicanoch sq'uexuloc viñ. Yalannac Dios icha tic yuj viñ: Ina yajec' viñaj David viñ yuninal viñaj Isaí, aton jun viñ tic tzin tzalaj yed'oc. A viñ ol b'oan masanil tas in gana, xchi. **23** Axo Jesús, a viñaj David chi' ay yiñtilalcani. A Dios ac'jinaccan yopisio yoch co Columaloc a oñ israel oñ tic, icha ix aj yac'ancan sti'. **24** Ayic manto yamchajoch smunlajel chi', a viñaj Juan ix alanel d'a eb' quetisraelal to yovalil sna sb'a eb', syac'an ac'joc bautizar sb'a eb'. **25** Axo yic vanxo slajvi yopisio viñaj Juan chi', ix yalan viñ icha tic: A e naani to e Columal in, palta maay. Ay jun tzac'an sja vuuj, a jun chi' te nivan yelc'ochi. Añejtona' in, mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin tijel xañab', xchi viñ. **26** Ex vetanimail, ex yiñtilal Abraham ved'oc yed' ex ay e xivc'olal d'a Dios, a jun ab'ix yic colnab'il tic, eyic ved'oc. **27** Palta a eb' aj Jerusalén yed' eb' yajal, max nachajel-laj yuj eb' tato a Jesús chi' Yuninal Dios, vach'chom d'a junjun c'ual ic'oj ip, ix yab'an eb' yavtaj tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios, palta maj nachajel-laj yuj eb'. Yuj chi', ayic ix yac'anoch chamel eb' d'a yib'añ Jesús chi', ix yaqu'uelc'och jun-tzañ tas tz'ib'ab'ilcan chi' eb'. **28** Malaj jab'oc smul ix ilchaj yuj eb', mañ smojoc smilancham eb'. Palta

xid' sc'anoch chamel eb' d'a yib'añ d'a viñaj Pilato, aton viñ yajal. **29** Ix laj yaqu'uelc'och eb' d'ay icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios. Ix lajvi chi', ay eb' ochnac tzac'an yed' Jesús ix ic'anemta snivanil d'a spenec te' culus. Ix b'at smucanoch eb' d'a yol jun q'uen q'ueen. **30** Axo Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. **31** Ix lajvi chi', tzijtumto c'ual ix ec' yed' eb' sc'ayb'um. Aton eb' cot yed' d'a Galilea sc'och eb' d'a Jerusalén yed'oc ayic manto chami. A eb' chi', van yalanel yab'ixal eb' d'a scal eb' anima ticnaic.

32 Ichon pax ta' a oñ tic van calan pax el jun vach' ab'ix tic d'ayex, to a Dios yac'naccan sti' d'a eb' co mam quicham. **33** Axo d'ayon ix yaqu'uelc'och sti' chi'. Ayic ix pitzvixi Jesús, ix elc'och jun yalnaccan chi'. Icha yaj stz'ib'chajcan d'a Salmo 2, b'aj syal icha tic: A d'a jun c'u tic, ix vac' checlajoc to Vuninal ach, xchican Dios d'a Slolonel chi'. **34** Yalnaccan Dios to ol yic'q'ue vaan Jesús d'a scal eb' chamnac, yic malaj b'aqu'uiñ ol c'a snivanil. Yalnacpaxcan icha tic d'a Slolonel Dios chi': Ol vac' in vach'-c'olal d'ayex, icha ix vutej vac'ancan in ti' d'a viñaj David, xchi. **35** Yuj chi', ayocto yalannaccan yab'ixal Cristo viñaj David chi' d'a junxo Salmo b'aj syal icha tic: Mamin, mañ ol a cha c'ab'at in nivanil tic, a in ton tic sic'b'il in el uuj, xchi. **36** A viñaj David chi' ac'jinac servil eb' anima d'a jun tiempoal chi', icha sgana Dios. Slajvi chi' scham viñ, smucchaj-nac viñ b'aj mucan eb' smam yicham. Axo snivanil viñ chi' c'anacb'ati. **37** Palta axo jun ix yac' pitzvocxi Dios d'a scal eb' chamnac, maj c'alaj snivanil. **38** Yuj chi' in gana

tzeyojtaquejeli to añej Jesús syal yac'an lajvoc co mul. Yuj chi' van calan jun ab'ix tic d'ayex. **39** A ley Moisés max yal-laj yac'an lajvoc co mul. Palta a mach tz'ac'anoch Jesucristo d'a sc'ool, slajvican smul smasanil yuuju. **40** Yuj chi' naec val e b'a. Tato maay, a tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios ol javoc d'a eyib'añ, yujto yalnaccan eb' icha tic:

41 Ex b'uchumtac, ilecnab'i.

Satocab' e c'ool eyilani, axo e satel chi'. Yujto a in Dios in ol in b'o junoc tas d'a e tiempoal tic, vach'chom ay mach ol alan d'ayex, palta mañ ol e cha eyab'i, xchi Dios chi', xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

42 Axo viñaj Pablo chi' yed' viñaj Bernabé, ayic van yelta eb' viñ d'a yol spatil culto chi', ay eb' mañ israeloc ix c'anan d'a eb' viñ, yic sc'och eb' viñ sc'ayb'ej eb' d'a juntzañ c'ayb'ub'al chi' d'a junxo sc'ual ic'oj ip. **43** Axo yic ix lajvi jun culto chi', a eb' israel, ix b'at eb' yed' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi'. Ay pax eb' ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel chi' ix b'at pax yed' eb' viñ. Yuj chi' ix yal viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a eb' to tec'an syutej sb'a eb' yac'anoch d'a sc'ool to xajan eb' yuj Dios.

44 Axo d'a junxo sc'ual ic'oj ip, quexñoñej maj smolb'ej sb'a eb' anima smasanil d'a jun choñab' chi' smaclej yab' slolonel Dios. **45** Palta axo ix yilan eb' israel to tzijtum anima ix smol sb'a, ix chichonoch sc'ool eb' d'a viñaj Pablo chi'. Ix laj yalan eb' to es juntzañ syal viñ chi'. Toñej ix b'uchvaj eb' d'a viñ. **46** Yuj

chi', ix stec'b'ej sb'a viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi'. Ix yalan eb' viñ icha tic:

—Ex quetisraelal, yovalil a d'ayex sco b'ab'laj alejel slolonel Dios. Palta ina malaj e gana tzeyac'och d'a e c'ool. Tecan a e naani to mañ e mojob e chaan e q'uinal d'a junelñej. Yuj chi' a ticnaic, a d'a eb' mañ israeloc ol oñ b'at caleli. **47** Yujto icha tic yalnaccan Cajal Jesús d'ayoñ:

Ix vac' opisio a ch'oxan in saquilq'uinal d'a eb' mañ israeloc, yic vach' ay eb' ol colchajel d'a junjun lugar masanto b'aj slajvic'och yolyib'añiq'uinal, xchi, xchi eb' viñ.

48 Axo eb' mañ israeloc ix te tzalaj sc'ool eb' yab'an juntzañ chi'. Ix och ijan eb' yalani to te vach' slolonel Cajal Jesús. Axo eb' sic'b'ilxoel yuj Dios yic scha sq'uinal eb' d'a junelñej, ix yac'och eb' d'a sc'ool. **49** Icha chi' ix aj spucaxb'at slolonel Cajal Jesús chi' d'a jun lugar chi' smasanil. **50** Palta axo eb' israel ix ac'an sc'ool eb' yajal d'a jun choñab' chi'. Ay pax juntzañ eb' ix ix ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel chi', chequel yaj eb' ix d'a sat eb' anima, ix ac'jipax sc'ool eb' ix. Ix och ijan eb' yac'an chucal d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi'. Ix pechjiel eb' viñ d'a jun lugar chi' yuj eb'. **51** Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', ix stziccanel spococal yoc eb' viñ,^m yic sch'oxanel eb' viñ to mañxa yalan yic eb' viñ d'a eb' anima chi'. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ d'a choñab' Iconio. **52** Axo eb' creyente aj Antioquía chi', ix te tzalaj eb'. Te ay val och Espíritu Santo d'a eb'.

^m 13.51 Il nota d'a Mateo 10.14.

**Ayec' viñaj Pablo yed'
viñaj Bernabé d'a Iconio**

14 ¹ Ayic ix c'och viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé d'a choñab' Iconio chi', yaman ix och eb' viñ d'a yol spatil sculto eb' yetisraelal. Te vach' ix yutej eb' viñ yalanel slolonel Dios ta'. Yuj chi', tziytum eb' israel ix ac'anoch d'a sc'ool yed' pax eb' mañ israeloc. ² Palta ay eb' israel maj ac'anochlaj d'a sc'ool, ix yac'an sc'ool juntzañ eb' mañ israeloc eb', yic schichonoch sc'ool eb' d'a eb' creyente chi'. ³ Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', nivan tiempo ix aj eb' viñ d'a jun choñab' chi'. Maj xivlaj eb' viñ yalanel yab'ixal svach'-c'olal Cajal Jesús, axo Cajal chi' ix ch'oxani to yel syal eb' viñ, yujto ix yac' spoder d'a eb' viñ sch'oxan juntzañ milagro. ⁴ Palta axo eb' anima d'a jun choñab' chi', cha poj ix aj eb'. Nañal eb' ix can yed' eb' israel chi'. Axo nañalxo eb', a yed' eb' schecab' Jesús chi' ix och eb'. ⁵ Axo eb' israel chi' yed' juntzañ eb' mañ israeloc, ix laj slajtiej sb'a eb' yed' eb' scuchb'umal jun choñab' chi'. Ix yalan eb' to ol yac' chucal eb' d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi', ol sjulancham eb' viñ eb' snani. ⁶ Axo ix yab'an specal jun ix alchaj chi' eb' viñ d'a spatic, ix b'at eb' viñ elelal. Ix c'och eb' viñ d'a Listra yed' d'a Derbe d'a yol yic Licaonia. Ix ec' eb' viñ d'a juntzañ choñab' d'a slac'anil chi'. ⁷ Ata' ix ec' eb' viñ yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il.

Julq'uenab'il viñaj Pablo d'a Listra

⁸ A d'a choñab' Listra ay jun viñ atax yaljinac max yal sb'eyi. Malaj b'aj sb'ey jab'oc viñ. Axo junel c'ojanem viñ, ⁹ van yab'an viñ tas syal viñaj Pablo. Axo viñaj Pablo chi' ix och q'uelan d'a viñ. Ix yilan viñ to syac'och viñ d'a sc'ool to syal sb'oxi viñ yuj Dios. ¹⁰ Yuj chi' te chaañ ix yal viñ d'a viñ:

—Q'ueañ vaan, tojol tzach ajq'ue liñan, xchi viñ.

D'a jun rato chi', ix q'ue liñan viñ. Ix och ijan viñ sb'eyeq'ui. ¹¹ Ayic ix yilan eb' anima tas jun ix sc'ulej viñaj Pablo chi', ix och ijan eb' yalan chaañ d'a sti' eb' aj Licaonia chi', ix yalan eb' icha tic:

—A eb' co diosal ix yac'och sb'a eb' animail, ix emul eb' d'a co cal, xchi eb'. ¹² A viñaj Bernabé, Júpiter ix sb'iej viñ yuj eb'.ⁿ Axo viñaj Pablo, Mercurio ix yac' eb' sb'ioc viñ, yujto a viñ ix lolon d'a scal eb'.

¹³ Ay jun viñ sacerdoteal Júpiter chi', yajal yaj viñ d'a stemplo Júpiter d'a stiel choñab'. Ix b'at yic'cot juntzañ noc' toro viñ yed' juntzañ xumaquil te te'. Axo yed' eb' anima chi' smasanil ijan ix yac' jun silab' ñusb'il viñ d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi'. ¹⁴ Palta axo yic ix yab'an eb' viñ schecab' Jesús chi', ix sñic'chitej spichul eb' viñ sch'oxanel scusc'olal. Elañchamel ix b'at eb' viñ d'a scal eb' anima, te chaañ ix yal eb' viñ d'a scal eb' icha tic:

¹⁵ —Ex quetanimail, ¿tas yuj icha tic tzeyutej e b'a? A oñ tic, anima oñ icha ex tic. Yuj chi' tzul cal d'ayex to

ⁿ **14.12** A eb' aj Grecia, Júpiter sb'i yajalil masanil sdiosal eb', Mercurio sb'i schecab' sdiosal eb' chi' yala'.

tzeyactejean juntzañ e b'eyb'al tic, yujto nab'añej tzeyixtej e b'a. Q'uexec e b'eyb'al, aq'uec och e pensar d'a jun Dios to d'a val yel pitzan. A' b'ojinac satchaañ yed' sat lum tic. Sb'oannac pax a' mar yed' masanil tastac. **16** D'a peca', toñej ix yil Dios tas ix sc'ulej eb' anima, ix yac'an sgana eb'. **17** Palta ix yac' co pensar yic scojtaquej eli tas yaji ayic syac'ancot ñab' d'a quib'añ. Syac'an masanil tas scavej. A' tz'ac'an masanil tas sco va'a. Syac'anpax co tzalaj'olal, xchi eb' viñ.

18 Palta ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', puralxoñej ix och vaan eb' anima chi' scachji yuj eb' viñ. Yujto sgana eb' syac' noc' vacax chi' silab'il d'a eb' viñ.

19 Palta ay jayvañ eb' israel aj Antioquía yic Pisidia ix c'och yed' jayvañxo eb' aj Iconio. Ix yac'an sc'ool eb' anima chi' eb'. Yuj chi', ix laj sjuloch q'uen q'ueen eb' d'a viñaj Pablo chi'. Axo ix snaan eb' to toxo ix cham viñ, ix sñieranb'at viñ eb', ix syumancanel viñ eb' d'a stiel choñab' chi'. **20** Palta ix c'och oyan eb' creyente d'a stz'ey viñ, ix q'uex vaan viñ. Ix ochxi viñ d'a yol choñab' chi'. Axo d'a junxo c'u, ix b'atxi viñ yed' viñaj Bernabé chi' d'a choñab' Derbe. **21** Ata' ix ec' yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il eb' viñ. Tzijtum anima ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool. Ix lajvi chi', ix b'atxi eb' viñ. Ix ec'xi eb' viñ d'a choñab' Listra, d'a Iconio yed' d'a Antioquía yic Pisidia chi'. **22** Ix laj ec' eb' viñ yiptzitej eb' creyente d'a juntzañ choñab' chi', ix ec' ac'jican stec'anil spensar eb' yuj eb' viñ. Ix yalancan eb' viñ icha tic d'a eb':

—Tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cajal Jesús d'a e c'ool, yujto ayic manto oñ c'och d'a yol sc'ab' Dios, yovalil nivan yaelal ol ja d'a quib'añ, xchi eb' viñ.

23 Ayic ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a junjun iglesia, ix yac'och yopisio eb' tz'och ancianoal eb' viñ. Ix yac'an lesal eb' viñ d'a Dios, ix och pax eb' viñ d'a tze'ojc'olal. Ix lajvi chi', ix ac'jicanoch eb' creyente ab'enal d'a yol sc'ab' Cajal Jesús, aton jun ix yac'och eb' d'a sc'ool.

C'ochnacxi eb' d'a Antioquía d'a yol yic Siria

24 Ix lajvi chi', ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a yol yic Pisidia. Ix c'och eb' viñ d'a Panfilia. **25** Ix yalanel slolonel Dios eb' viñ d'a choñab' Perge. Ix lajvi chi', ix b'atxi eb' viñ d'a choñab' Atalia. **26** Axo ta' ix och eb' viñ d'a yol jun barco. Ix jax eb' viñ d'a Antioquía yic Siria. Aton d'a jun choñab' chi' sc'annac svach'-c'olal Dios eb' creyente d'a yib'añ viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', yic ix b'at yalancanel slolonel Dios eb' viñ. Xal ticnaic ix yic' sb'a jun smunlajel eb' viñ chi'. **27** Ayic ix c'ochxi eb' viñ, ix laj yavtejcot eb' creyente eb' viñ ayec' ta'. Ix yalan eb' viñ d'a eb' jantac tas ix sc'ulej Dios yed' eb' viñ. Ix laj yalanpax eb' viñ to a Cajal Jesús ix chaan yac'och eb' mañ israeloc d'a sc'ool. **28** Najtil ix aj eb' viñ yed' eb' creyente chi' ta'.

A jun c'umlajb'ail ochnac d'a Jerusalén

15 ¹ A d'a yic jun tiempoal chi', ay juntzañ eb' viñ ix cot d'a yol yic Judea, ix c'och eb' viñ d'a choñab' Antioquía. Ix och

ijan eb' viñ yalan d'a eb' creyente icha tic:

—Tato maj e cha jun yechel circuncisión d'a e nivanil, icha yalnac-can viñaj Moisés, mañ ol ex colchajlaj, xchi eb' viñ.

² Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé, ix stelaj sb'a eb' viñ yed' eb' viñ, palta maj b'olaj yaj yuj eb' viñ. Yuj chi' ix yal eb' creyente to sb'at eb' viñ chavañ chi' d'a Jerusalén. Sb'atpax juntzañxo eb' creyente yed' eb' viñ. Ix b'at eb' sc'anb'ej razón d'a eb' viñ schecab' Jesús yed' d'a eb' viñ anciano d'a jun iglesia chi'.

³ Ix lajvi schecjib'at eb' viñ yuj eb' creyente chi', ix ec' eb' viñ d'a yol yic Fenicia yed' d'a Samaria. Ata' ix ec' eb' viñ yalel d'a eb' creyente to ay eb' mañ israeloc ix sq'uex sb'eyb'al, ix yac'anoch spensar eb' d'a Dios. A ix yab'an jun chi' eb' creyente, ix te tzalaj eb' smasanil.

⁴ Ayic ix c'och eb' viñ d'a Jerusalén chi', ix chaji sc'och eb' viñ yuj eb' creyente smasanil, eb' viñ schecab' Jesús yed' eb' viñ anciano. Ix laj yalan eb' viñ jantac tas ix sc'ulej Dios yed' eb' viñ. ⁵ Palta ay jayvañ eb' viñ fariseo ac'annacoch Cristo d'a sc'ool. Ix q'ue van eb' viñ, ix yalan eb' viñ icha tic:

—A eb' mañ israeloc tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool, yovalil tz'ac'ji circuncidar eb'. Yovalil scal d'a eb' to sc'anab'ajey ley Moisés eb', xchi eb' viñ.

⁶ Axo eb' viñ schecab' Jesús, ix smolb'ej sb'a eb' viñ yed' eb' viñ anciano yic snaan eb' viñ tas tz'aj jun chi'.

⁷ Axo ix lajvi ste telan sb'a eb' viñ, ix q'ue liñan viñaj Pedro, ix yalan viñ:

—Ex vuc'tac, eyojtactaxoni, ayxo stiempoal in sic'jicanel yuj Dios yic

svalanel vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb' mañ israeloc, yic vach' syac'och Cristo eb' d'a sc'ool. ⁸ Yujto yojtac Dios tas ay d'a spensar junjun anima, yuj chi' ix yac' Yespíritu d'a eb' mañ israeloc chi', icha ix yutej yac'an d'ayoñ, yic scheclaji to vach' eb' d'a yichañ. ⁹ A d'a yichañ Dios lajanñej eb' qued'oc, yujto a' ix tojlob'itan sb'eyb'al eb' ayic ix yac'anoch Cristo eb' d'a sc'ool. ¹⁰ A ticaic, ¿tas yuj malaj e gana tze cha tas van sc'ulan Dios? A ley Moisés, lajan yed' junoc icatz te al max q'ue co cuchani. Maj techaj sc'anab'ajan eb' co mam quicham. Añejtona', max techaj pax co c'anab'ajan a oñ tic. Yuj chi', ¿tas yuj e gana tzeyac'och jun chi' d'a yib'añ eb' creyente mañ israeloc?

¹¹ Mañ e c'ulej jun chi', yujto cojtac to yujñej svach'c'olal Cajal Jesús tzoñ colchaji. Añejtona', icha pax chi' eb' mañ israeloc chi', xchi viñaj Pedro chi'.

¹² A ix yab'an juntzañ chi' eb', ix em numnaj eb' smasanil. Ix lajvi chi', ix smaclan yab' eb' tas syal viñaj Bernabé yed' viñaj Pablo. Ix yalan eb' viñ to tzijtum milagro ix sb'o Dios, ayic ix ec' eb' viñ d'a scal eb' mañ israeloc. ¹³ Ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' eb' viñ, ix yalan viñaj Jacobo icha tic:

—Ex vuc'tac, ab'ec tas ol val d'ayex. ¹⁴ Ix yal viñaj Simón Pedro d'ayoñ tas ix aj yel yich sch'oxan svach'il Dios d'a eb' mañ israeloc. Ix sic'jielta jayvañ eb' yic vach' tz'och eb' yicoc. ¹⁵ A jun ix uji tic, lajan icha tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca', aton b'aj syal icha tic:

¹⁶ A d'a yic junxo tiempoal ol in jaxoc.

Ol ul vac'ancanpaxoch jun yiñtil viñaj rey David sq'uexuloc d'a yopisio.

Yujto icha junoc pat ix em lañ-najoc, icha chi' ajnaccan yopisio viñ chi'.

Palta ol in b'oq'ue junelxo,

17 yic vach' a eb' mañ israeloc ol yac'och spensar eb' d'ayin, a in Yajal in,

aton jantac eb' vic sic'b'il-taxonel vuuj d'a junjun nación.

18 Icha chi' yutejnac Dios Cajal yalani.

A ac'jinac cojtaquejel juntzañ tic yictax d'a peca', xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

19 Yuj chi' tzin na a in tic, max yal cac'anoch junoc icatz ajaltac d'a yib'añ eb' mañ israeloc van yac'anoch spensar d'a Dios.

20 Añejocab' co carta scac'b'at d'a eb', scananb'ati to maxtzac schilaj eb' juntzañ tas tz'ac'ji silab'oc d'a comon dios. Maxtzac sc'ulej ajmulal eb'.

Maxtzac schi schiq'uul noc' noc' eb'.

Maxtzac schi noc' noc' eb' sud'-jichamoc yujto ayto schiq'uul noc'.

21 Sval icha chi', yujto atax d'a peca' ay eb' tz'avtan ley Moisés d'a yoltac spatil culto. Añejtona' ticnaic, añeja' yalanel eb' d'a junjun sc'ual ic'oj ip, xchi viñaj Jacobo chi' d'a eb'.

22 Yuj chi', a eb' viñ schecab' Jesús yed' eb' viñ anciano ix smol alej eb' viñ yed' eb' creyente smasanil. Ix snaan eb' to ol siq'uel jayvañoc eb' creyente eb', yic sb'at eb' d'a choñab' Antioquía yuc'levoc viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé. Ix lajvi chi', ix sic'chajel viñaj Judas, scuchan pax Barsabás yed' viñaj Silas yuj eb'. A chavañ eb' viñ chi', chequel yaj eb' viñ d'a yichañ eb'

creyente. 23 Ix checjib'at eb' viñ yac' jun carta chi'. Axo d'a yol ch'añ carta chi', icha tic tas ix yal eb'.

A oñ schecab' oñ Jesús, eb' anciano yed' eb' creyente smasanil, tic scac'b'at statzil e c'ool a ex mañ ex israeloc d'a choñab' Antioquía, d'a yol yic Siria yed' d'a Cilicia. 24 Ix cab'i to ay juntzañ eb' munil ix b'at d'a co cal, ix c'och eb' d'ayex. Palta mañoc oñ ix co checb'at eb'. Ix cab'i to tzex ixtax yuj tas syal eb' d'ayex ta', to ijan somchajel e pensar yuj eb'.

25 Yuj chi' ix co mol alej, ix co sic'anel jayvañ eb' viñ d'a co cal tic, yic sb'at eb' viñ d'ayex ta'. Junñej ol b'at eb' viñ yed' viñ cuc'tac aj Bernabé yed' viñ cuc'tac aj Pablo. A eb' viñ tic, xajanab'il eb' viñ cuuj.

26 Toxo ix yac'och sb'a eb' viñ d'a yol sc'ab' yaelal yuj Cajal Jesucristo. Ay b'aj ijan ix miljicham eb' viñ.

27 Axo viñaj Judas yed' viñaj Silas tic, aton eb' viñ sco checb'at d'ayex. Ol b'at yal eb' viñ d'ayex d'a val sjichanil, tas ix co c'ulej d'a tic.

28 Sco na'a, to mañ nivanoc co checnab'il scalb'at d'ayex. Icha chi' sna pax Yespíritu Dios qued'oc. Yuj chi', a juntzañ checnab'il scalb'at tic d'ayex, añej val yovalil tze c'anab'ajej ta': 29 Mañ e chi noc' chib'ej tz'ac'ji-och silab'oc d'a juntzañ comon dios. Mañ e chi schiq'uul noc' noc'. Mañ e chi noc' noc' toñej sud'jichamoc. Mañ e c'ulej ajmulal. Tato tze c'anab'ajej juntzañ tic, vach' ol eyutoc e b'a. Añej jay b'elañ tic scalb'at d'ayex.

30 A eb' viñ ix checjib'at chi', ix b'at eb' viñ d'a choñab' Antioquía. Ayic ix c'och eb' viñ, ix smolb'ej eb' creyente chi' eb' viñ smasanil. Ix yac'an entregar ch'añ carta chi' eb' viñ. 31 Ayic ix yavtan ch'añ eb'

creyente chi', ix te tzalaj eb', yujto ix ac'ji snivanil sc'ool eb' yuj ch'añ.

32 Axo viñaj Judas yed' viñaj Silas chi', aton eb' viñ yalumalel slolonel Dios, ix yac' snivanil sc'ool eb' creyente eb' viñ. Tzijtum tas ix yal eb' viñ d'a scal eb', ix yac'ancan stec'anil eb' creyente chi' eb' viñ.

33-34 Ix lajvi yec' jaye' c'ual eb' viñ ta', ix stac'lanca sb'a eb' viñ yed' eb' creyente chi'. Junc'olal ix meltzaj eb' viñ b'aj aycan eb' viñ checancot eb' viñ chi'. **35** Añejtona', viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé, ix can eb' viñ d'a jun choñab' chi'. Ix sc'ayb'ej eb' creyente eb' viñ. Tzijtum pax eb' ix c'ayb'an eb' yed' eb' viñ ta'. Ix yalanel slolonel Cajal Jesús eb' viñ.

Ix b'atxi viñaj Pablo yalel slolonel Dios

36 Axo ix ec'b'at jayexo semana, ix yalan viñaj Pablo d'a viñaj Bernabé chi':

—Coñ, b'at quil eb' creyente d'a junjun choñab' b'ajtac ec'nac oñ calel slolonel Cajal Jesús. B'at quilxi eb', tato añeja' tec'an eb', xchi viñ.

37 Axo viñaj Bernabé chi', sgana viñ syic'b'at viñaj Juan Marcos.

38 Palta ix sna viñaj Pablo chi' to mañ smojoc sb'at viñ yed' eb' viñ, yujto actajcan eb' viñ yuj viñ junel d'a yol yic Panfilia. Maj yac' lajvoc yopisio viñ smunlaj yed' eb' viñ.

39 Ix stelaj sb'a eb' viñ yuj viñ. Palta maj scha sb'a yalan eb' viñ. Yuj chi' ch'occh'oc b'aj ix b'atcan eb' viñ. A viñaj Bernabé chi' ix och viñ d'a yol barco. Ix b'atcan viñ d'a yol yic Chipre. Ix yic'anb'at viñaj Marcos chi' viñ yed'oc. **40** Axo viñaj Pablo ix sic'anelta viñaj Silas d'a scal eb' creyente, yic sb'at viñ yed'oc. Axo eb' creyente chi', ix sc'an svach'c'olal

Dios eb' d'a yib'añ eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ. **41** Ix ec' eb' viñ d'a yol yic Siria yed' d'a Cilicia. Ix ec' eb' viñ yac' stec'anil eb' creyente d'a junjun iglesia.

B'atnac viñaj Timoteo yuc'levoc eb' viñ

16 ¹ Ix c'och viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a choñab' Derbe. Ix b'atxi eb' viñ ta', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Lистра. Ata' ix yil-lajel sb'a eb' viñ yed' jun viñ creyente scuch Timoteo. A jun viñ chi', a jun ix creyente israel ay yune' viñ, axo viñ smam viñ, griego viñ. ² A eb' creyente d'a choñab' Lистра yed' d'a Iconio ix laj yal eb' smasanil to te' vach' sb'eyb'al viñaj Timoteo chi'. ³ Ix snaan viñaj Pablo chi' to ol yic'b'at viñ yed'oc. Yuj chi' ix ac'ji circuncidar viñ yuj viñ, yic max cot yoval eb' israel d'a juntzañ lugar b'aj ol ec' eb' viñ chi', yujto yojtac eb' to griego viñ smam viñ. ⁴ Axo d'a junjun choñab' b'ajtac ix laj ec' eb' viñ, ix yalanel eb' viñ juntzañ checnab'il alb'il yuj eb' viñ schecab' Jesús yed' eb' viñ anciano ay d'a Jerusalén. Ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' creyente to yovalil sc'anab'ajej eb' tas syal juntzañ checnab'il chi'. ⁵ Axo eb' creyente d'a junjun choñab' chi', ix stec'b'ej sb'a eb' d'a jun c'ayb'ub'al yac'nac och eb' d'a sc'ool chi'. Sq'uib' pax sb'isul eb' d'a junjun c'u.

Jun tas yilnac viñaj Pablo

⁶ Sgana eb' viñ sb'at yalel slolonel Dios d'a yol yic Asia, palta axo Yes-píritu Dios maj chaanb'atljaj eb' viñ. Yuj chi' a d'a yol yic Frigia yed' d'a Galacia ix b'at eb' viñ. ⁷ Ayic ix c'och eb' viñ d'a sti' smojonal yol yic Misia,

ix snaan eb' viñ to a d'a yol yic Bitinia sb'at eb' viñ. Palta axo Yes-píritu Dios maj chaanb'atlaj eb' viñ ta'. **8** Yuj chi' ix c'axpajec' eb' viñ d'a sti' yol yic Misia chi'. Ix c'och eb' viñ d'a choñab' Troas, aton jun ay d'a sti' a' mar. **9** Axo d'a jun ac'val, icha d'a vayich ix aj yilan jun viñ aj Macedonia viñaj Pablo chi', liñanec' viñ ix yil viñ. Ix tevioch viñ d'a viñ: “Cotañ d'a Macedonia. Colvajañ d'ayoñ,” xchi viñ. **10** Ix lajvi yilan jun chi' viñaj Pablo chi', ix cac'an lista co b'a yic tzoñ b'at d'a Macedonia chi'. Yujto ix cojtaquejeli to a Dios ix ac'an copisio calanel vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb' anima chi'.

Ochnac viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a preso

11 Ichato chi', ix oñ och d'a yol jun barco d'a choñab' Troas chi'. Te d'liñanñej ix oñ b'ati, ix oñ c'och d'a yol yic Samotracia. Axo d'a junxo c'u ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch Neápolis. **12** Ix lajvi chi', ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Filipos. A jun choñab' chi', axo d'a yol yic Roma ay. Añej te nivan yelc'och d'a yichañ juntzañxo choñab' d'a yol yic Macedonia chi'. Ata' ix oñ ec' jaye' c'ual. **13** Axo d'a jun sc'ual ic'oj ip ix oñ b'at d'a sti' jun a' nivan a' d'a stiel choñab'.^o Ata' xid'taxon ec' anima lesal. Axo ix oñ c'och ta', ix oñ em c'ojan. Ix calanel vach' ab'ix d'a juntzañ eb' ix ix toxonton smolb'ej sb'a ta'. **14** Ata' ay jun ix scuch Lidia, aj choñab' Tiatira ix. A c'apac c'apac q'uic' mutz'inac te caro stojol schoñ ix. Syac' val och Dios ix d'a sc'ool.

Ayic van yab'an jun ab'ix chi' ix, axo Cajal Jesús ix jacan spensar ix. Yuj chi' ix yac' val och spensar ix d'a tas ix yal viñaj Pablo chi'. **15** Ix ac'ji bautizar ix yed' jantac eb' junñej yaj yed' ix d'a yol spat. Ix lajvi chi', ix yalan ix d'ayoñ:

—Tato tzeyila' to yel svac'och Cajal Jesús d'a in c'ool, ol ex b'at ved' d'a in pat. Vach' tzex aj ta', xchi ix d'ayoñ.

Ix tevioch ix d'ayoñ, yuj chi' ix oñ aj ta'.

16 Axo junel, ayic van co b'at b'aj slesalvi eb' anima, ix c'och jun ix cob'es ix d'ayoñ. Ayoch jun enemigo d'a ix. Yuj chi' naumel lolonel ix. Junelñej ayoch ix checab'oc d'a juntzañ vinac. A juntzañ vinac chi', syac' val ganar tumin eb' viñ d'a spatic ix, yujto syal ix tastac toto ol ujoc. **17** Ix och tzac'an ix cuuj yed' viñaj Pablo chi'. Ix syamanoch ix yavaji, syalan ix:

—A juntzañ eb' viñ tic, schecab' ton val Dios yaj eb' viñ, aton jun Dios yelxo nivan yelc'ochi. Van yalan eb' viñ d'ayex tas tz'aj e colchaji, xchi ix.

18 Tzijtum el ix ec' ix qued'oc. Añej val jun chi' syal ix d'a juntac el. Axo viñaj Pablo chi', majxo techaj yuj viñ yab'ani. Yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan viñ d'a ix. Ix yalan viñ d'a jun enemigo chi'.

—Sval d'ayach d'a sb'i Jesucristo, elañ d'a ix, xchi viñ d'ay.

D'a jun rato chi' ix el d'a ix.

19 Palta axo ix yilan eb' viñ b'aj checab' yaj ix chi' to ix el jun enemigo chi' d'a ix, to maxtzac yal-laj yac'an ganar stumin eb' viñ

^o **16.13** A b'aj malaj spatil sculto eb' israel, a junoc lugar b'aj numan say eb', b'aj syaqu'em sb'a eb' d'a Dios.

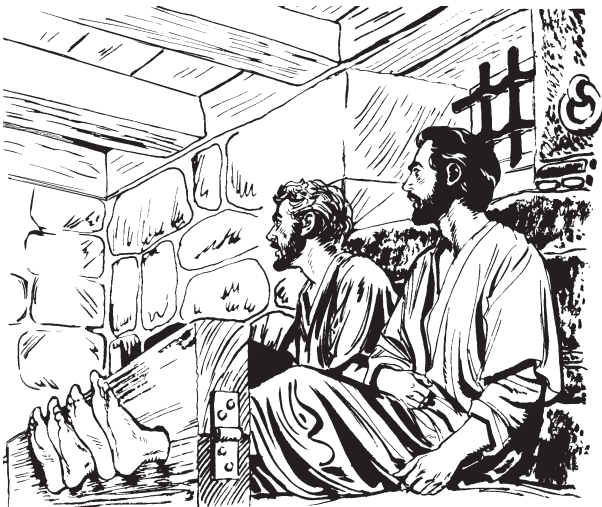
d'a spatic ix. Yuj chi' ix yic'b'at viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' eb' viñ d'a yichañ eb' viñ yajal. **20** Ix c'och eb' viñ d'a yichañ eb' viñ juez. Ix yalan eb' viñ b'aj checab' yaj ix chi' icha tic:

—A eb' viñ israel tic, toñej tzul yac' somchajel co choñab' tic eb' viñ. **21** Van sc'ayb'an eb' anima eb' viñ yed' juntzañ b'eyb'al ay yovalil yuj ley. Max yal co c'ulan juntzañ chi' a oñ tic yujto aj Roma oñ, xchi eb' viñ.

22 Axo eb' anima ayec' ta', ix te cot yoval eb' d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Silas chi'. Axo eb' viñ juez ix checan ic'joquel spichul eb' viñ schavañil. Ix lajvi chi', ix schecan mac'joc eb' viñ eb' viñ d'a te' jixc'ab' te'. **23** Mañ jantacoc ix aj eb' viñ yic'ani. Ix lajvi chi', ix yumjioch eb' viñ d'a preso. Ix yalan eb' viñ juez chi' d'a viñ stañvumal preso chi':

—Tza tañvej val eb' viñ sic'lab'il, xchi eb' viñ d'a viñ.

24 Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix b'at viñ yac'canoch eb' viñ d'a jun cuarto d'a slajvub'xo c'ochi. Ix yac'anocho yoc eb' viñ d'a slod'il jun te' cepo. **25** Axo d'ac'valil, ix lesalvi viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. Ix sb'itan juntzañ b'it eb' viñ d'a Dios. Axo juntzañxo eb' ayoch yed' eb' viñ d'a preso chi', ix yab' eb' sb'itan eb' viñ. Axo d'a chimilac'val **26** ix ec' jun nivan quixcab', te ov ix yutej sb'a. Ix

Ayoch viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a preso (Hch 16.27)

laj ib'xiq'ue yich preso chi'. Axo d'a jun rato chi', munil ix laj jacvi spuetail jun preso chi' smasanil. Axo q'uen cadena ayoch d'a eb' preso chi', ix laj elta chocoljoc q'ueen.

27 Axo ix el svayañ viñ tañvum preso chi', ix yilan viñ to jacanxo jantacñej spuetail preso chi'. Yuj chi' ix yic'-q'ueta q'uen yespada viñ d'a yol yatut yic smilancham sb'a viñ snaani. ^P A snaan viñ to ix b'at eb' lelal smasanil. **28** Palta axo viñaj Pablo chi' ix avajelta d'a viñ:

—Mañ a milcham a b'a, ayoñ ec' co masanil, xchielta viñ.

29 Yuj chi' ix sc'ancot sc'ac' viñ. Ix och viñ b'aj ay eb' chi'. Ix te ib'xiq'ue viñ yuj xivelal. Ix em cuman viñ d'a yichañ viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. **30** Ix lajvi chi', ix yic'anelta eb' viñ chavañ chi' viñ, ix yalan viñ d'a eb' viñ:

^P **16.27** Icha yalan sley eb' aj Roma, tato ay junoc ilum preso tz'actanel junoc preso yaji, icha smul jun tz'el chi', icha chi' tz'aj yochcan d'a yib'añ junoc ilum preso chi', ay b'aj scham eb' ilum preso chi' yuuuj.

—Ex mamin, ¿tas yovalil tzin c'ulej yic tzin colchaji? xchi viñ.

31 —Ac'och Cajal Jesucristo d'a a c'ool, yic vach' ol ach colchaj yed' jantac eb' junñej yaj ed' d'a yol a pat, xchi eb' viñ d'a viñ.

32 Ix lajvi chi', ix yalan slolonel Cajal Jesús eb' viñ d'a viñ yed' d'a jantac eb' ayec' d'a yol spat viñ.

33 Añeja' d'a jun rato chi' ix b'icjiel schiq'uul eb' viñ b'aj ix lajvi smac'ji chi' yuj viñ tañvum preso chi'. Ix lajvi chi', ix yac'an ac'joc bautizar sb'a viñ yed' eb' junñej yaj yed' viñ d'a yol spat chi'. **34** Ichato chi' ix ac'jioch eb' viñ yuj viñ d'a yol spat. Ix ac'ji va eb' viñ yuj viñ. Ix te tzalaj viñ yed' eb' cajanec' yed' chi' yujto ix yac'och Dios eb' d'a sc'ool.

35 Axo d'a junxo q'uiñib'alil, ix checjib'at juntzañ eb' viñ polencía yuj eb' viñ juez. Ix b'at yalan eb' viñ d'a viñ tañvum preso chi' to tz'el viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a libre. **36** Yuj chi' ix yal viñ d'a viñaj Pablo chi':

—Ix in cha jun órden yuj eb' viñ juez chi', tob' tzex vaq'uel d'a libre. Yuj chi' ixiquec. Paxañec d'a tzalaj-c'olal, xchi viñ d'a eb' viñ.

37 Palta ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' viñ polencía chi':

—A oñ tic, aj Roma oñ. Maj sc'an-b'ej yab' eb' viñ tato ay co mul. Palta ina ix oñ smac' eb' viñ d'a yichañ eb' choñab'.^q Axo ticnaic, ¿tom sgana eb' viñ d'a elc'altac tzoñ yaq'uel d'a libre? Mañ ol oñ el-laj. Cotocab' eb' viñ juez chi'. A val lac'an eb' viñ ol oñ ic'aneloc, xchi viñ.

38 Yuj chi' ix b'at eb' viñ yal d'a eb' viñ juez chi'. Axo yic ix yab'an

eb' viñ to aj Roma eb' viñ, ix te xiv-q'ue eb' viñ. **39** Axo val lac'an eb' viñ ix b'at c'anan nivanc'olal sb'a d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Silas chi'. Ix lajvi chi' ix ic'jielta eb' viñ yuj eb' viñ d'a preso chi'.

—Sco c'an pavor d'ayex, comonoc tzex el d'a jun choñab' tic, xchi eb' viñ juez chi' d'a eb' viñ.

40 Ix lajvi yelta eb' viñ d'a preso chi', ix b'atxi eb' viñ d'a spat ix Lidia. Ix sc'umlan sb'a eb' viñ yed' eb' creyente. Ix ac'jican yip sc'ool eb' yuj eb' viñ. Ix lajvi chi' ix b'atxi eb' viñ.

Q'uenac somnaj eb' anima d'a Tesalónica

17 ¹ Ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a choñab'

Anfípolis yed' d'a choñab' Apolonia. Ix lajvi chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Tesalónica b'aj ay jun spatil culto. ² Axo viñaj Pablo chi' ix och viñ yed' eb' ta' ichataxon smodo viñ. Oxe' c'ual ic'oj ip ix yac' viñ yac'-lab'an Slolonel Dios yalan d'a eb' israel ³ chajtil to a Cristo yovalil ix yab' syail, ix miljichamoc. Yovalil pax ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac. Ix yalanpax viñ d'a eb' icha tic:

—A Jesús van valan yab'ixal tic d'ayex, aton Cristo, xchi viñ d'a eb'.

⁴ Ay jayvañ eb' israel ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Yuj chi' ix och eb' yetb'eyumoc viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. Tzijtum eb' griego ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel ix ac'an-paxoch d'a sc'ool. Tzijtum pax eb' ix ix ojtacab'il yuj eb' anima ix ac'anoch d'a sc'ool. ⁵ Palta axo eb' israel maj ac'anochlaj d'a sc'ool, ayic ix yilan eb', ix te cot yoval eb'. Ix smolb'an

^q **16.37** Ay yovalil smac'ji junoc aj Roma tato manto checlaj smul.

juntzañ eb' chuc spensar eb'. A eb' chi', añej chucal tzec' sayec' eb' d'a yol choñab' chi'. Ix lajvi yac'ji sc'ool eb' yuj eb', ix ec' smolb'an eb' anima eb' smasanil. Ix q'ue somnaj eb' anima chi' ste cot yoval. Ix yac'an yip eb' yecanoch sb'a d'a yol spat jun viñ scuch Jasón, yujto a snaan eb' to ata' ayec' viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi', yujto sgana eb' syiq'uelta eb' viñ yic syac'anoch eb' viñ eb' d'a yichañ eb' choñab'. ⁶ Palta malaj eb' viñ ayec' d'a yol pat chi'. Yuj chi', ix syam viñaj Jasón eb' yed' jayvañxo eb' creyente. Ix ic'jib'at eb' yuj eb' viñ d'a eb' viñ yajal. Axo ta' ix yal chaañ eb':

—A viñaj Pablo yed' viñaj Silas, tz'ec' eb' viñ yac' somchajel eb' anima d'a yolyib'añquinal tic. Axo ticnaic ix ja eb' viñ d'ayoñ. ⁷ A viñaj Jasón tic ix chaanoch eb' viñ d'a yol spat. A eb' viñ tic toxon max sc'anab'ajey sley viñ cajal d'a Roma eb' viñ, yujto syal eb' viñ to ay junxo rey scuchan Jesús, xchi eb' d'a eb' viñ yajal chi'.

⁸ Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ yajal yed' eb' choñab' chi', ix q'ue somnaj eb' scot yoval. ⁹ Axo q'uen tumin ix sc'an eb' yajal chi' d'a viñaj Jasón yed' d'a eb' ajun yed' viñ chi'. Ichato chi', ix actajel eb'.

Ec'nac viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a Berea

¹⁰ Axo yic ix q'uic'b'i, ix checjib'at viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' yuj eb' creyente d'a choñab' Berea. Axo ix c'och eb' viñ ta', ix och eb' viñ d'a yol spatil culto. ¹¹ A eb' israel aj Berea chi' más vach' spensar eb' d'a

yichañ eb' aj Tesalónica chi', yujto ix smaclej val yab' slolonel Dios eb'.

Axo d'a junjun c'u, sc'ayb'an eb' tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios yic syil eb' tato yel syal viñaj Pablo chi'.

¹² Yuj chi' tzijtum eb' israel yed' eb' griego ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. A d'a scal eb' chi' ay eb' ix ix ojtacab'il yuj eb' anima yed' pax eb' viñ vinac.

¹³ Palta axo eb' israel aj Tesalónica, ayic ix yab'an eb' to van yalanel slolonel Dios viñaj Pablo d'a Berea chi', ix b'at eb' ta'. Ayic ix c'och eb', ix yac'q'ue somnaj eb' choñab' chi' eb' scot yoval. ¹⁴ Palta elañchamel ix checjib'at viñaj Pablo chi' d'a sti' a' mar yuj eb' creyente. Axo viñaj Silas yed' viñaj Timoteo ix can eb' viñ d'a choñab' Berea chi'. ¹⁵ A eb' creyente ix b'at yed' viñaj Pablo chi', ix b'atñej eb' yed' viñ masanto d'a choñab' Atenas.^r Ayic ix c'och eb' ta' ix yalan viñ d'a eb':

—Tzeyal d'a viñaj Silas yed' d'a viñaj Timoteo to scot eb' viñ d'a elañchamel, xchi viñ d'a eb'. Ix lajvi chi' ix meltzajxi eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Atenas

¹⁶ Ayic van staivan viñaj Pablo sc'och viñaj Silas yed' viñaj Timoteo chi' d'a choñab' Atenas, ix yilan viñ, mañ jantacoc juntzañ tas syaloch eb' anima sdiosaloc. Yuj chi' ix te cus viñ yilani. ¹⁷ Ichato chi' ix och viñ d'a yol spatil culto. Ix stelan sb'a viñ yed' eb' israel yed' eb' ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb'. Axo d'a junjun c'u ix laj yalub'tañej pax viñ yed' eb' anima ayec' d'a mercado. ¹⁸ Ay juntzañ eb' viñ vinac te jelan sc'ayb'an sjelanil eb' scuch epicúreo yed' juntzañ eb'

^r 17.15 A d'a Atenas b'at c'ay eb' aj Grecia, tz'och eb' d'a nivac jelanil.

scuch estoico.^s Ix och ijan eb' viñ slolon yed' viñaj Pablo chi'. Axo nañalxo eb' viñ ix alub'tañan icha tic:

—A jun viñ te jelan slolon tic, ¿tas-taxlaj ol yal viñ d'ayoiñ? xchi eb' viñ.

Axo juntzañxo eb' viñ ix alan icha tic:

—A co naani to tzul yal yab'ixal juntzañxo ch'oc diosal viñ, xchi eb' viñ.

Icha chi' ix aj yalan eb' viñ yujto ix yalel yab'ixal Jesucristo viñaj Pablo chi'. Ix yalanpax viñ to ol pitz-vocxi eb' chamnac. **19** Axo eb' viñ jelan chi' ix ic'anb'at viñaj Pablo chi' d'a jun yune' tzalan scuch Areópago, aton jun b'aj smolb'ejtaxon sb'a eb' viñ yic syac'an slajti' eb' viñ. Ayic ix c'och eb' viñ ta' ix sc'anb'an eb' viñ d'a viñ:

—A jun ac' c'ayb'ub'al tzalel tic, ¿tzam yal cab'an smasanil? **20** Yujto manta b'aj scab' juntzañ tic, yuj chi' co gana scojtaquejeli tas syalelc'ochi, xchi eb' viñ d'a viñ.

21 Icha chi' ix aj yalan eb' yujto masanil eb' anima d'a Atenas chi' yed' pax eb' ch'oc choñab'il ayec' ta', ch'oc smodo eb'. Tato ay junoc ac' c'ayb'ub'al tz'alji, sgana eb' syab' smasanil, syalan paxel eb' junelxo. Añej ta' syac'och spensar eb'.

22 Axo viñaj Pablo chi', ix q'ue liñan viñ d'a scal eb' d'a Areópago chi', ix yalan viñ:

—Ex yajal d'a Atenas tic, ix vila' to te ay val och e pensar d'a juntzañ e diosal. **23** Yujto ayic ix in b'eyec' d'a yol e choñab' tic, ix in ec' vil b'ajtac

slaj eyaq'uem e b'a d'a juntzañ e diosal chi'. Ix vilan pax jun sb'ach-nub' silab' b'ajtil tz'ib'ab'ilcan och eyuj icha tic: A d'a tic scaq'uem co b'a d'a jun Dios mañ ojtab'iloc, xchi.^t A jun Dios chi', nivanoc tzeyaq'uem e b'a d'ay, palta mañ eyojtacoc. Aton jun Dios chi' tzul val yab'ixal d'ayex.

24 A jun Dios sval tic, a b'ojinac yolyib'añq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay. Aton yajal yaj d'a satchaani, yajal pax yaj d'a yolyib'añq'uinal tic. A jun Dios chi', max cajnaj d'a junoc pat b'ob'il yuj eb' anima. **25** Mañ yovaliloc ay tas tz'ac'ji d'ay yuj eb' anima. Yujto aton tz'ac'an co q'uinal co masanil. A tz'ac'an quic' quic', a tz'ac'anpax masanil tas ay d'ayoiñ.

26 Aton b'ojinac jun viñ b'ab'el vinac ochnac smam yichamoc junjun nación, yic ayñej anima d'a masanil sat luum tic. A tz'alani jantac tiempal tz'ec' junjun nación. A tz'alanpaxi b'ajtil sc'och c'aman smach'en junjun. **27** Icha chi' syutej yic vach' tz'ilchaj yuj eb' anima. Vach'chom toñej tz'ec' machmon eb' sayeq'ui yic tope val tz'ilchaj yuj eb'. Palta sval d'ayex, mañ najatoc ayec' Dios chi'. Lac'an ayec' d'a co tz'ey junjun oiñ. **28** Yel, yujñej Dios chi' pitzan oiñ. Yuuj ay co q'uinal. Yuuj ay oiñ ec' d'a yolyib'añq'uinal tic. Ay juntzañ eb' eyetchoñab' jelan sloloni. Syalan eb' icha tic: Yuninal oiñ Dios co masanil, xchi eb'. **29** Yel ton syal eb', yuninal oiñ Dios. Yuj chi' mañxo smojoc sco na'a to Dios juntzañ yechel b'ob'il tic

^s 17.18 A d'a stiempoal viñaj Pablo, ay chab' macañ c'ayb'ub'al d'a Atenas, ch'occh'oc yoch spensar. Ay jun macañ scuchan estoico yed' junxo macañ scuchan epicúreo.

^t 17.23 A eb' anima d'a Atenas, ay junxo sb'achnub' silab' ix sb'oq'ue eb', yujto talaj ay junocxo dios mañ yojtacoc eb' sc'ochi, max cotlaj yoval d'a eb' yalani.

yed' q'uen oro, q'uen plata yed' jun-tzañxo q'uen q'ueen. A juntzañ yechel tic yujñej sjelanil eb' anima sb'oi. **30** A d'a peca' mañ yojtacoc eb' anima chajtil yaj Dios. Yuj chi' nivan yutejnac sc'ool d'a eb'. Palta a tz'alan ticnaic to yovalil sna sb'a eb' anima smasanil d'a yolyib'añq'uinal tic.

31 Yujto yalnaccani to ay jun c'ual ol sch'olb'itej tas yaj eb' anima smasanil. Tojol ol yutoc sch'olb'itan tas yaj eb', icha tas tz'el sc'ulan jun-jun eb'. Axo jun sic'b'ilcanel yuuj, aton jun chi' ol ch'olb'itan tas yaj eb'. Ix sch'ox Dios d'a eb' anima smasanil to te yel jun tic ayic ix ic'jiq'ue vaan jun sic'b'ilcanel yuuj chi' d'a scal eb' chamnac, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

32 Palta ayic ix yab'an eb' to ol pitzvocxi eb' chamnac, ay eb' ix laj b'uchvaj d'a viñ. Palta ay juntzañxo eb' ix alani:

—Olto co c'anb'ejxi cab' juntzañ tic d'ayach, xchi eb' viñ d'a viñ.

33 Ix lajvi yalan juntzañ chi' eb', ix el viñ d'a scal eb'. **34** Palta ay jayvañ eb' ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Ix och eb' yetb'eyumoc viñaj Pablo chi'. A d'a scal eb' chi', ata' ayec' viñaj Dionisio, viñ yetyajalil sb'a yed' eb' smolb'ej sb'a d'a Areópago chi'. Ay pax jun ix ix scuchan Dámaris yed' juntzañxo eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Corinto

18 ¹ Ix lajvi slolon viñaj Pablo d'a Areópago chi', ix elxi viñ d'a choñab' Atenas chi', axo d'a choñab' Corinto ix c'och viñ. ² Ata' ay jun viñ israel scuch Aquila. A d'a yol yic Ponto aljinac viñ. Axo ix yetb'eyum viñ, Priscila sb'i ix. Ec'nac viñ d'a yol yic Italia yed' ix yetb'eyum

chi', palta a viñ yajal scuchan Clau-dio, a viñ pechjinaquel jantac eb' israel ayec' d'a choñab' Roma d'a yol yic Italia chi'. Yuj chi' ix elxi eb' ta', ix c'ochcan eb' d'a Corinto chi'. Axo viñaj Pablo ix c'och d'a spat eb'.

3 Ata' ix can viñ yed' eb' yujto lajan smunlajel viñ yed' eb' schavañil. A juntzañ mantiado sb'o eb', yuj chi' junñej ix munlaj viñ yed' eb' ta'.

4 Axo d'a junjun sc'ual ic'oj ip, sb'at viñaj Pablo chi' yalel yab'ixal Jesús d'a scal eb', syac'an viñ yojtaquejel eb' israel yed' eb' mañ israeloc yic syac'och eb' d'a sc'ool.

5 Axo viñaj Silas yed' viñaj Timoteo, ix cotxi eb' viñ d'a yol yic Macedonia. Ayic ix c'och eb' viñ d'a Corinto chi', a viñaj Pablo, axoñej slolonel Dios ix yalel viñ. Ix ste ac'an val viñ yojtaquejel eb' israel to a Jesús aton Cristo, jun tañvab'iltaxon sja yuj eb'. **6** Palta toñej ix cot yoval eb' d'a viñ. Ix laj te b'uchvaj eb'. Yuj chi' ix stzicub'tañej spichul viñ yil eb', yic sch'oxanel viñ to mañxalaj yalan yic viñ d'a eb'. Ix yalan can viñ d'a eb' icha tic:

—A ex tic, munil tzeyic'cot eyaelal d'a eyib'añ d'a junelñej. A in xo tic mañxa valan vic d'ayex. A ticnaic ol in b'at valel d'a eb' mañ israeloc, xchi viñ d'a eb'.

7 Ix lajvi chi' ix elta viñ b'aj tz'och culto chi', ix b'at viñ d'a spat jun viñ scuch Ticio Justo. A jun viñ chi' syac' val och Dios viñ d'a sc'ool. A spat viñ a d'a stz'ey spatil culto chi' ay. **8** Ay jun viñ scuch Crispo cuchb'um yaj d'a culto. Ix yac'och Cajal Jesús viñ d'a sc'ool yed' jantac eb' junñej yaj yed' viñ d'a yol spat. Tziytum eb' aj Corinto chi' ayic ix yab'an slolonel Dios eb', ix yac'och eb' d'a sc'ool, ix

ac'jipax bautizar eb'. ⁹ Axo d'a jun ac'val, icha vayich ix yutej Cajal Jesús yalan d'a viñaj Pablo chi':

—Mañ ach xivoc. Mañ ach och vaan alanel in lolonel, ¹⁰ yujto ay in ec' ed'oc. Malaj junoc mach ol yal scot jucnaj d'ayach, yujto tzijtum mach sic'b'iltaxonel vuuj d'a jun choñab' tic, xchi d'a viñ.

¹¹ Yuj chi' nañal schab'il ab'il ix aj viñ d'a Corinto chi'. Ix sc'ayb'an eb' anima viñ d'a slolonel Dios ta'.

¹² Ayic ayoch viñaj Galión yajalil d'a yol yic Acaya, ix slajtiej sb'a eb' israel d'a spatic viñaj Pablo chi', ix syaman viñ eb', ix yic'anb'at viñ eb' d'a yichañ viñ yajal. ¹³ Ix yalan eb' d'a viñ yajal chi':

—A jun viñ tic tzec' ac'an sc'ool eb' anima, yic vach' nivanoc syal sb'a eb' d'a Dios, palta mañ ichaoc yaj ley, xchi eb'.

¹⁴ Vanxo val yalan yic viñaj Pablo chi', palta ix yalan viñaj Galión chi' d'a eb' israel chi':

—Mañ ex avajochta d'ayin. Q'uinaloc ay junoc chucal sc'ulej viñ tic, mato ay junoc smul viñ te chuc d'a yichañ ley, tato icha chi' tzam in cha vab' tas tzeyala'. ¹⁵ Palta ina toñej e gana tzeyac' oval yuj jun-tzañ lolonel syal viñ, yuj juntzañ mach tz'ac'an b'inaj viñ yed' pax yuj e ley. Yuj chi' ixiquec, b'at b'oec yaj jun tic e ch'ocoj. Xal in tic, max yal in c'ol tzin b'o juntzañ tic, xchi viñ d'a eb'.

¹⁶ Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ, ix spechanelta eb' viñ d'a yol sdes-pacho chi'. ¹⁷ Axo viñaj Sóstenes ix syam eb', aton jun viñ scuchb'an eb'

d'a culto. Ix smac'an viñ eb' d'a sti' sdespacho viñ yajal chi'. Palta toñej ix och q'uelan viñ yajal chi', malaj jab'oc tas ix yal viñ d'a eb'.

C'ohnacxi viñaj Pablo d'a Antioquía

¹⁸ Axo viñaj Pablo chi', nivanto tiempo ix ec' viñ d'a Corinto chi'. Ix lajvi chi' ix yalan can quil co b'a viñ d'a eb' creyente chi'. Ix b'at ix Priscila yed' viñaj Aquila yed' viñ. Ix c'och eb' d'a choñab' Cencrea. Axo ta' ix och eb' d'a yol jun barco van sb'at d'a Siria. Ayic manto och eb' d'a yol barco chi', ix joxchajcanel viñaj Pablo chi' ta'. A jun chi' yechel yaji to ay jun sti' viñ ix yac' d'a Dios.^u

¹⁹ Axo ix c'och eb' d'a choñab' Éfeso b'aj ix can ix Priscila yed' viñaj Aquila chi', ix b'at viñaj Pablo chi' d'a spatil culto. Axo ta' ix lolon viñ yed' eb' yetisraelal. ²⁰ Ix sc'an val eb' d'a viñ to scan jayeoc c'ual viñ yed' eb', palta maj yal-laj sc'ol viñ. ²¹ Axo yic van yalan can quil co b'a viñ d'a eb', ix yalan viñ:

—Tato ol el d'a sc'ol Dios, ol in ec' d'ayex junelxo, xchican viñ d'a eb'.

Ix lajvi chi', ix b'atxi viñ d'a yol te' barco. ²² Ix c'och viñ d'a choñab' Cesarea. Ix lajvi chi', ix elxi viñ ta'. Ix q'ue viñ d'a Jerusalén b'at sc'umej eb' creyente. Ix lajvi yec' viñ ta', ix em viñ d'a choñab' Antioquía. ²³ Ata' ix ec' jun tiempoal viñ. Ix lajvi chi' ix b'atxi viñ. Ix ec' viñ d'a junjun choñab' d'a yol yic Galacia yed' d'a yol yic Frigia. Ix laj ec' yac'can stec'anil eb' creyente viñ b'aj ix laj eq'ui.

^u **18.18** A tas syal d'a tic, a d'a Números 6 ix el yich, b'aj yalcot sleyal yic syac'an sti' anima sc'ulan junoc tasi.

**Yalnaquel slolonel Dios
viñaj Apolos d'a Éfeso**

24 Axo d'a jun tiempoal chi', ay jun viñ israël suchan Apolos. Aj choñab' Alejandría viñ, ix c'och viñ d'a choñab' Éfeso. Te vach' ix yutej viñ yalaneli, yujto yojtac val slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani. **25** C'ay-b'ab'il viñ d'a sc'ayb'ub'al Jesús. Ix yal val el vach' ab'ix viñ d'a smasanil sc'ool. Te vach' ix yutej viñ yalanel yab'ixal Jesús chi', vach'chom añejanto juntzañ sc'ayb'ub'al viñaj Juan, viñ ac'annac bautizar yojtac viñ. **26** Axo junel, ix b'at yalel slolonel Dios viñ d'a yol spatil culto. Te tec'an ix yutej sb'a viñ yalaneli. Axo yic ix yab'an ix Priscila yed' viñaj Aquila, ix yic'an-b'at viñ eb' yed'oc. Ix svach' c'ayb'an viñ eb' d'a sc'ayb'ub'al Dios. **27** Ix lajvi chi', ix el d'a sc'ool viñaj Apolos chi' sb'at d'a yol yic Acaya. Yuj chi', axo eb' creyente ix colvaj yed' viñ. Ix stz'ib'an jun carta eb', yic syic'b'at viñ d'a eb' creyente, yic vach' schaji viñ yuj eb' sc'ochi. Ayic ix c'och viñ ta', a eb' yac'nacoch Jesús d'a sc'ool yuj svach'c'olal Dios, ix te cuchb'aj eb' yuj viñ. **28** Ix yac' val yip viñ sch'oxaneli to yelc'olal satnac sc'ool eb' israël. A slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani, a' ix yac'lab'ej viñ yalan d'a eb' anima yic vach' snachajel yuj eb' to a Jesús aton Cristo, jun tañvab'iltaxon sja yuj eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Éfeso

19 ¹ Ayic ayec' viñaj Apolos d'a Corinto, ix ec' viñaj Pablo d'a juntzañ choñab' ay d'a tzalquix-tac. Ix lajvi chi', ix c'och viñ d'a

choñab' Éfeso. Ata' ix yil-lajel sb'a viñ yed' juntzañ eb' creyente. **2** Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Ix am e cha Yespíritu Dios ayic ix eyac'anoch Cristo d'a e c'ool? xchi viñ d'a eb'.

—Maay, manta b'aj ix cab'i tato ay Yespíritu Dios chi', xchi eb'.

3 —Palta ayic ix ex ac'ji bautizar, ¿tas yaj jun bautismo ix e cha chi'? xchi viñ d'a eb'.

—Aton jun bautismo yic viñaj Juan ix co cha'a, xchi eb' d'a viñ.

4 Yuj chi', ix yalxi viñ d'a eb':

—A sbautismo viñaj Juan chi', a' sch'oxaneli to sna sb'a eb' anima d'a smul. Palta yalnac viñ d'a eb' to ay jun tzac'anto sja yuj viñ. Yovalil a d'a jun chi' syac'och spensar eb'. A jun ix yal viñ chi', a Jesús, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

5 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix ac'ji bautizar eb' d'a sb'i Cajal Jesús.

6 Ix lajvi chi', ix yac'anec' sc'ab' viñaj Pablo chi' d'a sjolom junjun eb'.

Ichato chi' ix ochcan Yespíritu Dios d'a eb'. Ix lolon eb' d'a juntzañ ch'och'oc ti'al, ix yalanel juntzañ lolonel ix ac'ji yal eb' yuj Dios. **7** A eb' ix ac'anoch d'a sc'ool chi', ay am laj-chavañioc eb'.

8 Oxe' ujal xid' yalel slolonel Dios viñaj Pablo chi' d'a yol spatil culto d'a choñab' Éfeso chi'. Malaj junoc mach b'aj ix xiv viñ yalanel d'a eb' ayec' chi' ta'. Ix yac'lej viñ yac'an nachajel yuj eb' sic'lab'il tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. **9** Palta ay juntzañ eb' te pit d'a scal eb' chi'. Junelñej malaj sgana eb' syac'och d'a sc'ool. Ix laj ec' eb' yal d'a eb' anima to chuc jun c'ayb'ub'al yic eb' creyente chi'. Yuj chi' ix yiq'uel sb'a viñaj Pablo chi' d'a scal eb'. Ix

yic'anb'at eb' creyente chi' viñ d'a jun escuela yic jun viñ scuch Tirano. Axo ta' ix yalel slolonel Dios viñ d'a scal eb' d'a junjun c'u. **10** Chab' ab'il ix sc'ulej eb' icha chi'. Yuj chi', ix laj yab' yab'ixal Cajal Jesús masanil eb' israel yed' eb' mañ israeloc ay d'a yol yic Asia chi'. **11** Axo Dios ix och yed' viñaj Pablo chi', yic sb'oan juntzañ milagro viñ te satub'tac. **12** Ay eb' ix ic'ancot spayu' yed' spichul, ix sucane' eb' d'a snivanil viñ, slajvi chi' axo d'a snivanil eb' penaay sb'at suquec' eb'. Icha chi' tz'aj sb'oxican sc'ool eb'. Ay pax eb' viñ enemigo ix el d'a eb' anima chi' yuj viñ.

13 Palta ay jayvañ eb' israel scomon b'eyeq'ui. Ix yac'lej eb' yic'anel eb' enemigo d'a eb' anima. Ix yac'lej eb' yic'anel eb' d'a sb'i Cajal Jesús. Yuj chi' ix scomon alej eb' d'a eb' enemigo chi':

—A d'a sb'i Jesús, scal d'ayex, elañec. A Jesús chi', aton jun tze'c' yalel yab'ixal viñaj Pablo, xchi eb'.

14 Sc'ulej pax jun tic ucvañ eb' yuninal jun viñ israel scuch Esceva viñ sat sacerdote. Ix yac'lej eb' yic'anel jun enemigo. **15** Axo ix tac'vi jun enemigo chi' d'a eb':

—Vojtac Jesús chi'. Toxo ix vab'-paxi mach jun viñ tze'yal Pabloal chi'. Palta a exxo tic, ¿mach ex? xchi.

16 Axo viñ b'aj ayoch jun enemigo chi', ix cot jucnaj viñ d'a eb'. Ix ac'ji ganar eb' smasanil yuj viñ. Te ya' ix ec' eb' yuj viñ. Tzijtum b'aj ix lajvi eb'. Ix quichjiel sc'apac eb' yuj viñ, yuj chi' b'eranel eb' ix elta lemnaj eb' d'a jun pat chi'. **17** Axo eb' aj Éfeso chi' smasanil, eb' israel yed' eb' mañ israeloc, ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' ix te xiv eb' smasanil. Ix

yalan vach' lolonel eb' d'a Cajal Jesús.

18 Añejtona', tzijtum eb' ayoch Cristo d'a sc'ool ix laj c'ochi. Ix yalanqueta jantacñej juntzañ chucal ix laj sc'ulej eb'. **19** Te tzijtum eb' yac'nacoch sb'a ajb'aalil ix och creyenteal. Ix yic'cot juntzañ yumal b'aj sc'ayb'ej jun ajb'aalil chi' eb'. Ix sñusantz'a juntzañ chi' eb' d'a yichañ eb' anima smasanil. Ayic ix sb'isan stojol juntzañ ch'añ uum chi' eb', ix elc'och am d'a junoc 50,000 dracma. **20** Ix te pucaxel slolonel Dios, tzijtum pax eb' anima ix ac'anoch d'a sc'ool. Icha chi' ix aj scheclajeli to te nivan spoder slolonel chi'.

21 Ix lajvi juntzañ chi', ix snaan viñaj Pablo chi' to tz'ec' viñ d'a yol yic Macedonia yed' d'a yol yic Acaya, axo sc'och viñ chi' d'a Jerusalén. Ix yalan viñ:

—Ol lajvoc chi', yovalil ol in c'och d'a Roma, xchi viñ.

22 Yuj chi' ix schec b'ab'laj chavañ eb' schecab' viñ d'a Macedonia chi', aton viñaj Timoteo yed' viñaj Erasto. Palta axo viñaj Pablo chi', najttiltaco ix can viñ d'a yol yic Asia chi'.

Ix q'ue ñilnaj eb' aj Éfeso scot yoval

23 Axo d'a jun tiempool chi', ix te q'ue ñilnaj eb' anima scot yoval yuj sc'ayb'ub'al Cajal Jesús. **24** Ay jun viñ b'oum plata scuch Demetrio. A juntzañ yechel stemplo jun sdiosal eb' scuchan Diana sb'o viñ. Ix jun sdiosal eb' chi'. A eb' sb'oan juntzañ yechel chi', nivan tumin syac' ganar eb' d'a spatic. **25** A viñ ix molb'an jantacñej eb' sb'oan juntzañ yechel chi' yed' juntzañix eb' lajan yopisio yed' viñ. Ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetmunlajvumal, eyojtac jan-tac co tumin scac' ganar d'a jun copisio tic. **26** Palta ina tzeyila', tzeyab'anpaxi, tas van sc'ulan viñaj Pablo. Syalan viñ to a juntzañ dios b'ob'il yuj anima, mañ diosoc. Tzij-tum anima ix yac' sc'ool viñ. Mañoc-ñej d'a choñab' Éfeso tic, palta quenxoñej maj ac'joc sc'ool masanil eb' ay d'a yol yic Asia tic yuj viñ. **27** Te ay smay jun tic. Tecan mañxo ol b'atlay co choñ yuuj. Axo pax co diosal Diana, tecan mañxalaj ol elc'och stemplo d'a yichañ eb' anima. A jun co diosal tic, te nivan yelc'och d'a yichañ eb' anima smasanil d'a Asia tic yed' d'a smasanil yolyib'añ-q'uinal. Palta axo ticnaic ay smay, tecan ol lajvoquel yopisio d'a yichañ eb', xchi viñ.

28 Axo ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te cot yoval eb', ix avaj chaañ eb':

—Te nivan yelc'och ix co diosal Diana a oñ aj Éfeso oñ tic, xchi eb'.

29 Axo eb' choñab' chi' smasanil, ix te q'ue somnaj eb' scot yoval. Ix syaman viñaj Gayo eb' yed' viñaj Aristarco. A chavañ eb' viñ chi', aj Macedonia eb' viñ, ajun eb' viñ ix c'och yed' viñaj Pablo d'a Éfeso chi'. Ix ic'jib'at eb' viñ schavañil d'a jun lugar b'aj smolb'ej sb'a eb' anima.

30 Axo viñaj Pablo chi', sgana viñ sb'at yal d'a eb' anima chi', palta maj chajib'atlay viñ yuj eb' creyente.

31 Ay pax jayvañ eb' viñ yajal yaj d'a Asia chi' vach' yac'an yed' viñaj Pablo chi'. Ix schecan aljoc eb' viñ d'a viñ to max b'at sch'ox sb'a viñ d'a eb' anima chi'. **32** Axo eb' anima ix smolb'ej sb'a chi', ch'occh'oc ix laj yalq'ue junjun eb', yujto toñej ix laj q'ue somnaj eb' yalani. Ec'to nañal eb' mañ ojtannacoc tas yuj smolb'ej

sb'a eb'. **33** Palta ay jun viñ scuch Alejandro, a viñ ix ic'jib'at d'a yichañ eb' anima chi' yuj eb' yetisraelal. Ix alchaj d'a viñ tas yuj molanec' eb' anima chi'. Ix lajvi chi', ix yic'an-chaañ sc'ab' viñ d'a eb', yic vach' numan tz'aj eb', yujto sgana viñ scol sb'a yed' eb' yetisraelal. **34** Palta ayic ix yilan eb' anima chi' to israel viñ, yuj chi' ix te vach' q'ue yav eb' smasanil. Ay am chab'oc hora ix avaj-q'ue eb', ix yalan eb' icha tic:

—Te nivan yelc'och ix co diosal Diana a oñ aj Éfeso oñ tic, xchi eb'.

35 Axo viñ secretarioal choñab' chi', c'ojanc'olal ix smontej eb' viñ yic vach' numan tz'aj eb'. Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetchoñab', masanil anima ojtannac to a oñ aj Éfeso oñ tic ay copisio co tañvan jun stemplo co diosal Diana nivan yelc'ochi yed' jun yechel ix cotnac d'a satchaañ. **36** Malaj junoc mach syal yalani to es juntzañ sval tic. Yuj chi' numan tzex aji. Naec val sic'lab'il, yic vach' malaj junoc tas tze comon c'ulej. **37** Yujto a eb' ix eyic'cot tic, malaj junoc chucal ix sc'ulej eb' d'a spatic co diosal. Max b'uchvaj pax eb' d'a ix. **38** A viñaj Demetrio yed' eb' yet-b'eyum, tato sgana eb' syac'och d'a yib'añ junoc mach, syal sb'at eb' d'a juzgado, b'at yalan eb' d'a viñ juez. Syal b'at yalan sb'a eb' d'a eb' viñ yajal chi'. **39** Tato ay junocxo tas e gana, syal tze c'umlay e b'a yed' eb' viñ yajal chi', tze b'oan yaj ta'. **40** Yujto te ay smay jun tas sco c'ulej tic, syal snaan eb' viñ yajal to a yed' eb' viñ van cac'an oval. Tato sc'anb'ej eb' d'ayoñ: ¿Tas yuj ix ex q'ue b'ulnaj eyac'an oval? tato xchi eb' viñ, max yal-laj co colan co b'a

calan junoc tas d'a eb' viñ, xchi viñ d'a eb'.

41 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ secretario chi', ix schecan pax eb' anima chi' viñ smasanil d'a spat.

**Ec'nac viñaj Pablo
d'a Macedonia yed' d'a Grecia**

20 ¹ Ayic toxo ix lajvi jun oval chi', ix smolb'an eb' creyente viñaj Pablo. Ix ac'l'jican stec'anil eb' yuj viñ. Ix lajvi chi', ix yalancan quil co b'a viñ d'a eb', ix b'atxi viñ d'a yol yic Macedonia. ² Ayic ix c'och viñ ta', ix laj ec' viñ yil eb' creyente d'a junjun choñab'. Ix ec' yac'an stec'anil eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at viñ d'a yol yic Grecia. ³ Ata' ix ec' oxel ujal viñ. Ix lajvi chi', ayic toxo van yoch viñ d'a yol te' barco yic sb'at viñ d'a Siria, ix yab'an viñ to ay tas sna eb' israel d'a spatic viñ. Yuj chi', ix snaan viñ: Más vach' tzin meltzajxiec' d'a Macedonia, xchi viñ. ⁴ Axo ix b'at viñ, ay juntzañxo eb' creyente ix b'at yed' viñ. Ix b'at viñaj Sópater yuninal viñaj Pirro aj Berea yed' viñ, viñaj Aristarco, viñaj Segundo aj Tesalónica, viñaj Gayo aj Derbe yed' pax viñaj Timoteo. Ay pax chavañ eb' viñ aj Asia ix b'at yed' viñ, aton viñaj Tíquico yed' viñaj Trófimo. ⁵ Ayic ix c'och eb' viñ d'a choñab' Filipos b'aj ayin eq'ui, ix yactejean viñaj Pablo chi' eb' viñ ved' ta'. Ix b'ab'laj b'at eb' viñ d'a choñab' Troas. Axo ta' ix oñ stañvej eb' viñ. ⁶ A oñxo tic, a d'a choñab' Filipos chi' ix co tañvej quil jun q'uiñ b'aj svayi ixim pan malaj yich. Ix lajvi yec' jun q'uiñ chi', ix oñ b'at d'a yol barco. Oye! c'ual ix oñ b'ey d'a sat a a'. Ichato chi' ix oñ c'och

d'a choñab' Troas chi'. Axo ta' ix quil-laj co b'a yed' eb' viñ ix b'ab'laj cuuj chi'. Uque! c'ual ix oñ ec' ta'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Troas

⁷ Axo d'a domingo ix co molb'ej co b'a yed' eb' creyente smasanil yic sco vaan ixim pan yic Santa Cena. Axo viñaj Pablo ix c'ayb'an eb' quet-creyenteal. Yujto q'uiç'anocxoñej sb'at viñ, yuj chi' tzijtum tas ix yalcan viñ d'a eb', masanto ix och chimilac'val. ⁸ A d'a jun cuarto chaañ yajq'uei, ata' molan oñ eq'ui. Tzijtum candil ayoch sc'ac'al. ⁹ Ay jun viñ quelem scuchan Eutico c'ojanem d'a sti' ventena. Toxoñej snecnecan viñ svayi, yujto junip ix yac' viñaj Pablo chi' sloloni. Yuj chi' ix te cot svayañ viñ, ix elta pichnaj viñ d'a sti' jun ventena chi'. Ato d'a yoxil piso ix elta sutnaj viñ. Axo ix emul eb' creyente chi', ix schelan chaañ viñ eb', palta chamnacxo viñ. ¹⁰ Axo ix emul viñaj Pablo chi', ix em lachan viñ d'a yib'añ viñ. Ix yalan viñ d'a eb' creyente chi':

—Mañ ex och ilc'olal. Ix pitzvixi viñ, xchi viñ.

¹¹ Ix lajvi chi', ix q'uex viñaj Pablo chi' d'a yol cuarto chi' junelxo. Ix spucanb'at ixim pan yic Santa Cena viñ d'a co cal. Ix co vaani. Tzijtumto tas ix yal viñaj Pablo chi', masanto ayic van sacb'i. Ix lajvi chi', ix b'at viñ. ¹² Axo viñ quelem ix pitzvixi chi', ix yic'anb'at viñ eb' d'a spat. Ix te tzalaj eb', yujto ix pitzvixi viñ.

Ix oñ b'at d'a Mileto

¹³ A oñ tic, ix oñ b'ab'laj och d'a yol jun barco, ix oñ b'at d'a choñab' Asón. Ata' ix co tañvej sc'och viñaj Pablo chi' icha ix cutej calan yed'

viñ, yujto d'a yoc viñ ix b'ati. **14** Axo ix c'och viñ d'ayoñ, ix och viñ d'a yol barco qued'oc. Ix lajvi chi, ix oñ b'at yed' viñ d'a choñab' Mitilene. **15** Ix oñ elxi ta', axo d'a yichañcot choñab' Quío ix oñ vanaj jun c'ual. Axo d'a junxo c'u, ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch Samos ay d'a sti' a' mar chi'. A d'a junxo c'u ix oñ b'atxi, axo d'a choñab' Mileto ix oñ c'ochi. **16** Icha chi' ix aj co b'ati, yujto maj yal sc'ol viñaj Pablo chi' ix oñ ec' d'a choñab' Éfeso, yujto sgana viñ elañchamel tzoñ ec' d'a Asia chi', yic talaj c'oc-b'ilto tzoñ c'och quil jun q'uiñ Pen-tecostés d'a Jerusalén.

**Yalnac viñaj Pablo
d'a eb' anciano aj Éfeso**

17 Ayic ix oñ c'och d'a choñab' Mileto, ix yac'anb'at schecab' viñaj Pablo chi' d'a eb' viñ anciano aj Éfeso, yic b'at ic'joccot eb' viñ.

18 Axo ix ja eb' viñ, ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A ex tic, eyojtactaxon in b'eyb'al yictax ix in ulec' sb'ab'elal d'a Asia tic. **19** Masanil tiempo ix vac' servil Cajal Jesús d'a emnaquilal. Ay b'aj te oc'nac in yuj spital eb' anima. Tzij-tum el ix in ac'ji proval yuj juntzañ chucal ix yac'och eb' vetisraelal d'a vib'añ. **20** Palta eyojtac, maj in och vaan valan masanil juntzañ c'ay-b'ub'al vach' d'ayex, yic tze tec'b'ej e b'a. Ix valel slolonel Dios d'ayex d'a yichañ eb' choñab' yed' pax d'a yol e pat. **21** Ix valanpaxel d'a eb' israel yed' d'a eb' mañ israeloc, to yovalil sna sb'a eb' d'a yichañ Dios, syac'anoch Cajal Jesucristo eb' d'a sc'ool. **22** Axo ticnaic, van in b'at d'a Jerusalén, yujto a Yespíritu Dios tzin ic'anb'ati. Mañ vojtcac tas ol javoc

d'a vib'añ ta'. **23** Palta vojtcac to tzij-tum yaelal ol ac'jococh d'a vib'añ. Ol in och d'a preso, yujto icha chi' syal Yespíritu Dios d'ayin d'a junjun choñab' b'aj in eq'ui. **24** Palta a jun-tzañ chi', malaj tas tzin na yuuj. Vach'chom ol in smilcham eb', palta b'alaj malaj yelc'och jun chi' d'ayin. Añej jun tzin na'a to svac'can lajvoc jun in munlajel ayoch tic d'a vib'añ d'a tzalajc'olal, yic slajvi vopisio yac'-nac Cajal Jesús d'ayin, yic svalanel vach' ab'ix to nivan svach'c'olal Dios d'a eb' anima.

25 Ec'nac in val d'ayex chajtil tz'aj e yoch d'a yol sc'ab' Dios. Axo ticnaic vojtcac to mañxa b'aq'uiñ ol quil co b'a d'a tic. **26** Yuj chi', a d'a jun c'u tic, mañxalaj valan vic d'ayex, **27** yujto ix valcanel masanil juntzañ sc'ayb'ub'al Dios d'ayex, malaj jab'oc ix in c'ub'ejeli. **28** Yuj chi', tzeyil val e b'a. Tzeyilanpax eb' creyente smasanil, yujto ac'b'il eyopisio yuj Yespíritu Dios eyilan eb' manb'ilxo yuj schiq'uil Cajal Jesús ayic ix cham cuuj. **29** Yujto vojtcac, ayic toxo ix in pax d'a e cal, ay juntzañ eb' ol ja d'ayex, ol yac'lan eb' ex yixtani, icha syutej noc' oques yic'anelta noc' cal-nel. **30** D'a e cal paxi, ay juntzañxo eb' ol q'ue vaan. Ol yesan eb', ol yac'an sc'ool eb' creyente eb' yic tz'och eb' yed' eb'. **31** Yuj chi' tzeyil val e b'a. Naeccoti to ayic ix ex in c'ayb'an junjunex d'a oxo' ab'il tic, d'a c'ual d'ac'val ix ex in c'ayb'ej, ay pax b'aj ix in oc' eyuuj.

32 Xal ticnaic, ex vuc'tac, tzex vac'canoch d'a yol sc'ab' Dios, yic a' ol ex tañvan yed' slolonel. Yuj slolonel chi' syac' svach'c'olal d'ayoñ, yuj pax to ay spider yac'an co tec'anil. Yuj chi' ol yac' jun tas

altab'il yuj d'ayex, yujto ay eyalan eyic yed' juntzañ eb' sic'b'ilxoel yuuj. **33** A in tic, malaj b'aj ix viloch in c'ool d'a stumin, ma d'a spichul junoc mach. **34** Ina eyojtac, munil ix in munlaj val yed' in c'ab' yuj tas ay ix och vuuj yed' yuj tas ay ix och yuj eb' ajun ved'oc. **35** Masanil tiempo ix in ch'ox d'ayex to yovalil icha chi' scutej co b'oan co munlajel, yic syal co colvaj d'a eb' ay tas ay tz'och yuuj. Yovalil sco nacot slolonel Cajal Jesús, ayic ix yalancan icha tic: A eb' tz'ac'an junoc tas, ec'alxo val vach' yic eb' d'a yichañ eb' schaani, xchi Cajal Jesús chi', xchi viñ d'a eb' viñ anciano chi'.

36 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñaj Pablo chi', ix em cuman viñ. Ix lesalvi viñ yed' eb' smasanil. **37** Ix lajvi slesalvi eb', ix och ijan eb' yoc' smasanil. Junjunal ix och lac'naj eb' d'a viñaj Pablo chi', ix stz'ub'an-canelta sti' viñ eb'. **38** Ix te cus eb' yujto ix yal viñ d'a eb' to mañxa b'aq'uiñ ol yil-lajxi sb'a eb'. Ix lajvi chi' ix b'at yac'ancan viñ eb' d'a yol barco chi'.

Ix b'at viñaj Pablo d'a Jerusalén

21 ¹ Ix cactejean eb' creyente chi', ix oñ och d'a yol barco. D'iñanñej ix oñ b'ati, ix oñ c'och d'a choñab' Cos. Axo d'a junxo c'u, ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Rodas. Ix lajvi chi' ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Pátara. ² Ata' ayec' jun barco van sb'at d'a yol yic Fenicia. Ix oñ och d'a yool, ix oñ b'atxi. ³ Ayic vanxo co b'eyi, ix quilancanb'at jun luum scuch Chipre ay d'a snañal a' mar. A d'a co q'uexañ ix cani. Ix lajvi chi', ix oñ c'och d'a choñab' Tiro d'a yol yic Siria, yujto ata' ix can yicatz

te' barco chi'. ⁴ Axo ix oñ elta d'a yol te', ay eb' creyente ix ilchajel cuuj. Ix oñ aj yed' eb' uque' c'ual ta'. A eb' chi' ix alan icha tic d'a viñaj Pablo chi':

—Oc val max ach b'at d'a Jerusalén, xchi eb'.

Icha chi' ix aj yalan eb', yujto a Yespíritu Dios ix ac'an yojtaquejel eb' tas ol ja d'a yib'añ viñ ta'.

⁵ Axo yic ix ec'b'at uque' c'ual chi', ix oñ b'atxi. Axo eb' viñ cuc'tac chi' smasanil yed' eb' ix yetb'eyum eb' viñ yed' pax eb' yuninal eb' viñ, ix xid'ec' eb' oñ yac'canel d'a stiel choñab' chi'. Axo ta' ix oñ em cuman d'a sti' a' mar, ix oñ lesalvi. ⁶ Ix lajvi chi', ix calancan quil co b'a d'a eb'. Ix oñ ochxican d'a yol barco chi'. Ix laj paxixcan eb' d'a spat.

⁷ Ayic ix oñ elxi d'a choñab' Tiro chi', ix oñ c'och d'a choñab' Tolemai-da. Ata' ix cactejean te' barco chi'. Ix oñ lolon yed' eb' creyente ta'. Jun c'ual ix oñ ec' yed' eb'. ⁸ Axo d'a junxo c'u ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Cesarea. A d'a spat viñaj Felipe, viñ tz'alanel vach' ab'ix yic colnab'il, ata' ix oñ vanaji. A jun viñ chi', aton viñ sic'b'iloch diáconoal d'a Jerusalén yed' vacvañxo eb' viñ. ⁹ Ay chañvañ yisil viñaj Felipe chi', mantalaj yetb'eyum eb' ix. Syalel slolonel Dios eb' ix. ¹⁰ Ayic ix oñ ec' jaye' c'ual ta', ix c'och jun viñ tz'alanel slolonel Dios scuchan Agabo d'ayoni, a d'a yol yic Judea cot viñ. ¹¹ Ix xid'ec' viñ oñ sc'umej. Ayic van co lolon yed' viñ, ix yic'anel stzec'ul viñaj Pablo chi' viñ. Ix tzec'an c'otan sb'a viñ yed'oc. Ix lajvi chi' ix yalan viñ:

—A Yespíritu Dios tz'alani to icha ix vutej in tzec'an in b'a tic, icha chi' ol aj stzec'chaj viñ ay yic jun tzec'ul

tic yuj eb' israel d'a Jerusalén. Ol laj-voc chi', ol yac'anoch viñ eb' d'a yol sc'ab' eb' mañ israeloc, xchi viñ.

12 A oñxo tic yed' eb' aj Cesarea chi', ayic ix cab'an tas ix yal viñ chi', ix oñ tevioch d'a viñaj Pablo chi', yujto co gana max b'atlay viñ d'a Jerusalén chi'. **13** Palta ix yal viñ d'ayoñ:

—¿Tas yuj tzex oq'ui? ¿Tas yuj tzeyac'och in cusc'olal? Malaj yel-c'ochi tato tzin stzec' eb'. Vach'chom tzin smilcham eb' d'a Jerusalén chi' yujñej valanel yab'ixal Cajal Jesús, ol in b'ecñej in b'a d'a yol sc'ab' eb', xchi viñ.

14 Junelñej maj cac'laj ganar viñ co cachanoch vaan. Yuj chi' ix cacte' co tevi d'a viñ. Toñej ix cal icha tic:

—A tas sgana Cajal Jesús, ujocab'i, xco chi.

15 Ix lajvi chi' ix cac'an lista co b'a, ix oñ b'at d'a Jerusalén chi'.

16 Ay pax jayvañ eb' creyente aj Cesarea chi' ix b'at qued'oc, ix oñ yic'anb'at eb' d'a spat jun viñ b'ab'el creyente aj Chipre scuch Mnasón, yujto a d'a spat viñ chi' ix oñ cani.

Ix c'och viñaj Pablo sc'umej viñaj Jacobo

17 Ayic ix oñ c'och d'a Jerusalén chi', tzalajc'olal ix oñ scha eb' creyente ta'. **18** Axo d'a junxo c'u ix oñ b'at yed' viñaj Pablo chi' d'a spat viñaj Jacobo. Ayec' pax eb' viñ anciano ta' smasanil. **19** Yuj chi' ix sc'an-b'ej sc'ol eb' viñ viñaj Pablo chi'. Ix laj yal viñ d'a eb' yuj jantac tas ix sc'ulej Dios yed'oc d'a scal eb' mañ israeloc. **20** Axo ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix yal vach' lolonel eb' viñ d'a Dios. Ix lajvi chi', ix yalan eb' viñ d'a viñaj Pablo chi':

—Te vach' vuc'tac, palta ojtac, tzijtum eb' quetisraelal ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Axo slaj yalan eb' smasanil to yovalil sco c'anab'ajey ley Moisés. **21** Ix yab' specal eb' to tzach ec' a c'ayb'ej eb' israel ay d'a scal masanil eb' mañ israeloc. Tob' ix al d'a eb' israel chi' to maxtzac sc'anab'ajey ley Moisés eb'. Tob' ix al d'a eb' to maxtzac yac' circuncidar eb' yuninal eb', maxtzac sc'anab'ajey co b'eyb'al eb' a oñ israel oñ tic.

22 ¿Tas ol cutoc? A ticnaic ol yab' eb' to ix ach javi. **23** Yuj chi', vach' icha tic tzutej a b'a. Ay chañvañ eb' viñ d'a co cal tic, yac'nacxo sti' eb' viñ d'a Dios. Vanxo sc'och stiempoal b'aj yac'naccan sti' eb' viñ chi'. **24** Ic'b'at eb' viñ ed'oc. Tza b'oancan a b'a yed' eb' viñ icha syal ley Moisés. Tzac' stumin eb' viñ yic smanan juntzañ noc' noc' eb' viñ silab'oc. Ol lajvoc chi', ol yac'an joxchajel sb'a eb' viñ schañvañil. Tato icha chi' ol utoc a b'a, ol yil eb' anima smasanil to a jun a pecal ix yab' eb' chi', to es. Axo ol yilan eb' to tza c'anab'ajey pax tas syal ley Moisés. **25** Axo eb' mañ israeloc ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool, tz'ib'ab'ilxob'at co carta d'a eb' to mañ yovalilco sc'anab'ajey juntzañ tic eb'. Añej juntzañ checnab'il tic ix cal-b'at d'a eb': To max schi noc' chib'ej eb' tz'ac'ji silab'il d'a juntzañ comon dios. Max schi schiq'uil junoc noc' noc' eb'. Max schi noc' noc' eb' sud'-jichamoc. Max em eb' d'a ajmulal. Icha chi' ix cutej calanb'at d'a eb', xchi eb' anciano chi' d'a viñaj Pablo chi'.

Yamchajnac viñaj Pablo

26 Axo viñaj Pablo chi' ix ic'anb'at eb' viñ chi' schañvañil. Axo d'a junxo

c'u ix sb'o sb'a viñ yed' eb' viñ icha syal ley Moisés. Ix lajvi chi' ix och viñ d'a yol yamaqu'il stemplo Dios yic syalan viñ d'a viñ sacerdote tas c'ual ol lajvocc'och stiempoal sb'oan sb'a eb' viñ, yic syac'an silab' eb' viñ d'a Dios.

27 Axo yic vanxo slajvi uque' c'ual chi', ay jayvañ eb' israel aj Asia, ayic ix yilan eb' to ayec' viñaj Pablo d'a yol yamaqu'il stemplo Dios, ix yac'anqu'ue somnaj eb' anima eb' smasanil scot yoval. Ix syaman viñaj Pablo chi' eb'. 28 Te chaañ ix yal eb':

—Ex quetisraelal, ochañec qued'oc. Aton viñ tic tze' c'ayb'an eb' anima d'a junjun lugar d'a chucal. Syalan chucal viñ d'a co patic a oñ israel oñ tic. Syalanpax viñ d'a spatic ley Moisés yed' d'a spatic stemplo Dios tic. Axo ticnaic ix scomon iq'uejochta jayvañ eb' griego viñ d'a yol yamaqu'il stemplo Dios tic. A jun templo tic, yicñej Dios yaji, palta ix te juvi yuj viñ d'a yichañ Dios, xchi eb'.

29 Icha chi' ix aj yalan eb', yujto ix yil eb' to junñej ix ec' viñaj Trófimo yed' viñaj Pablo chi' d'a yol choñab' chi'. A viñ chi', griego viñ, aj Éfeso viñ. A snaan eb' to a viñaj Pablo chi' ix ic'anoch viñ d'a yol yamaqu'il stemplo Dios yed'oc.

30 Axo eb' choñab' smasanil, ix te cot yoval eb'. Ix smolb'an sb'a eb'. Ix b'at sjachanelta viñaj Pablo chi' eb' d'a yol yamaqu'il stemplo Dios chi'. Ix smacan puerta eb' d'a viñ. 31 Toxo val smilcham viñ eb', palta ayic ix yab'an viñ coronel to ix q'ue somnaj eb' aj choñab' chi' scot yoval, 32 ix yic'b'at eb' soldado viñ yed' jun-tzañxo eb' yetyajalil. Te yelc'olal ix b'at eb' b'aj van smolb'an sb'a eb'

anima chi'. Axo ix yilanb'at eb' anima chi' to van sc'och viñ coronel chi' yed' eb' soldado smasanil, ix yac-tan eb' smac'an viñaj Pablo chi'.

33 Axo ix c'och viñ, ix syaman viñaj Pablo chi' viñ. Ix schecan viñ ac'joc och chab' cadena d'a viñ. Ix lajvi chi', ix sc'anb'an viñ d'a eb' anima chi' icha tic:

—¿Mach jun viñ tic? ¿Tas smul viñ? xchi viñ.

34 Palta axo eb' anima chi', toñej ix q'ue somnaj eb' yalani. Ch'occh'oc ix yal junjun eb'. Maj yab' viñ tas ix yal eb' yujto toñej ix q'ue somnaj eb' yavajqu'uei. Yuj chi' ix schec viñ ic'-jocb'at viñaj Pablo chi' d'a cuartel.

35 Axo ix c'och eb' d'a sb'achquil-taquil sti' cuartel chi', ix b'achji'que viñaj Pablo chi' yuj eb' soldado chi', yujto sgana eb' anima chi' smilcham viñ. 36 Masanil eb' tzac'anoch yuj viñ ix laj avaj chaañ eb':

—Chamocab' viñ d'a elañchamel, xchi eb'.

Slolonel viñaj Pablo d'a eb' anima

37 Ayic van yic'anoch viñaj Pablo chi' eb' d'a yol cuartel chi', ix yalan viñ d'a viñ coronel chi':

—¿Ma max yal in lolon jab'oc ed'oc? xchi viñ d'a viñ. Yuj chi' ix yal viñ:

—¿Tom syal alan ti' griego?

38 Valoc to aj Egipto ach. A valani to a ach tic ic'nacchaañ jun oval d'a spatic viñ yajal d'a peca'. A jun viñ chi', yic'nacb'at chañe' mil eb' mac'umcham anima viñ d'a tz'inan luum, xchi viñ.

39 Yuj chi' ix yalxi viñaj Pablo chi' d'a viñ:

—Maay. A in tic, israel in. A d'a choñab' Tarso d'a yol yic Cilicia, jun

choñab' te nivan yelc'ochi, ata'
aljinac in. Tzin c'an d'ayach, cha in
lolon d'a scal eb' anima tic, xchi viñ.

40 —Lolonañ, xchi viñ.

Ix lajvi chi' ix elta liñan viñaj
Pablo chi' d'a sb'achquilaquil sti'
cuartel chi'. Ix yic'anchaañ sc'ab'
viñ yic vach' tz'em numan eb'
anima chi'. Axo ix em numan eb', ix
yalan viñ d'a eb' d'a ti' hebreo icha
tic:

22 1 —Ex vetchoñab' yed' ex
ichamtac vinac, ab'ec in
lolonel sval tic d'ayex, xchi viñ. 2 Axo
ix yab'an eb' to ix lolon viñ d'a ti'
hebreo, te numan ix aj eb'. Yuj chi' ix
yalan viñ d'a eb':

3 —A in tic, israel in eyed'oc. A
d'a choñab' Tarso d'a yol yic Cilicia,
ata' aljinac in, palta a d'a Jerusalén
tic q'uib'nac in. Axo viñaj Gamaliel'
c'ayb'annac in. Ix in sc'ayb'ej val viñ
sic'lab'il d'a sley eb' co mam
quicham. Svac'anpax val servil Dios
d'a smasanil in c'ool, icha tzeyutej e
b'a e masanil ticnaic. 4 A d'a yalañ-
taxo vixtejnac val eb' ayoch d'a jun
c'ayb'ub'al b'aj ay in och ticnaic. Ay
b'aj in yamnaccot eb'. Vach'chom
vinac, ma ix, laj vac'nacoch eb' d'a
preso. Ay b'aj vac'nacoch chamel d'a
yib'añ eb'. 5 A viñ sacerdote yed' eb'
viñ yajal smasanil syal yalan eb' viñ
to yel svalu', yujto yac'nac juntzañ
carta eb' viñ d'ayin yic svc' anb'at d'a
eb' quetisraelal d'a choñab' Damasco.
B'at in d'a choñab' chi' yujto in gana
tzin sayec' eb' creyente ta'. In gana
sb'at in tzeec'cot eb', tzul vac'an eb'
d'a Jerusalén tic yic tz'ac'jioch sya-
elal eb'.

**Ix yal viñaj Pablo
tas ix aj schaan Jesús**
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 Palta axo yic van in b'eyi, ayic
vanxo in c'och d'a slac'anil choñab'
Damasco chi', tecan chime'ualil ama,
ay jun saquilq'uinal te ov yoc cot
copnaj d'a satchaañ, yemul d'a
vib'añ, in can d'a scal, 7 in telvi d'a
sat luum yuuj. Axo vab'ani, yavaj jun
d'ayin, yalan icha tic: Saulo, Saulo,
¿tas yuj tzin ixtej? xchi d'ayin.

8 ¿Mach ach Mamin? xin chi d'ay. A
in ton Jesús aj Nazaret in. A in val
tzin ixtej, xchi d'ayin. 9 Axo eb' ajun
ved' chi', yil jun saquilq'uinal chi'
eb', te xiv eb'. Palta maj nachajel-laj
yuj eb' tas jun alji chi' d'ayin.

10 Slajvi chi' valan d'ay: Mamin, ¿tas
a gana tzin c'ulej? xin chi d'ay.
Q'ueañ vaan. Ixix d'a choñab'
Damasco. Ata' ol aljoc d'ayach tas
yovalil ol a c'ulej, xchi Cajal Jesús
chi' d'ayin. 11 Yujto majxo yal-laj
vilan jab'oc yuj jun saquilq'uinal chi',
yuj chi' a eb' ajun ved'oc chi' quetzan
in b'at d'a choñab' Damasco chi'.

12 Axo ta' ay jun viñ scuch Ananías,
sc'anab'ajej val ley Moisés viñ sic'-
lab'il. Te vach' syutej sb'a viñ d'a
yichañ eb' israel smasanil d'a choñab'
Damasco chi'. 13 C'och viñ d'ayin,
yalan viñ: Vuc'tac Saulo, jacvocab' a
sat, xchi viñ. D'a jun rato chi', jacvixi
in sat. Vilan viñ. 14 Yalanxi viñ
d'ayin icha tic: A co Diosal, aton jun
Dios b'aj yac'naquem sb'a eb' co
mam quicham, a' ix ach sic'aneli yic
vach' ol ojtaquejel tas sgana d'ayach.
Yujto sgana to tzil Jesús, aton jun

^v 22.3 A d'a jun tiempoal chi', a viñaj Gamaliel c'ayb'um val to te b'inajnac d'a scal eb' israel.

tojol spensar, ix ab'an pax tas ix yal d'ayach. **15** Xal ticnaic ol alel yab'ixal Jesús d'a scal anima smasanil. Ol ala' tas ix ila' yed' tas ix ab'i. **16** Axo ticnaic mañ a tañvej. Ac' ac'joc bautizar a b'a. Al a b'a d'a Jesucristo yic vach' ol ac'joccan lajvoc a mul, xchi viñ.

**Yalnac viñaj Pablo chajtil ajnac
schecjib'at d'a eb' mañ israeloc**

17 Axo yic in jax d'a Jerusalén tic, in lesalvi d'a stemplo Dios tic. Ayic in lesalvi chi', ichato vayichan in. **18** Vilan Cajal Jesús, yalan d'ayin icha tic: Elañchamel tzach el d'a Jerusalén tic, yujto toxon mañ ol scha yab' jun vab'ixal eb' ol ala', xchi. **19** Yuj chi', val d'ay: Mamin, toxon yojtac eb' to ix in ec' in say eb' ix yac'och sc'ol d'ayach d'a junjun spatil culto. Ix laj in yam eb', ix vac'anoch eb' d'a preso, ix in mac'an pax eb'. **20** Axo viñaj Esteban, viñ aljinaquel ab'ixal, ayic smilannac cham viñ eb', locan in ta'. A in vilnaccan spichul eb' ayic sjulannaccham viñ eb', xin chi d'ay. **21** Palta yalanxi d'ayin: Ixic, yujto najat tzach in checb'ati, aton d'a scal eb' mañ israeloc. Icha chi' aj yalan Cajal Jesús chi', xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

**Ayoch viñaj Pablo
d'a yol sc'ab' viñ coronel**

22 Ix smaclej yab' eb' anima chi' tas van yalan viñaj Pablo chi', masanto d'a juntzañ ix yal viñ chi', ix och ijan eb' ste avajq'uei, ix yalan eb':

—Chamocab' viñ. Mañxo smojoc pitzan viñ, xchi eb'.

23 Ix te q'ue somnaj eb' scot yoval. Ix laj stzicub'tañan spichul eb'. Ix stzipanq'ue lum pococ eb' d'a chaañ

yic sch'oxanel eb' to te yoval eb' d'a viñ. **24** Ayic ix yilan jun chi' viñ coronel chi', ix yalan viñ to tz'ic'jioch viñaj Pablo chi' d'a yol cuartel chi'. Ix yalan viñ to smac'ji viñ yic vach' syal viñ tas yuj sq'ue yav eb' anima chi' scot yoval yuj viñ. **25** Axo yic toxo ix tzez'ji viñ chi' yic smac'ji viñ, ix yalan viñ d'a jun viñ capitán ayec' ta'

—¿Tom ay sleyal tzin e comon maq'uej? Ina aj Roma in. Añejtona', malaj jab'oc in mul ix checlaji, xchi viñ.

26 Ayic ix yab'an viñ capitán jun ix yal viñ chi', ix b'at viñ yal d'a viñ coronel chi' icha tic:

—Te ay smay jun van a c'ulan tic. Ab'i to aj Roma viñaj Pablo chi', xchi viñ d'a viñ. **27** D'a jun rato chi' ix b'at viñ coronel chi' sc'anb'ej d'a viñaj Pablo chi':

—¿Tom yel aj Roma ach? xchi viñ d'a viñ.

—I', aj Roma in, xchi viñ d'a viñ.

28 —Ichin pax ta'. Añejto te nivan tumin ix vac'a', ix in manoch in b'a aj Romail, xchi viñ.

—Palta a in tic, atax yic ix in alji toxonton aj Roma in, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

29 Yuj chi', a eb' soldado ijan ix mac'an viñ chi', ix yactejiel viñ eb'. Ayic ix yab'an viñ coronel chi' to aj Roma viñaj Pablo chi', ix te xiv viñ, yujto ix yac' tzez'chaj viñ yed' q'uen cadena.

**C'ochnac viñaj Pablo
d'a yichañ eb' sat yajal**

30 Axo d'a junxo c'u, sgana viñ coronel chi' syab'i tas yuj ix ac'jioch d'a yib'añ viñaj Pablo chi' yuj eb' israel. Yuj chi' ix schec viñ ic'joquel

q'uen cadena chi' d'a viñ. Ix lajvi chi', ix yalan viñ to smolb'ej sb'a eb' viñ sat sacerdote yed' masanil eb' viñ sat yajal. Ix yic'anelta viñaj Pablo chi' viñ d'a yol cuartel chi', ix ac'ji entregar viñ yuj viñ d'a eb' viñ.

23 ¹ Axo ix ec' q'ueleloc viñaj Pablo chi' d'a scal eb' viñ sat yajal chi'. Ix yalan viñ icha tic d'a eb' viñ:

—Ex vetchoñab', tojolñej yaj in pensar d'a yichañ Dios, masanto d'a jun c'u tic, xchi viñ.

² Axo viñaj Ananías, viñ sat sacerdote, ix alan d'a eb' ayec' d'a stz'ey viñaj Pablo chi' to stz'itb'at sti' viñ eb'. ³ Axo ix yalan viñaj Pablo chi':

—A Dios ol ach mac'anpaxoc. A ach tic, chab' sat ach. C'ojan ach em in a ch'olb'itan icha syal ley Moisés. Palta ina tzin a chec mac'joc, palta mañ sleyaloc tza c'ulej icha chi', xchi viñ d'a viñ.

⁴ Yuj chi' ix yal juntzañ eb' ayec' ta':

—¿Tom tzach b'uchvaj d'a viñ sat sacerdote yaj tic yuj Dios? xchi eb' d'a viñ.

⁵ Ix yalanpax viñaj Pablo chi':

—Ex vetchoñab', mañ vojtcacoc tato a viñ tic sat sacerdote yaj viñ. Yujto syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Mañ eyal chucal lolonel d'a spatic viñ yajal yaj d'a e choñab', xchicani, xchi viñ.

⁶ Ayic ix yilan viñ to saduceo nañal eb' sat yajal chi', axo nañalxo eb', fariseo eb', yuj chi', te chañ ix yal viñ d'a eb':

—Ex vetchoñab', a in tic fariseo in, yuninal in pax fariseo. Axo ticnaic, van in e ch'olb'itani yujto svac'och d'a in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac, xchi viñ d'a eb'.

⁷ Ayic ix lajvi yalan jun chi' viñ, axo eb' fariseo chi' ix och ijan eb' stelan sb'a yed' eb' saduceo. Ix spojan sb'a jun smolanil eb' chi'. ⁸ Yujto a eb' saduceo syal eb' to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac. Syalan eb' to malaj eb' ángel, malaj pax juntzañ espíritu. Axo eb' fariseo syal eb' to ay juntzañ chi'. ⁹ Yuj chi' ix q'ue ñilnaj eb' masanil yalani. Ay juntzañ eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yetb'eyum sb'a yed' eb' fariseo, ix q'ue vaan eb', ix yalan eb':

—Malaj jab'oc chucal sc'ulej viñaj Pablo tic. Talaj icha chi' ay junoc espíritu, ma junoc ángel ix alan d'a viñ, xchi eb'.

¹⁰ Ix lajvi chi', ix ste ac'an oval eb' sic'lab'il. Axo viñ coronel chi' ix te xiv viñ. A snaan viñ to van stoc'an jecchaj viñaj Pablo chi' eb'. Yuj chi' ix yavtejcot eb' soldado viñ, axo eb' ix ic'anelta viñaj Pablo chi' d'a scal eb'. Ix lajvi chi' ix yic'anxib'at viñ eb' d'a cuartel.

¹¹ Axo d'a jun ac'val chi' ix ul sch'ox sb'a Cajal Jesús d'a viñaj Pablo chi'. Ix yalan d'a viñ:

—Pablo, mañ ach och ilc'olal, yujto icha ix utej alanel vab'ixal d'a Jerusalén tic, icha pax chi' ol utoc alanel d'a choñab' Roma, xchi d'a viñ.

A eb' yac'lejnac smilan viñaj Pablo

¹² Axo d'a junxo q'uiñib'alil, ay jayvañ eb' israel ix smolb'ej sb'a. Ix slajtian sb'a eb' to ol smilcham viñaj Pablo chi' eb'. Ix yalan eb':

—Mañ ol oñ vaoc, mañ ol cuc'pax a' masanto sco milcham viñaj Pablo chi'. Axo tato mañ ol co c'anab'ajej icha scal tic jun, yac'ocab' co yaelal Dios, xchi eb'.

13 Másto 40 eb' ix alan icha chi'.

14 Yuj chi', ix b'at eb' d'a eb' viñ sat sacerdote yed' d'a eb' viñ icham-tac vinac ay yopisio yac'an mandar eb' israel. Ix yalan eb':

—Ix cac' co ti' to maxto oñ va'i masanto sco milcham viñaj Pablo chi'. Ix co c'ancot co yaelal d'a Dios tato mañ ol elc'och icha tas ix cal chi'. 15 Axo ticnaic, a ex tic yed' jun-tzañxo eb' sat yajal tze c'an d'a viñ coronel chi' to syic'cot viñaj Pablo chi' viñ d'ayex q'uiç'an. Tze tz'acan eyal d'a viñ to ayto val tas e gana tzeyab' d'a viñ. A oñxo tic, lista ol cutoc co b'a co mac'ancham viñ b'aj ol javoc chi', xchi eb' israel chi'.

16 Palta ay jun viñ yune' ix yanab' viñaj Pablo chi' ix ab'an tas ix yal eb' chi'. Yuj chi' ix b'at viñ d'a cuartel chi'. Ix b'at yalan viñ d'a viñaj Pablo chi'. 17 Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix yavtancot jun viñ capitán viñ. Ix yalan viñ d'a viñ:

—Ic'b'at viñ quelem tic d'a viñ coronel yujto ay tas sgana viñ b'at yal d'a viñ, xchi viñ.

18 Axo viñ capitán chi' ix ic'anb'at viñ d'a viñ coronel chi'. Axo ix c'och eb' viñ, ix yalan viñ capitán chi' d'a viñ:

—A viñaj Pablo, viñ ayoch d'a preso ix in avtanb'ati. Ix yalan viñ d'ayin to tzul vac' jun viñ quelem tic d'ayach. Tob' ay tas sgana viñ syal d'ayach, xchi viñ.

19 Axo viñ coronel chi' ix quetzanel viñ, ix snitzanel sb'a eb' viñ schavañil.

—¿Tas a gana tzal d'ayin? xchi viñ d'a viñ.

20 Yuj chi' ix yalan viñ quelem chi':

—Ay eb' israel ix alani, tob' ol sc'an eb' d'ayach yic tzic'b'at viñaj

Pablo d'a yichañ eb' viñ sat yajal q'uiç'an. Ol stz'acan yal eb' d'ayach to ayto val tas sgana eb' syab' d'a viñ.

21 Palta mañ a cha ab'i. Yujto más am 40 eb' ol sc'ub'ejel sb'a d'a yol b'e, yic ol smac'cham viñ eb'. Yujto ix yac' sti' eb' to mañ ol va eb', malaj pax tas ol yuc' eb' masanto ol smac'cham viñ eb'. Ix sc'anancot syaelal eb' d'a Dios tato mañ ol elc'och icha ix yal eb' chi'. A ticnaic listaxo yaj eb'. Van stañvan eb' yab'i tato ol ac'-b'at viñ, xchi viñ.

22 Axo viñ coronel chi' ix checan pax viñ quelem chi', ix yalan viñ d'a viñ:

—Malaj junoc mach b'aj tzala' tato ix ul al jun tic d'ayin, xchi viñ d'a viñ.

Checb'ilb'at viñaj Pablo d'a viñ yajal scuchan Félix

23 Ix lajvi chi' ix yavtancot chavañ eb' viñ capitán viñ coronel chi'. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—Tzeyac' lista chab'oc ciento soldado ol b'at d'a yoc, 70 oc eb' ol b'at d'a yib'añ chej yed' chab'oc ciento eb' syic' slanza, yic sb'at eb' d'a choñab' Cesarea d'a q'ue ac'valil tic.

24 Tzeyac'an lista jayvañoc schejal viñaj Pablo. Yujto yovalil ol eyic'b'at viñ d'a viñaj Félix, viñ yajal. Te lista tzeyutej e b'a yic malaj ol ic'an viñ d'a yoltac b'e, xchi viñ.

25 Ix yac'anb'at jun scarta viñ d'a viñaj Félix chi'. A jun carta chi' icha tic syala':

26 A in Claudio Lisias in, tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayach, ach vajalil Félix. Svac'b'at stzatzil a c'ool ta'. 27 Tic svac'b'at jun viñ scuch Pablo d'ayach. A eb' israel ix yaman viñ. Ijan ix mac'jicham viñ yuj eb', palta ix in col viñ yed' eb' soldado

yujto ix vab'i to aj Roma viñ. **28** In gana ix vab'i tas yuj ix ac'jioch d'a yib'añ viñ yuj eb' israel chi'. Yuj chi' ix vic'b'at viñ d'a yichañ eb' viñ sat yajal yaj d'a scal eb'. **29** Axo ix vab'ani to yujñej sley eb' ix och smul viñ d'a eb'. Palta mañ smojoc smac'jicham viñ, añejtona' mañ smojoc yoch viñ d'a preso. **30** Palta ix vab'i to ay eb' israel ix slajtiej sb'a, ix yalan eb' to ol smilcham viñ eb'. Yuj chi' svac'b'at viñ d'ayach. Ix valan d'a eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ viñ chi' to syal sb'at eb' d'ayach, b'at yalan eb' tas val spensar eb' d'a spatic viñ. Añej tic svalb'at d'ayach, xchi viñ d'a scarta chi'.

31 Axo eb' soldado chi' ix sc'anab'ajeb' eb' tas ix yal viñ. Ix yic'anb'at viñaj Pablo chi' eb' d'ac'valil. Ix c'och eb' d'a choñab' Antípatris.

32 Axo d'a junxo c'u, a eb' soldado ix cot d'a yoc chi' ix meltzajxican eb' b'aj ay scuartel chi'. Axo eb' ayq'ue d'a yib'añ chej ix b'at eb' yed' viñ. **33** Axo yic ix c'och eb' d'a choñab' Cesarea chi', ix yac'an ch'añ carta chi' eb' d'a viñ yajal chi'. Ix yac'ancan viñaj Pablo chi' eb' d'a viñ. **34-35** Ix lajvi yilan ch'añ carta chi' viñ, ix sc'anb'an viñ d'a viñaj Pablo chi' tas choñab'il b'aj cotnac viñ. Axo ix yab'an viñ to aj Cilicia viñ, ix yalan viñ d'a viñ:

—Javocab' eb' tz'ac'anoch d'a ib'añ chi'. Ichato chi' ol vab'ani tas ol ala', xchi viñ.

Ix lajvi chi', ix yalan viñ to stañvaj viñ d'a yol spat viñaj Herodes b'aj syac' yajalil.

Slolonel viñaj Pablo d'a viñaj Félix

24 ¹ Yoilxo c'ual sc'och viñaj Pablo d'a Cesarea chi', ix c'och viñaj Ananías, viñ sat sacerdote. Ajun pax jayvañ eb' viñ

ichamtac vinac ay yopisio yed' jun viñ licenciado scuch Tértulo. Ix c'och eb' viñ d'a yichañ viñaj Félix chi' yic syac'anb'at eb' viñ d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. **2** Ayic ix ic'jicot viñ, ix och ijan viñaj Tértulo chi' yac'anb'at d'a yib'añ viñ. Ix yalan viñ icha tic d'a viñaj Félix chi':

—Ach cajal Félix, yuj val dios d'ayach, uuj junc'olal caji. Te vach' yaj jantacñej tas d'a yol a c'ab', yujto te jelan ach. **3** Te vach' ach. A d'a junjun lugar chequel yaji to vach'ñej tas tza c'ulej. Yuj val dios d'ayach. **4** Palta yic max quic'uec' nivanoc tiempo d'ayach, ¿ma max ac' pavor ab'an jay b'elañ lolonel co gana scal tic d'ayach? **5** A viñaj Pablo tic, scab' val syail yuj viñ. Ijan max techaj cuuj. Slaj ec' viñ stzuntzej chaañ oval d'a scal eb' quetisraelal d'a junjun lugar. Yajal yaj viñ d'a junxo macañ c'ayb'ub'al, aton eb' syac'och spensar d'a jun viñ aj Nazaret. **6** Ix yac'lej viñ yic'anoch eb' mañ israeloc d'a yol yamaqu'il stemplo Dios yic tz'ixtaxel d'a yichañ Dios. Yuj chi' ix co yam viñ. Co gana ix co ch'olb'itej yaj viñ, icha syal ch'añ ley aycan d'a yol co c'ab', **7** palta axo viñaj Lisias, viñ coronel ix yecoch sb'a d'a co cal. Ix b'at viñ yiq'uelta viñ d'a yol co c'ab'. **8** Ix yalan viñ d'a eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ viñaj Pablo tic to yovalil scot eb' d'ayach. A ach tic, syal a c'anb'an ab' d'a viñaj Pablo tic. Ichato chi' ol ilanelta to yel, mañ nab'añejoc squic'cot d'a yib'añ viñ, xchi viñaj Tértulo chi'.

9 Axo eb' viñ israel ajun yed' viñ, ix yal pax eb' viñ:

—Te yel syal viñaj Tértulo tic, xchi eb' viñ.

10 Ix lajvi chi', ix yac'an yechel viñ yajal chi' yic slolon viñaj Pablo chi'. Yuj chi' ix yal yic viñ icha tic:

—Mamin Félix, a ach tic, vojttac to nivanzo tiempo ayach och juezal d'a co nación tic. Yuj chi' tzin tzalaji svalor tas vaj d'ayach. **11** Syal ojttacaneli to yel juntuñ ol val tic d'ayach. Manto c'ochlaj slajchavil c'ual in c'och d'a Jerusalén, yic sval in b'a d'a Dios. **12** Malaj junoc anima tzin telaj in b'a yed'oc. Malaj pax junoc lugar b'aj tze' vac'q'ue somnaj eb' anima. Mañoc d'a yamaq'uul stemplo Dios, mañoc d'a yol spatil culto, mañoc pax d'a junocxo lugar d'a Jerusalén chi'. Malaj jab'oc in mul ix ilchaj yuj eb'. **13** A eb' tz'ac'anoch tic d'a vib'añ, malaj jab'oc tas sch'ox eb' tato yel juntuñ tas syac'och eb' tic d'a vib'añ. **14** Yel toni, a Dios, aton sDiosal eb' in mam vicham, a d'ay svac' em in b'a, icha syal co c'ayb'ub'al, aton jun macañoc c'ayb'ub'al tic syal eb'. Palta a in tic, svac'och d'a in c'ol jantac tas tz'ib'ab'ilcan d'a ley Moisés yed' jantac tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios. **15** Svac' val och Dios yipoc in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac smasanil, jantacñej eb' tojol spensar yed' pax eb' mañ tojoloc. Icha pax chi' sna eb' tic ved'oc. **16** Yuj chi' svil val in b'a, yic max och in mul d'a Dios, yic max och pax in mul d'a eb' vetanimail.

17 Ay xom sjayilloc ab'il mañox in ayoc ec' d'a Jerusalén chi'. Yuj chi' in c'ochxi, yic svac' jab'oc in colval d'a eb' meb'a' d'a scal eb' vetchonab' tic, yic svac'an pax jab'oc in silab' d'a Dios. **18** Ayinec' d'a yol yamaq'uul stemplo Dios, yic svac'an in silab' chi'. Toxo ix in b'o in b'a ichataxon

co ley. Jayvaññej anima ayoch ved'oc, malaj mach ñilanochi. Malaj jab'oc oval ix in saya'. Palta ata' ix in syam juntuñ eb' israel aj Asia.

19 Tato ay val in mul ix yil eb', cotocab' eb' d'a ichañ tic, ul yalocab' eb' tas in mul chi'. Octom a val eb' ix javi. **20** A eb' tz'ac'anoch d'a vib'añ ayec' tic, yalocab' eb', tato ay in mul ix ilchaj yuj eb' viñ sat yajal yaj d'a scal eb' israel ayic ix in sch'olb'itan eb'. Añej tato mul jun tic: **21** Ayic ay in ec' d'a yichañ eb' viñ yajal chi', te chañ ix val icha tic: Van in ch'ol-b'itaji yujto svac'och d'a in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac, xin chi, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

22 Axo viñaj Félix chi' vojttac viñ sic'lab'il tas yaj sc'ayb'ub'al eb' creyente. Yuj chi' ayic ix yab'an juntuñ chi' viñ, ix yalan viñ:

—Cotocab' viñaj Lisias, viñ coronel chi'. Ol ul yalan viñ d'ayin tas val yaj jun eyoval tic. Ichñejocab' ta' scan b'ela, xchi viñ.

23 Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a viñ capitán to añeja' stañvaj viñaj Pablo chi'. Palta libre val tz'aj viñ. Syal slolon viñ yed' eb' svach'c'ool, syal pax yac'an eb' tas yovalil tz'och yuj viñ.

24 Ayxom jayeoc c'ual chi', ix jax viñaj Félix d'a Cesarea chi' junelxo. Ajun ix yetb'eyum viñ scuch Drusila yed'oc, israel ix. Axo viñ ix avtancot viñaj Pablo chi' yic sc'anb'ej yab' viñ d'a viñ tas scutej cac'anoch Jesucristo d'a co c'ool. **25** Ix yalan viñaj Pablo chi' d'a viñ to yovalil vach' scutej co b'eyb'al, sco cachanoch vaan co b'a yic max co c'ulej chucal. Ix yalanpax viñ to ol ch'olb'itaj yaj eb' anima smasanil. Ayic ix yab'an juntuñ chi' viñ, ix te xiv viñ. Ix yalan viñ d'a viñ:

—C'ocb'ilxo chi' tzala'. Tato ay b'aj ol och in colanil, ol ach vavtej-xicoti, xchi viñ.

26 A viñaj Félix chi', sgana viñ to ix yac' jab'oc tumin viñaj Pablo chi' d'a viñ d'a elc'altac, yic tz'actajel viñ yuj viñ. Yuj chi' tzijtum el ix avtajcot viñ yuj viñ yic slolon viñ yed' viñ. **27** Chab' ab'il ix yac' viñ icha chi' yed' viñaj Pablo chi'. Ix lajvi chi', ix el viñ d'a yopisio. Axo viñaj Porcio Festo ix ochcan sq'uexuloc viñ. Axo yic ix el viñaj Félix chi' d'a yopisio chi', ix canñej viñaj Pablo chi' d'a yol preso chi' yuj viñ yic vach' stzalaj eb' israel yed' viñ.

**C'ochnac viñaj Pablo
d'a yichañ viñaj Festo**

25 ¹ Axo viñaj Festo chi', ix c'och viñ d'a Cesarea, yic tz'och viñ yajalil. Yoxil c'ual schaan yopisio viñ chi', ix q'ue viñ d'a Jerusalén. ² Axo eb' viñ sat sacerdote yed' juntzañxo eb' ay yopisio, ix c'och eb' d'a viñ yic sc'anoch eb' d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. ³ Ix och ijan eb' sc'anan d'a viñaj Festo chi', yic vach' tz'ic'jicot viñaj Pablo chi' d'a Jerusalén chi'. Ix yal eb' icha chi' yujto sgana eb' smilcham viñ d'a yoltac b'e. ⁴ Palta ix yalan viñ d'a eb':

—Preso yaj viñaj Pablo chi' d'a Cesarea ticnaic. Yicto jaye' c'ual tic ol in b'atxoc ta'. ⁵ Yuj chi' syal sb'at eb' eyajalil d'a Cesarea chi' ved'oc. Tato ay smul viñaj Pablo chi', syal b'at yalan eb' ta', xchi viñ d'a eb'.

⁶ Ix am ec' vajxaqueoc, ma lajuñeoc c'ual viñaj Festo d'a Jerusalén chi'. Ix lajvi chi' ix paxxi

viñ d'a Cesarea chi'. Axo d'a junxo c'u ix em c'ojan viñ d'a sc'ojnub' b'aj sb'o yaj oval. Ix lajvi chi' ix yac'an ic'jocot viñaj Pablo chi' viñ. ⁷ Ayic ix c'och viñ d'a yichañ viñ, a eb' israel ix cot d'a Jerusalén ix c'och oyan eb' d'a stz'ey viñ. Tzijtum tas ix yac'och eb' d'a yib'añ viñ, palta malaj jab'oc tas sch'oxani tato yel syal eb'. ⁸ Ix yalanpax viñaj Pablo chi' d'a eb' icha tic:

—Toxon malaj jab'oc in mul och-nac d'a sley eb' vetisraelal. Malaj in mul ochnac d'a stemplo Dios. Malaj pax in mul ochnac d'a viñ cajal d'a Roma, xchi viñ.

⁹ Palta yujto sgana viñaj Festo chi' to vach' scan viñ d'a eb' israel, yuj chi' ix sc'anb'ej viñ d'a viñaj Pablo chi':

—¿Tzam yal a c'ol tzach b'at d'a Jerusalén yic vach' ata' ol ach in ch'olb'itej? xchi viñ.

¹⁰ Axo ix yalan viñaj Pablo chi' d'a viñ:

—A d'a yichañ viñ cajal d'a Roma tzin c'anb'at in b'a. Añej ta' syal in ch'olb'itaji. Ina ojtac, malaj in mul ix och d'a eb' israel tic.

¹¹ Tato ay junoc in mul smoj in cham yuj jun, in chamocab'i. Palta tato malaj in mul scheclaj yuj eb' israel tic, malaj junoc mach syal in yac'anoch d'a yol sc'ab' eb'. Tic tzin c'anb'at in b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Ato viñ ol in ch'olb'itanoc, xchi viñ.

¹² Axo viñaj Festo chi' ix lolon viñ yed' eb' tz'ac'an spensaril. Ix lajvi chi' ix yalan viñ d'a viñaj Pablo chi':

—A ach tic ix a c'anb'at a b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Yuj chi' ata' ol ach vac'b'ati, xchi viñ.

**C'ochnac viñaj Pablo
d'a yichañ viñ rey Agripa**

13 Ayxom sjayiloc c'ual, ichato chi' ix ja viñaj rey Agripa^w yed' ix Berenice d'a Cesarea chi', yic tzul sc'uman viñaj Festo chi' eb', yujto toto ix och viñ d'a yopisio. **14** Ix ec' jaye' c'ual eb' ta'. Ay jun c'u ix yal viñaj Festo chi' d'a viñ rey chi' tas yaj viñaj Pablo chi'. Ix yalan viñ icha tic:

—Ayic ix el viñaj Félix d'a yopisio ay jun viñ scuch Pablo ix can d'a preso yuj viñ. **15** Ayic ix in xid'ec' d'a Jerusalén, a eb' sat sacerdote yed' eb' ichamtac vinac ay yopisio ix c'och eb' d'ayin, ix yac'anoch eb' d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. Sgana eb' ix vac'och chamel d'a yib'añ viñ. **16** Yuj chi' ix val icha tic d'a eb': A yaj ley d'ayon aj Roma on tic, max yal scomon ac'ji-och chamel d'a yib'añ junoc anima. Yovalil syil-lajoch sat yed' eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ chi' d'a yichañ viñ juez yic syac'lej yic'anel d'a yib'añ, xin chi d'a eb' aj Jerusalén chi'. **17** Yuj chi' axo ix ja eb' d'a tic maj viq'uec' tiempo. A d'a junxo c'u ix in och d'a in despacho b'aj sb'o yaj oval. Ix in checan ic'jocot viñaj Pablo chi'. **18** A in naani to ay val smul viñ. Palta axo eb' ix ac'anoch d'a yib'añ viñ chi', malaj val smul viñ ix yac'och eb' d'a yib'añ icha ix vutej in naani. **19** Añej ix yal eb' to ay smul viñ d'a sc'ayb'ub'al eb'. Ix yalan eb' yuj jun viñ chamnacxo scuch Jesús. Axo yujto syal viñaj Pablo chi' to pitzan viñ, yuj chi' syac'och eb' d'a yib'añ viñ. **20** A in xo tic max nachaj vuuj tas svutej in b'oan yaj d'a eb'.

Yuj chi' ix in c'anb'ej icha tic d'a viñaj Pablo chi': ¿Tzam yal a c'ool tzach b'at d'a Jerusalén yic vach' ata' tzach in ch'olb'itej? xin chi d'a viñ.

21 Palta axo ix yalan viñ d'ayin: Tic tzin c'anb'at in b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Ato viñ ol in ch'olb'itanoc, xchi viñ d'ayin. Yuj chi' a inxo ix vala' to scan viñ d'a preso, masanto ol vac'b'at viñ d'a viñ cajal chi', xchi viñaj Festo chi'.

22 Ix lajvi yab'an juntzañ chi' viñaj rey Agripa chi', ix yalan viñ d'a viñaj Festo chi':

—A inxo tic, in gana svab' tas syal viñaj Pablo chi', xchi viñ.

Ix yalan viñaj Festo chi' d'a viñ:

—Tato icha chi', q'uic'anto tzab' tas syal viñ, xchi viñ d'a viñ.

23 Axo d'a junxo c'u, ix c'och viñaj rey Agripa yed' ix Berenice chi'. Yelxo val te vach' yilji eb' yed' spichul, ix och eb' b'aj sb'o yaj oval. Ix och pax eb' yajal soldado yed' eb' ichamtac vinac d'a jun choñab' chi'. Axo viñaj Festo chi' ix checan ic'jocot viñaj Pablo chi'. **24** Ix lajvi chi', ix yalan viñ icha tic:

—Ach Rey Agripa yed' e masanil ix e molb'ej e b'a tic qued'oc, ina viñaj Pablo tic. Masanil eb' israel ix alan d'ayin to ay smul viñ. Ix yal eb' d'ayin d'a Jerusalén, ix yalanpax eb' d'ayin d'a Cesarea tic to mañxo smojoc pitzan viñ. **25** Palta tzin na a in tic to malaj junoc smul viñ, yic smoj scham viñ yuuj. Toxo ix sc'anb'at sb'a viñ d'a viñ cajal Augusto, yic vach' a viñ ol ch'olb'itan viñ. Yuj chi' tzin na'a to ol vac'b'at viñ.

26 Palta malaj tas vach' tzin

^w **25.13** A jun viñ scuch Agripa sb'inaj d'a tic, a viñaj rey Herodes ay yuninal viñ, viñ ix snib'ej yac'ancham viñaj Pedro, syalcot d'a Hechos 12.

tz'ib'ejb'at d'a viñ cajan chi' yuj viñ. Yuj chi' ix vic'cot viñ d'a ichañ ach rey Agripa yed' d'a eyichañ e masanil. A ticnaic, c'anb'ejec eyab' d'a viñ, ta icha chi' ay junoc smul viñ tz'ilchaj eyuuj, yic a jun chi' ol in tz'ib'ejb'at d'a viñ cajanil chi'.

27 ¿Tom ol yal vac'anb'at junoc presovum tato max in tz'ib'ejb'at smul tz'och d'a yib'añ? xchi viñaj Festo chi'.

Slolonel viñaj Pablo d'a viñaj rey Agripa

26 ¹ Axo viñaj rey Agripa chi' ix alan d'a viñaj Pablo chi':

—Syal alan ticnaic tas aji, xchi viñ.

Ix yic'anchañ sc'ab' viñaj Pablo chi', ix och ijan viñ yalan icha tic:

² —Ach rey Agripa, tzin te tzalaji yujto tzin a cha lolon d'a ichañ, yujto in gana sviq'uel jantacñej tas ix yac'och eb' vetisraelal d'a vib'añ.

³ Te vach' sval d'ayach, yujto ojtac-taxon co ley a oñ israel oñ tic. Ojtac pax tas tz'ic'an co telan co b'a. Yuj chi' tzin c'an d'ayach to nivan tzutej a c'ol d'ayin yic tzab'an tas ol val d'ayach.

A sb'eyb'al viñaj Pablo d'a yalañtaxo

⁴ A eb' vetisraelal smasanil, yojtac-taxon eb' tas vutejñac in b'eyb'al d'a in choñab' yed' d'a Jerusalén yictax ix in cotoch uninal. ⁵ Tato ay sgana eb' syala', syal yalan eb' to ayxo tiempo fariseo in. A eb' fariseo chi' yelxo val sc'anab'ajej juntzañ b'eyb'al yic co c'ayb'ub'al eb'. ⁶ Axo ticnaic, syac'och eb' d'a vib'añ yujñej to svac'och yipoc in c'ol tas yalnaccan Dios ayic yac'annaccan sti' d'a eb' co mam quicham. ⁷ A eb' quetisraelal slajchavil macañ, van stañvan eb'

yelc'och tas yalnaccan Dios chi'. Yuj chi' c'ual d'ac'val yac'anem sb'a eb' d'a Dios. Ach rey Agripa, yujñej to tzin tañvej yelc'och jun chi', yuj chi' syac'och eb' vetisraelal chi' d'a vib'añ ticnaic. ⁸ A exxo tic, ¿tas yuj max eyac'och d'a e c'ool to a Dios tz'ac'an pitzvocxi eb' chamnac?

⁹ A in pensar d'a yalañtaxo, to svac' chucal d'a eb' yic Jesús aj Nazaret. A in naani to te vach' svutej in b'a. ¹⁰ Icha chi' vutejñac in b'a d'a Jerusalén. Ochnac vopisio yuj eb' viñ sat sacerdote, yuj chi' tzijtum eb' creyente vac'nacoch d'a preso. Ayic smac'jicham eb', tzin tac'vib'at d'a spatic eb'. ¹¹ Tzijtum el vac'nacoch syaelal eb' yic maxtzac yac'och Jesús eb' d'a sc'ool in naani. Icha chi' ec' vutejñac in b'a d'a yoltac spatil culto. Te nivan chichonnac in c'ol d'a eb'. Xid'nac in pax ec' d'a juntzañ choñab' te najat, xid' vac'annacoch syaelal eb'.

Chajtil aj schaannac Cristo viñaj Pablo (Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Yuj val in chichonc'olal chi', a junel b'at in d'a choñab' Damasco. Yujto ay vopisio yuj eb' viñ sat sacerdote, yuj chi' schec in b'at eb' viñ.

¹³ Palta ach rey sval d'ayach, tas aj in. Ayic van in b'ey d'a chimc'ualil, vilan scot copnaj jun saquilquinal d'a satchañ. Ec'alto yoc d'a yoc c'u. Emul copnaj d'a vib'añ yed' d'a yib'añ eb' ajun ved'oc. ¹⁴ Telvi oñ d'a sat luum yuj jun saquilquinal chi' co masanil. Vab'an yavaj jun, yalan d'a ti' hebreo icha tic: Saulo, Saulo, ¿tas yuj tzin ixtej? Palta munil tzixtej a b'a icha junoc noc' vacax stec'vaj och d'a junoc te te' stecjioch d'ay, xchi d'ayin. ¹⁵ Valan d'ay: Mamin,

¿mach ach? xin chi. Yuj chi', yalan Cajal Jesús d'ayin: A in ton tic, Jesús in. A in ton tzin ixtej. **16** Palta q'ueañ vaan. Tzul in ch'ox in b'a d'ayach yic ol ach och in checab'oc, ol alanel yab'ixal tas ix il tic yed' jantac'ñej tas toto ol in ch'ox ila'. **17** A ticnaic, tzach in checb'at d'a eb' mañ isra-eloc. Ol ach in colelta d'a yol sc'ab' eb' yed' d'a yol sc'ab' eb' etisraelal. **18** Tzach in checb'at d'a eb' yic vach' ol javoc spensar eb', yic syactejean jun sb'eyb'al eb' yic q'ui'c'alc'uinal, axo yoch eb' d'a jun saquilq'uinal yic Dios. Ol elcan eb' d'a yol sc'ab' viñ diablo, axo d'a yol sc'ab' Dios ol och-can eb'. Ol in yac'och eb' d'a sc'ool yic vach' ol ac'joccan lajvoc smul eb'. Ichato chi' ol och eb' yetb'eyumoc eb' ayxo och yicoc Dios, yujñej in yac'anoch eb' d'a sc'ool, xchi Jesús d'ayin.

19 Yuj val chi', ach rey Agripa, in c'anab'ajej tas ul yalcan Jesús chi' d'ayin, ayic scot d'a satchaani ul sch'oxan sb'a. **20** Yuj chi' a d'a Damasco chi' in b'ab'laj alejel slolonel Dios. Slajvi chi' ec' valanel d'a Jerusalén yed' d'a masanil yol yic Judea, svalanpax d'a eb' mañ israeloc to sna sb'a eb', syac'anpaxoch spensar eb' d'a Dios. Svalan pax d'a eb' to yovalil vach' syutej sb'eyb'al eb', yic vach' scheclaji to yel sna sb'a eb'. **21** Yujto ix valel juntzañ chi', yuj chi' ix in syam eb' israel d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix yac'lan eb' in smilanchamoc. **22** Palta a Dios ix col-vaj ved'oc. Yuj chi' te tec'an ix vutej in b'a. Añejtona' pax ticnaic, tec'an svutej in b'a valanel slolonel Dios d'a masanil anima. Sval d'a eb' nivan yel-c'ochi, sval pax d'a eb' malaj yel-c'ochi. A eb' schecab' Dios d'a peca'

yed' viñaj Moisés, ayocto stz'ib'annaccan eb' tastac ol javoc. Añej juntzañ chi' tze'c' valeli.

23 Svalaneli to a Cristo yovalil ix yab' syail, ix chami. Ix lajvi chi', axo ix b'ab'laj pitzvixi d'a scal eb' chammac yic syalanel yab'ixal colnab'il d'a eb' quetchoñab' yed' d'a eb' anima smasanil, xchi viñaj Pablo chi'.

24 Ayic van yalan juntzañ chi' viñaj Pablo chi', axo viñaj Festo chi' ix q'ue jucnaj viñ, ix yalan viñ d'a viñ:

—Pablo, tecan to ay tas tz'ixtan yol a jolom. Mañ jantacoc tas a c'ay-b'ejnac, yuj chi' a' ix q'ue d'a a jolom, xchi viñ d'a viñ.

25 Palta ix tac'vi viñaj Pablo chi':

—Ach vajalil Festo, malaj tas tz'ixtan yol in jolom. A juntzañ lolonel sval tic d'ayex, te yel, te nivan yel-c'ochi. **26** Axo viñaj rey Agripa tic, yojtactaxon juntzañ tic viñ sic'lab'il. Yuj chi', tec'an val svutej in b'a valan juntzañ tic d'a yichañ viñ. A juntzañ sval tic, mañ c'ub'eltacoc yaji, yojtac-ñej eb' anima smasanil. Yuj chi' voj-tac to yojtac pax viñ rey tic. **27** A achxo tic ach rey Agripa, ¿tzam ac'och d'a a c'ool tas yalnaccan eb' schecab' Dios d'a peca'? Vojtac to tzac'och d'a a c'ool, xchi viñaj Pablo chi'.

28 Yuj chi' ix tac'vi viñ rey chi' d'a viñ:

—¿Tom yujñej jab' tzal tic tzin och cristianoal tza na'a? xchi viñ.

29 Yuj chi', ix yalan viñaj Pablo chi':

—Vach'chom yujñej jab' ix val tic d'ayach, mato yujto tzijtumto tas ol eyab'i, comonoc tz'el d'a sc'ool Dios to icha ix in aj tic icha pax chi' tzach aj yed' jantac eb' ix ab'an tas ix val

tic, palta max ex tze'chajlaj d'a q'uen cadena icha vaj tic, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

30 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ, ix q'ue liñan viñ rey chi' yed' ix Berenice. Añejtona' ix q'uepax liñan viñaj Festo yed' jantacñej eb' ayec' chi' ta'. **31** Ix sb'esanel sb'a eb', yic smol alej eb' tas ol aj jun chi'. Ix yalan eb':

—Mañ smojoc scham jun viñ tic, yujto malaj jab'oc smul viñ, añejtona' mañ smojoc ayoch viñ d'a preso tic, xchi eb' viñ.

32 Ix yalan viñaj Agripa d'a viñaj Festo chi':

—Syal cac'anel viñ d'a libre tic-naic, ichocta' maj sc'anb'at sb'a viñ d'a viñ cajan d'a Roma chi', xchi viñ.

Ac'b'ilb'at viñaj Pablo d'a Roma

27 ¹ Ix slajtian sb'a eb' viñ yajal to sb'at viñaj Pablo d'a Roma d'a yol yic Italia. Yuj chi' ix ac'ji entregar viñ yed' jayvañxo eb' yetpre-sovumal d'a yol sc'ab' jun viñ capitán scuchan Julio. A jun viñ chi', yet-b'eyum sb'a viñ yed' jun macañ eb' soldado viñaj Augusto. ² Ix oñ och d'a yol jun barco yic choñab' Adramitio. A te' barco chi', d'iñan yec' te' d'a junjun lugar d'a stitac Asia. Ayic ix oñ b'at d'a yol te', ix b'at pax viñaj Aristarco qued'oc, aton viñ aj Tesalónica d'a yol yic Macedonia. ³ Axo d'a junxo c'u ix oñ c'och d'a choñab' Sidón. A viñaj Julio chi', te vach' ix yutej spensar viñ d'a viñaj Pablo chi', yuj chi' ix ac'ji sper-miso viñ yuj viñ b'at sc'uman eb' svach'c'ool, yic syac' eb' tas yovalil tz'och yuj viñ. ⁴ Ix oñ elxi d'a Sidón chi', ix oñ ec' d'a slac'anil Chipre ay d'a snañal a' mar. A d'a co q'uexañ ix

can Chipre chi' yujto mañ tojoloc sb'ey ic'. ⁵ Ix oñ ec' d'a stitac Cilicia yed' d'a stitac Panfilia. Ix oñ c'och d'a choñab' Mira, aton jun ay d'a yol yic Licia.

⁶ Axo viñ capitán chi' ix sayanec' junxo te' barco ta'. Ix ilchaj jun te' barco yic Alejandría yuj viñ van sb'at d'a Italia. Yuj chi' d'a yol te' ix oñ yac'xioch viñ. ⁷ Ayic ix oñ b'atxi te tzijtum c'ual ix oñ b'eyi, yujto c'ojan-c'olal sb'ey te' barco chi'. Pural ix oñ c'och d'a yichañcot choñab' Gnido. Ix lajvi chi', ix oñ ec' d'a slac'anil choñab' Salmón, ix oñ ec' pax d'a Creta, aton jun ay d'a snañal a' mar, yujto a jun ic' chi' añeja' mañ tojoloc sb'eyi. ⁸ Pural ix oñ ec' d'a sti' Creta chi' masanto ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch “B'aj Vach' Tz'och vaan Te' Barco” ay d'a slac'anil choñab' Lasea.

⁹ Te ayxo smay sb'eyec' te' barco chi' d'a yib'añ a' mar chi', yujto toxo ix te ec' tiempo, vanxo sja ñab'il q'uinal. ¹⁰ Yuj chi' ix yal viñaj Pablo d'a eb' icha tic:

—Ex vetanimail, svila' to te ay smay co b'at ticnaic. Ol lajvoquel te' barco tic yed' yicatz smasanil. Añej-tona' ay pax smay ol oñ chamoc, xchi viñ d'a eb'.

¹¹ Palta a viñ capitán chi', maj schalaj yab' viñ tas ix yal viñaj Pablo chi'. Añej tas ix yal viñ tz'ic'an b'ey te' barco yed' viñ aj barco chi' ix scha yab' viñ. ¹² A d'a jun lugar chi', malaj b'aj syal scan vaan te' barco chi' yic tz'ec' ñab'il q'uinal chi'. Yuj chi' quenxoñej mañ masaniloc eb' ix naani to vach' tzoñ b'atñej, ta icha chi' colan tzoñ c'och d'a choñab' Fenice d'a yol yic Creta chi'. Ata' sgana eb' ix co tañvej ec' ñab'il

q'uinal chi', yujto mañ ovoc se'och ic' ta'.

**Pitzvinac chaañ jun nivan ic'
d'a yib'añ a' mar**

13 Ix sna eb' to vach' tzoñ b'ati, yujto ay jun ic' c'ojanc'olal van scot d'a sur. Yuj chi' ix oñ b'ati. Ix oñ ec' d'a slac'anil stitac Creta chi'. **14** Palta junanto rato chi' ix pitzvichaañ junxo nivan ic' tz'ec' d'a jun luum chi'. **15** Ix och chulan ic' d'a te' barco chi', majxo yal-laj sb'at te' b'aj sja ic' chi'. Yuj chi' ix cacte' quic'anb'at te' b'aj sja ic' chi', munilxoñej ix b'at te' b'aj sb'at ic' chi'. **16** Ix oñ ec' d'a stz'ey jun yune' lugar scuch Claudia ay d'a snañal a' mar. Ata' mañxo ovoclay ic' icha ix aj sja d'a sb'ab'elal chi'. Aytaxon jun te' co yune' barco toc'-b'il yuj te' nivan chi'. Pural ix q'ueta te' co toc'an d'a yib'añ te' nivan chi'. **17** Ix lajvi sq'uec'och te' d'a yib'añ te' nivan chi', axo eb' aj barco chi', ix se'an juntzañ nivac lasu eb', yic stzec'an tzatzb'oc te' nivan chi' eb'. Yujto ix xiv eb' spoc'anem sb'a te' d'a yib'añ jun yarenail jun scuchan Sirte, ay d'a sjayil sti' a', yuj chi' ix stijemta juntzañ icha mantiado eb' ayq'ue d'a yib'añ te' barco chi', aton juntzañ smac'ji yuj ic'. Ix lajvi chi', ix oñ can ichñej ta'. Munilxoñej ix oñ yic'b'at te' yed' ic' chi'. **18** Añejtona' d'a junxo c'u, te ov jun ic' chi'. Yuj chi', ix och ijan eb' syumancanel yicatz te' d'a yol a'. **19** Axo d'a yoxil c'ual, ix oñ colvaj yed' eb' aj barco chi'. Ay pax juntzañ syame'ab'il te' barco chi' ix co yumcanel yed' eb'. **20** Nivan tiempo majxo quil-laj c'u yed' q'uen c'anal. Axo yuj jun ic' te ov ix c'och chi' d'ayon, majxo co nalaj tato tzato oñ colchaji.

21 Nivan tiempo majxo oñ valaj. Ix lajvi chi' ix q'ue liñan viñaj Pablo chi' d'a co cal. Ix yalan viñ:

—Ex vetanimail, octom val ix e cha eyab' tas ix vala'. Octom maj oñ cotlaj d'a Creta chi'. Tato icha chi', maj am ja jun tic d'a quib'añ, malaj am pax jab'oc tas ix sateli. **22** Axo tic-naic sval d'ayex, tec'an tzeyutej e b'a, yujto malaj junoc oñ ol oñ chamoc. Vach'chom ol lajvoquel te' barco tic. **23** Yujto a q'uiq'ui d'ac'val ix ul sch'ox sb'a jun yánel Dios d'ayin. Aton jun Dios b'aj svac' em in b'a, yujto a' ay in yico'. **24** Ix yalan jun ánel chi' d'ayin icha tic: Pablo, mañ ach xivoc, yujto yovalil ol ach c'och d'a yichañ viñ yajal d'a Roma. Uujñej ol colchajcanel eb' ayec' ed' d'a yol te' barco tic yuj Dios, xchi d'ayin. **25** Yuj chi', tec'an tzeyutej e b'a ex vetanimail, yujto svac'och Dios yipoc in c'ool to yovalil ol elc'och icha ix yal jun ánel chi' d'ayin. **26** Palta yovalil ol oñ yumjocanel d'a jun lum luum ay d'a snañal a', xchi viñaj Pablo chi'.

27 Ayic ix lajvi schañlajuñil c'ual, añeja' ay oñ ec' d'a a' mar yic Adria. Toxo ix oñ c'axpajec' d'a jun a' mar chi' yuj ic'. Axo d'a chimilac'val, a snaan eb' smunlaj d'a te' to van co c'och d'a junoc luum. **28** Ix yechtan sjulal a' eb'. Ay am junoc 40 vara sjulal a'. Ix b'at janie'xo te', ix yechtanxi eb', ayxoñej am junoc 30 vara sjulal a'. **29** Ix xiv eb' smac'an poj sb'a te' d'a q'uen q'ueen ay d'a yich a'. Yuj chi' ix yac'och d'uñan chañe' q'uen nivac q'uen eb' d'a spatic elc'och te'. Axo q'uen ix yamanoch vaan te'. Ix lajvi chi', ix stañvan eb' sacb'i. Ix snib'ej eb' elañchamel ix sacb'i. **30** Axo eb' smunlaj d'a te'

barco chi', ix snib'ej el sb'a eb' d'a elañchamel. Yuj chi', c'ub'eltac ix yaq'uem d'uñuñoc te yune' barco chi' eb' d'a yib'añ a' mar chi'. Axo ix yutej eb' yalani to a juntzañix q'uen q'ueen ix yaq'uem eb' d'a sñi' te', yic malaj mach snaaneli tas van sc'ulan eb'. **31** Palta axo viñaj Pablo ix b'at alan d'a viñ capitán yed' d'a eb' soldado.

—Tato tz'el eb' d'a yol te' barco tic, val yel mañ ol oñ colchajlaj, xchi viñ.

32 Axo eb' soldado chi' ix tzezan sch'añal te' yune' barco chi'. Ix elcan d'iñaj te' sch'ocoj. **33** Axo yic van sacb'i, ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' smasanil to yovalil sva jab'oc eb'. Ix yalan viñ icha tic:

—Schañlajuñilxo c'ual maxtzac ex vayi, maxtzac ex va yuj xivelal.

34 Yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzex va'i yic vach' ol ochxoc eyip, yujto malaj junoc oñ ol oñ chamoc. Añej-tona' malaj junoc oñ ol oñ lajvoc, xchi viñ d'a eb'.

35 Ix lajvi yalan jun chi' viñ, ix yic'ancot jun pan viñ. Ix yac'an yuj diosal viñ d'a Dios d'a yichañ eb' smasanil. Ix xepan snañal ixim pan chi' viñ. Ix syamanoch viñ svaan ixim. **36** Ichato chi', ix snivanan sb'a co c'ool co masanil. Ix oñ vaxi. **37** 276 co b'isul d'a yol te' barco chi'. **38** Ix lajvi co vaan tas icha co gana, ix vach' yumchajcanb'at nañalxo ixim trigo d'a yol a' mar chi' yic seb'b'i te' barco chi'.

Smac' poj sb'a te' barco d'a sat luum

39 Axo yic ix sacb'i, ix yilanb'at lum luum eb' munlajvum d'a te' barco chi', palta mañ yojtacoc eb' b'ajtil ay jun lugar chi'. Ix yilanb'at

jun sc'ab' a' mar chi' eb', nab'a arena stitac. Ix snaan eb' to syac'lej eb' yic'anb'at te' barco chi' ta', talaj syal sc'och te' ta'. **40** Ix stzezan d'iñchaj sch'añal q'uen syamanoch vaan te' barco chi' eb'. Ix can juntzañ q'uen q'ueen chi' d'a yol a' mar chi'. Ix stijanel sch'añal b'aj sch'umji te' eb', yic vach' syal sch'uman te' eb' junelxo. Ix yac'anxiq'ue jun icha mantiado eb' d'a chaañ, yic a smac'ji yuj ic' sb'eyxi te'. Yuj chi' ix och ijan te' sb'at b'aj ay yarenail sti' a' chi'.

41 Palta ix spoq'uem sb'a te' d'a yib'añ q'uen arena ay d'a yich a'. Yuj chi' ix can ch'apan te' d'a q'uen arena chi'. Majxo ib'xoclay jab'oc te'. Axo te' spatic elc'ochi van smac'jiel vec-naj te' yuj yipal a'. **42** Axo eb' soldado, ix snib'ej eb' smilcham eb' preso yaji yic vach' malaj eb' tz'eli, sb'atcan eb' elenal. **43** Palta a viñ capitán chi' maj stac'laj viñ smil-jicham eb' presovum chi', yujto sgana viñ scolcanel viñaj Pablo chi'. Yuj chi' ix yal viñ to a eb' syal smac'an a', syal sb'ab'laj b'at eb' d'a yib'añ a', yic tz'elc'och eb' d'a sti' a' b'aj ay lum luum. **44** Axo eb' tzac'an sb'ati, ay eb' sb'at d'a yib'añ te' chemte'. Ay eb' sb'at d'a yib'añ juntzañix ste'al te' barco chi'. Icha chi' ix cutej co b'a. Yuj chi' ix oñ colchajcanel co masanil. Ix oñ elcanc'och d'a sti' a' b'aj ay jun lum luum chi'.

**Ayec' viñaj Pablo
d'a jun luum scuchan Malta**

28 ¹ Axo yic ix oñ colchajcaneli ix cab'ani to a jun lum luum d'a snañal a' chi', Malta sb'i luum. ² Axo eb' aj choñab' chi' te vach' ix yutej spensar eb' d'ayoyñ. Ix yac'anoch jun nivan c'ac' eb' yujto te

Ix lajviel te' barco, palta maj chamlaj eb' anima (Hch 27.41)

siic, ay pax ñab'. Ix oñ yavtanb'at eb' c'axnel. **3** Axo viñaj Pablo chi' ix b'at mec'ancot juntzañxo te' b'olob'. Ayic van yac'anb'at te' viñ d'a yib'añ c'ac', ay jun noc' chan ix elta d'a scal te' yuj te' c'ac' chi'. Ix chiji sc'ab' viñ yuj noc', ix can chinan noc' d'ay. **4** Ayic ix yilan eb' aj choñab' chi' to ix can chinan noc' d'a sc'ab' viñ, ix yalan eb':

—A jun viñ tic, tecan mac'um-cham anima viñ. Vach'chom ix yac' ganar viñ scolchaj d'a yib'añ a' mar tic, palta yovalil ol scha spac smul viñ chi', ol cham viñ, xchi eb'.

5 Axo viñaj Pablo chi', toñej ix stzicub'tañej sc'ab' viñ, ix em lañnaj noc' d'a scal te' c'ac' chi'. Malaj jab'oc ix ic'an viñ yuj noc'. **6** Axo eb' smasanil, ix stañvej eb' smal sc'ab' viñ chi'. A snaan eb' to d'a jun rato chi' ol cham viñ. Axo ix yilan eb' ix

ec' tiempo, malaj jab'oc tas ix ic'an viñ. Yuj chi' ix sq'uex spensar eb'. Ix yalan eb' icha tic:

—A viñaj Pablo tic, tecan dios viñ, xchi eb'.

7 A d'a slac'anil b'aj ay oñ ec' chi', ata' ay sluum jun viñ yajal yaj d'a Malta chi', aton jun viñ scuch Publio. Ix oñ schaoch viñ d'a yol spat. Oxe' c'ual ix oñ ec' yed' viñ, te vach' ix yutej spensar viñ d'ayoñ. **8** Palta a viñ smam viñaj Publio chi', te penaay viñ. Van scham viñ yuj c'ac'al yab'il yed' chic'. Axo viñaj Pablo chi' ix och yed' viñ d'a yol scuarto. Ix lesalvi viñ. Ix lajvi chi' ix yac'anec' sc'ab' viñ d'a yib'añ viñ. Ichato chi' ix b'oxican sc'ool viñ. **9** Ixñej b'oxi sc'ool viñ chi', a juntzañxo eb' penaay d'a jun choñab' chi', ix laj c'och eb' d'a viñ. Ix b'oxipaxcan sc'ool eb'. **10** Te

xajan ix oñ yil eb' anima d'a jun lugar chi'. Axo yic ix c'och stiem-poal co b'atxi d'a yol junxo barco, ix laj yac' eb' tastac tz'och cuuj.

C'ochnac viñaj Pablo d'a Roma

11 Oxe' ujal ix oñ ec' d'a Malta chi'. Ata' vaan och jun te' barco, van stañvan yec' ñab'il q'uinal te' ta'. A te' barco chi', yic choñab' Alejandría te'. A d'a sat te' ayoch yechel chavañ sdiosal eb', aton Cástor yed' Pólux.^x A d'a yol te' ix oñ ochi, ix oñ b'ati. **12** Ix oñ c'och d'a choñab' Siracusa. Axo ta' ix oñ vanaj oxe' c'ual. **13** Ix lajvi chi', ix oñ b'atxi, ix oñ ec' d'a slac'anil stitac lum luum, masanto ix oñ c'och d'a choñab' Regio. Axo d'a junxo c'u, ix cot jun ic' d'a sur. Yuj chi' ix oñ b'atxi, chab' c'ual ix oñ b'eyxi d'a sat a'. Ichato chi' ix oñ c'och d'a choñab' Puteoli. **14** Ata' ix ilchajel jayvañ eb' creyente cuuj. Ix yalan eb' to tzoñ can uqueoc c'ual ta' yed' eb'. Ix lajvi chi', axo d'a coc ix oñ b'at d'a choñab' Roma. **15** Axo eb' creyente aj Roma chi', ayic ix yab'an eb' to van co c'ochi, ix ul oñ scha eb' d'a b'e. Ay eb' ix ul oñ chaan d'a Apio b'aj ay jun mercado, ay pax eb' d'a Oxe' Posado. Axo ix yilanb'at viñaj Pablo chi' to van sc'och eb' d'a viñ, ix yac'an yuj diosal viñ d'a Dios. Ix te tzalajq'ue viñ. **16** Axo yic ix oñ c'och d'a Roma chi' ix yac'anoch eb' presovum chi' viñ capitán d'a yol sc'ab' junxo viñ yajal eb' soldado ayec' ta'. Axo viñaj Pablo chi' maj ochlaj viñ d'a preso yed' eb'. Toñej ix can viñ d'a jun majan pat b'aj ix tañ-vaj viñ yuj jun viñ soldado.

Ix yalel slolonel Dios viñaj Pablo d'a Roma

17 Schab'ilxo c'ual co c'och ta', ix yavtancot eb' yichamtac vinaquil eb' israel aj Roma chi' viñaj Pablo chi'. Axo yic ix c'och eb' d'a viñ ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetchoñab', malaj jab'oc in mul d'a eb' quetisraelal. Maj in ju pax sb'eyb'al eb' co mam quicham. Palta a d'a Jerusalén in och d'a preso yuj eb', in yac'och eb' d'a yol sc'ab' eb' aj Roma. **18** Sc'anb'ej eb' aj Roma chi' d'ayin tas in mul. Palta ix yil eb' to malaj jab'oc in mul smoj in cham yuuj. Yuj chi' ix snib'ej eb' in yaq'uel d'a libre. **19** Palta a eb' quetisraelal chi', maj yal-laj sc'ol eb' icha chi'. Yuj chi' ix in c'ancot in b'a d'a viñ cajal d'a Roma tic, ato viñ ol ch'ol-b'itanoc tas in mul. Palta malaj jab'oc tas ol vac'b'at d'a yib'añ eb' quet-choñab' chi'. **20** Yuj chi' tzex vavtej-coti, yujto in gana tzex vila', tzex in c'umej jab'oc. Yujto ay jun co Columal tañvab'iltaxon sjavi cuuj a oñ israel oñ tic. Yujñej to svac'och in pensar d'a jun chi', ayoch q'uen cadena tic d'ayin, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

21 Yuj chi', ix yal eb' d'a viñ:

—Malaj junoc carta ix cot d'a eb' aj Judea chi' b'aj syal uuj. Malaj pax junoc eb' quetchoñab' israel ix ul alan junoc tas d'a a patic. **22** Palta co gana scab' a oñ tic tas van a naani. Yujto ix cab' specal to a d'a junjun lugar, slaj yal chucal eb' d'a spatic jun e c'ayb'ub'al toto pitzvinac chi', xchi eb' d'a viñ.

^x **28.11** Cástor yed' Pólux ab' sb'i sdiosal eb' aj Roma, tz'och yed' eb' d'a yib'añ a' d'a yol barco yalan eb'.

23 Ix lajvi chi', ix yac'an slajtial eb' tas c'ual smolb'ej sb'a eb' junelxo. Axo d'a junxo c'u chi' tzij-tum eb' ix smolb'ej sb'a b'aj ayec' viñaj Pablo chi'. Ix och ijan viñ yalan d'a eb' d'a q'uiñib'alil, masanto ix b'at c'u. Ix yalan val viñ d'a eb' sic'lab'il tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Ix yavtan pax juntzañ tz'ib'ab'ilcan d'a ch'añ ley Moisés viñ yed' tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca' yic syac' viñ yojtaquejel eb' to yel tas syal viñ yuj Jesús chi'. **24** Ay eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. Ay pax eb' maj chaan yab'i tas ix yal viñ. **25** Yujto maj scha sb'a spensar eb', ix laj pax eb' d'a spat. Yuj chi' ix yal viñaj Pablo chi' d'a eb':

—A Yespíritu Dios ac'annac yal viñaj Isaías d'a eb' co mam quicham d'a peca'. Te yel jun yalnac viñ chi', aton jun syal icha tic:

26 Ixic b'at al d'a eb' anima tic, tzalan icha tic: Val yel ol eyab'i, palta mañ ol nachajel-laj eyuuj. Vach'chom ol eyila', palta

añejtona' mañ ol nachajel-laj eyuuj, xa chi' d'a eb'.

27 Yujto a eb' anima tic, toxo ix pitb'iel eb'. Icha to smac schiquin eb', yic max yab' in lolonel eb'. Añejtona', icha to smutz' sat eb', yic max yil jun yel chi' eb'. Toxon max nachajel-laj jab'oc yuj eb'. Max sq'uex sb'eyb'al eb'. Max yac'och spensar eb' d'ayin, yic tzin colan eb', xchi Yespíritu Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

28-29 Yuj chi', nachajocab' el eyuuj to a Dios van yac'an jun colnab'il tic d'a eb' mañ israeloc. Yujto a eb' chi' syac'och schiquin eb' d'ay, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

30 Axo viñaj Pablo chi', chab' ab'il ix aj viñ d'a yol jun smajan pat chi'. Axo eb' ix laj c'och sc'umej viñ ix chaji eb' yuj viñ. **31** Ix stec'b'ej sb'a viñ yalaneli, chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Ix yalanel juntzañ sc'ayb'ub'al Cajal Jesucristo viñ. Malaj mach ix cachanoch vaan jab'oc viñ.